

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง แนวทางการผูกพันการเปิดตลาดการค้าบริการของไทย
ภายใต้ความตกลงการค้าเสรี

จัดทำโดย นายรณรงค์ พูลพิพัฒน์
รหัส ๕๐๕๘

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ ๕ ปี ๒๕๕๖
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง แนวทางการผูกพันการเปิดตลาดการค้าบริการของไทย
ภายใต้ความตกลงการค้าเสรี

จัดทำโดย นายรณรงค์ พูลพิพัฒน์
รหัส ๕๐๕๘

หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ ๕ ปี ๒๕๕๖
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูตของกระทรวงการต่างประเทศ

ลงชื่อ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมภพ มานะรังสรรค์)
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ

(เอกอัครราชทูต เพ็ญศักดิ์ ชลารักษ์)
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรทัย ก๊กผล)
อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

๑. ภาพรวมสถานการณ์การค้าบริการของไทย

ปัจจุบันกระแสการเปิดเสรีทางการค้ามีแนวโน้มที่ซับซ้อนและเชื่อมโยงในหลายมิติ จึงไม่สามารถแยกบริบทด้านการค้าสินค้า บริการ และการลงทุนออกจากกัน อีกทั้งยังเชื่อมโยงไปสู่ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี นวัตกรรม การเคลื่อนย้ายของทุนการเงินและทุนมนุษย์ ในช่วงเวลาที่ผ่านมา ภาคบริการมีความสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยในปัจจุบัน โดยมีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ ๕๐ ของ GDP ของประเทศ และมูลค่าส่งออกบริการของไทยเป็นลำดับที่ ๒๘ ของโลก (ข้อมูลจากองค์การการค้าโลก) ไทยจึงน่าที่จะใช้นโยบายการเปิดเสรีภาคบริการเป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาภาคบริการของประเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและสามารถแข่งขันได้ในเวทีสากล ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ ที่ระบุว่า “พัฒนากิจการการผลิตและบริการให้เข้มแข็งและมีคุณภาพบนฐานความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และภูมิปัญญา สร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน ปรับโครงสร้างการผลิตและการบริโภคให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พร้อมสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม”

๒. การเปิดเสรีการค้าบริการของไทยภายใต้ความตกลงการค้าเสรี

๒.๑ ไทยมีความตกลงเปิดเสรีด้านการค้าบริการที่มีผลบังคับใช้แล้วจำนวน ๖ ฉบับ เป็นความตกลง ทวิภาคี ๒ ฉบับ และความตกลงระดับภูมิภาค จำนวน ๔ ฉบับ ดังต่อไปนี้

๒.๑.๑ ความตกลงทวิภาคี

๒.๑.๑.๑ ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (Thailand - Australia Free Trade Agreement: TAFTA) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๘ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการเจรจาเพิ่มเติมในเรื่องข้อบทและการเปิดตลาด

๒.๑.๑.๒ ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (Japan - Thailand Economic Partnership Agreement: JTEPA) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ โดยมีการทบทวนข้อบทและข้อผูกพันเปิดตลาดทุกๆ ๕ ปี

๒.๑.๒ ความตกลงระดับภูมิภาค

๒.๑.๒.๑ กรอบความตกลงว่าด้วยบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services: AFAS) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๓๘ โดยสมาชิกทยอยเปิดตลาดให้แก่กันเป็นรอบๆ และเปิดตลาดในระดับที่สูงขึ้น และขณะนี้อยู่ระหว่างการเตรียมการสำหรับการเจรจาเพื่อปรับปรุงกรอบความตกลงฯ และยกระดับให้เป็นความตกลงที่มีเนื้อหาครอบคลุมประเด็นบริการที่สมบูรณ์

๒.๑.๒.๒ ความตกลงการค้าบริการระหว่างอาเซียน-จีน (ASEAN - China Agreement on Trade in Services) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐ สำหรับข้อผูกพันเปิดตลาดชุดที่ ๑ และวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๕ สำหรับข้อผูกพันเปิดตลาดชุดที่ ๒

๒.๑.๒.๓ ความตกลงการค้าบริการระหว่างอาเซียน-เกาหลี (ASEAN - Korea Trade in Services Agreement) มีผลบังคับใช้ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๒ อยู่ระหว่างการการศึกษาผลกระทบที่เกิดจากความตกลงด้านการค้าบริการเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับการเจรจาเปิดเสรีด้านการค้าบริการในรอบต่อไป

๒.๑.๒.๔ ความตกลงเพื่อจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ (Agreement Establishing the ASEAN - Australia - New Zealand Free Trade Area: AANZFTA) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๓ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการเจรจาขออนุมัติและข้อผูกพันเปิดตลาด

๒.๒ การเจรจาจัดทำความตกลงการค้าบริการของไทยกับคู่เจรจาในปัจจุบัน

ปัจจุบันไทยจัดทำความตกลงการค้าบริการกับคู่เจรจาเสร็จสมบูรณ์แล้ว แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์บังคับใช้จำนวน ๒ ฉบับ และอยู่ระหว่างการเจรจาจำนวน ๕ ฉบับ ดังต่อไปนี้

๒.๒.๑ การจัดทำความตกลงการค้าบริการที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์บังคับใช้

๒.๒.๑.๑ ความตกลงการค้าเสรีไทย-เปรู (Thailand - Peru Free Trade Agreement) ปัจจุบันอยู่ระหว่างรอสรุปผลการเจรจาในเรื่องอื่น เนื่องจากเป็นความตกลงแบบองค์รวม (Comprehensive Agreement) ซึ่งจะลงนามได้เมื่อสามารถสรุปผลการเจรจาทุกเรื่องแล้วเสร็จ

๒.๒.๑.๒ ความตกลงการค้าเสรีไทย-ชิลี (Thailand - Chile Free Trade Agreement) โดยรัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๖ และคาดว่าจะลงนามความตกลงฯ และจะมีผลบังคับใช้ภายในปี ๒๕๕๖

๒.๒.๒ การจัดทำความตกลงการค้าบริการที่อยู่ระหว่างการเจรจา

๒.๒.๒.๑ ความตกลงทวิภาคี

๑) ความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย (Thailand - India Free Trade Agreement: TIFTA) อยู่ระหว่างจัดทำขอบเขตการค้าบริการและข้อเสนอเปิดตลาดการค้าบริการ

๒) ความตกลงการค้าเสรีไทย-สหภาพยุโรป (Thailand - EU FTA) เริ่มการเจรจาครั้งแรกเมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๖ โดยมีเป้าหมายสรุปผลการเจรจาภายใน ๒ ปี

๒.๒.๒.๑ ความตกลงระดับภูมิภาค

๑) ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-อินเดีย (ASEAN - India Free Trade Agreement: AIFTA) สามารถสรุปผลการเจรจาจัดทำความตกลงการค้าบริการได้แล้ว คงเหลือประเด็นด้านเทคนิค ๑ ประเด็น และปัจจุบันอยู่ระหว่างขั้นตอนการขัดเกลาถ้อยคำทางกฎหมาย (Legal scrubbing)

๒) ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น (ASEAN - Japan Comprehensive Economic Partnership: AJCEP) อยู่ระหว่างการเจรจาจัดทำขอบเขตการค้าบริการและข้อผูกพันเปิดตลาด คาดว่าจะสามารถสรุปผลการเจรจาได้ภายในปี ๒๕๕๖

๓) ความตกลงพันธมิตรทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) เป็นการจัดทำความตกลงเปิดเสรีระหว่างอาเซียน และคู่เจรจา ๖ ประเทศ ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์และอินเดีย เริ่ม

การเจรจาอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๖ โดยมีเป้าหมายสรุปผลการเจรจาภายในปี ๒๕๕๘

๔) ความตกลงการค้าเสรีไทย-สมาคมการค้าเสรีแห่งยุโรป (Thailand - EFTA Free Trade Agreement: TEFTA) ไทยอยู่ระหว่างการดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ตามรัฐธรรมนูญและคาดว่าจะสามารถเริ่มการเจรจาได้ในปี ๒๕๕๖ ล่าสุด และได้มีการประชุมหารือเจ้าหน้าที่ระดับสูงอย่างเป็นทางการเพื่อพิจารณาการรื้อฟื้นการเจรจาความตกลงการค้าเสรีไทย-EFTA เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๖

๕) ความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ (Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation: BIMSTEC) ยังจัดทำข้อบทบริการไม่แล้วเสร็จ และยังไม่มีการเจรจาต่อแต่อย่างใด

๖) ความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์ (Thai - New Zealand Free Trade Agreement: TNZFTA) ทั้งสองฝ่ายมีพันธกรณีที่จะต้องเจรจาจัดทำข้อบทบริการ โดยปัจจุบันยังไม่เริ่มการเจรจา

๒.๓ ความคืบหน้าและแนวโน้มการจัดทำความตกลงการค้าเสรีด้านบริการของไทยในอนาคต

๒.๓.๑ การเจรจาเขตการค้าเสรีประเทศชายฝั่งแปซิฟิก (Trans-Pacific Partnership : TPP) ไทยดำเนินการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวทางการเจรจาและผลกระทบจากการจัดทำความตกลง TPP แล้ว โดยอยู่ระหว่างการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนต่างๆ รวมทั้งการศึกษาเชิงลึก ก่อนการขอความเห็นชอบกรอบการเจรจา และเป็นแนวทางในการเจรจา

๒.๓.๒ ความตกลงการค้าเสรีไทย-แคนาดา กำลังอยู่ระหว่างการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง และอยู่ระหว่างการจัดเตรียมกรอบการเจรจาสำหรับการจัดทำความตกลงภายใต้กระบวนการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๐ ซึ่งคาดว่าไทยน่าจะเริ่มต้นเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรีไทย-แคนาดาในต้นปี ๒๕๕๗ (หากเป็นไปตามเป้าหมายเดิม)

๓. แนวทางการผูกพันเปิดตลาดการค้าบริการ

อุตสาหกรรมบริการของไทยมีอัตราเติบโตต่อเนื่องจากการบริโภคภายในประเทศและการส่งออกนอกประเทศ โดยมีทั้งผู้ให้บริการจากต่างชาติเข้ามาจัดตั้งกิจการเพื่อให้บริการกับคนในประเทศและผู้ประกอบการไทยที่จัดตั้งกิจการภายในประเทศ ในเวลาเดียวกันไทยก็ได้ส่งออกบริการหรือให้บริการกับชาวต่างชาติในอัตราส่วนที่เติบโตต่อเนื่องในสาขาบริการท่องเที่ยว ขนส่ง ค่าส่ง ค่าปลีก สุขภาพ ซึ่งอยู่ในรูปแบบ Mode ๒ ส่วนบริการก่อสร้างอยู่ใน Mode ๓

ธุรกิจบริการที่จัดตั้งขึ้นส่วนใหญ่หรือเกือบร้อยละ ๙๙ เป็นการจัดตั้งภายใต้กลไกตลาดปกติ โดยเป็นการเข้ามาขออนุญาตจัดตั้งนิติบุคคลเป็นรายกรณีตามกฎหมายไทย ไม่ได้เข้ามาจัดตั้งกิจการภายใต้สิทธิประโยชน์ FTA แต่ในอนาคตคาดว่าจะการเข้ามาของธุรกิจต่างชาติภายใต้สิทธิ FTAs จะเพิ่มมากขึ้นตามจำนวนและสิทธิประโยชน์ของ FTAs ที่เพิ่มขึ้น ผลจากการเพิ่มขึ้นของการเข้ามาประกอบธุรกิจของต่างชาติภายใต้ FTAs ส่งผลดีต่ออุตสาหกรรมบริการไทย และต้องเปลี่ยนแปลงและปรับตัว

ไปตามสถานการณ์ในโลกการค้ายุคใหม่ แต่ก็มีประเด็นที่น่าเป็นห่วง คือ การแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการในตลาดภายในประเทศที่เพิ่มขึ้นสูง เป็นการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการภายในประเทศและผู้ประกอบการใหม่จากต่างประเทศ ซึ่งในบางกรณีอาจส่งผลเสียต่ออุตสาหกรรมบริการของไทยอันเนื่องมาจากการแข่งขันไม่ได้ของผู้ประกอบการไทยและอาจต้องปิดกิจการในท้ายที่สุด และอาจมีผลตามมาคือ การมีอำนาจเหนือตลาดของผู้ประกอบการ สรุปการศึกษาแนวทางการผูกพันการเปิดตลาดบริการรายสาขา ดังต่อไปนี้

๓.๑ สาขาที่ผูกพันเปิดตลาดได้เป็นบางกิจกรรมและบาง Mode Legal Services (บริการให้คำปรึกษาด้านกฎหมาย)

ไทยควรพิจารณาผูกพันเปิดตลาดใน Mode ๓ ให้ที่ปรึกษากฎหมายต่างชาติสามารถเข้ามาให้บริการเฉพาะด้านกฎหมายระหว่างประเทศเท่านั้น ยกเว้นการให้คำปรึกษาที่เกี่ยวกับกฎหมายไทย ส่วนการเข้าให้บริการใน Mode ๔ ห้ามให้มาทำงานเป็นทนายความ รวมทั้งให้กำหนดเงื่อนไขต้องได้รับใบอนุญาตการทำงานตามกฎหมายของกระทรวงแรงงาน โดยให้กำหนดระยะเวลาการทำงานในประเทศไทยไม่เกินกว่ากฎหมายไทยกำหนด

๓.๑.๑ Accounting, Auditing and Bookkeeping Services (บริการให้คำปรึกษาด้านบัญชี) และ Taxation Services (บริการให้คำปรึกษาด้านภาษี)

ไทยควรพิจารณาผูกพันเปิดตลาดให้กับการบริการด้านบัญชีเฉพาะบริการด้าน Accounting และ Bookkeeping ยกเว้น Auditing โดยกำหนดรูปแบบการเข้ามาให้บริการในรูปแบบบริษัทในเครือ ส่วนการเข้าให้บริการใน Mode ๔ ให้กำหนดเงื่อนไขต้องได้รับใบอนุญาตจากสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ และใบอนุญาตการทำงานตามกฎหมายของกระทรวงแรงงาน โดยให้กำหนดระยะเวลาการทำงานในประเทศไทยไม่เกินกว่ากฎหมายไทยกำหนด

๓.๑.๒ Architectural services (บริการสถาปนิก) และ Urban planning and landscape (บริการภูมิสถาปัตยกรรม)

การให้บริการใน Mode ๑ เป็นจุดแข็งของสถาปัตยกรรมไทย ไทยควรรักษาตลาดสาขาสถาปัตยกรรมไทย โดยให้พิจารณากำหนดการผูกพันเปิดตลาด Mode ๓ ในบางกิจกรรมของสถาปัตยกรรม คือ การออกแบบผังเมือง ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของการพัฒนาประเทศโดยรวมด้วย และไม่ควรมีการผูกพันการเปิดตลาดใน Mode ๔

๓.๑.๓ Engineering services (บริการวิศวกรรม)

กำหนดให้มีการเปิดตลาดการประกอบธุรกิจของต่างชาติใน Mode ๓ เป็นลำดับ เพื่อสร้างกลไกการแข่งขันให้เกิดการพัฒนาการบริการจัดการและการใช้วิทยาการใหม่ๆ แต่ให้จำกัดการเข้ามาให้บริการ Mode ๔ เพราะวิศวกรไทยสามารถประกอบวิชาชีพได้พร้อมกับการพัฒนา โดยไม่จำเป็นต้องผูกพันเปิดตลาด Mode ๔ ให้ต่างชาติ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎระเบียบของสภาวิชาชีพฯ และกฎหมายของกระทรวงแรงงาน

๓.๑.๔ Medical and dental services (บริการแพทย์และทันตแพทย์)

ไทยควรผูกพันเปิดตลาด Mode ๓ และผูกพันเปิดตลาด Mode ๔ ภายใต้อาณัติและข้อจำกัดด้านโควตา โดยผูกพันเปิดตลาดให้แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านศัลยกรรม (โดยเฉพาะศัลยกรรมอวัยวะภายในร่างกาย) เข้ามาทำงานในประเทศไทย เนื่องจากขณะนี้จำนวนแพทย์

ศัลยกรรมในประเทศมีสัญญาณลดลง เมื่อเทียบกับแพทย์ด้านอื่น ทั้งนี้ การเข้ามาใน Mode ๔ ให้เป็นไปตามกฎระเบียบของแพทยสภาทันตแพทย์ไทยมีจำนวนเหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภค การเปิดตลาดใน Mode ๓ และ Mode ๔ ไม่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อผู้บริโภคไทยมากขึ้น จึงควรพิจารณาไม่ผูกพันเปิดเสรีภายใต้ FTAs

๓.๑.๕ Services provided by midwives, nurses, physiotherapists and para-medical personnel (บริการพยาบาล)

การผูกพันเปิดตลาดใน Mode ๔ จะไม่ส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงานพยาบาลในประเทศ แต่กลับส่งผลดีต่อบริการสุขภาพในประเทศไทย อย่างไรก็ตาม การผูกพันเปิดตลาด ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดในการกำหนดจำนวนผู้ให้บริการ (โควตา) ในแต่ละช่วงเวลา และให้เป็นไปตามกฎระเบียบของสภาพยาบาล และกฎหมายแรงงานของกระทรวงแรงงาน ซึ่งต้องกำหนดไว้ในตารางข้อผูกพัน ทั้งนี้ เฉพาะ FTA ไทย-อินเดีย ที่ไทยจำเป็นต้องปิดตลาดการเข้ามาของพยาบาลอินเดียซึ่งจะกระทบต่อตลาดแรงงานพยาบาลและคุณภาพการให้บริการในโรงพยาบาลไทย

๓.๑.๖ Computer and Related Services (บริการคอมพิวเตอร์และบริการที่เกี่ยวข้อง)

ไทยมีความจำเป็นต้องผูกพันเปิดเสรี CRS และหากเป็นไปได้ให้ครอบคลุมทั้งอุตสาหกรรม ICT Mode ๓ สำหรับใน Mode ๔ ให้มีเงื่อนไขและข้อจำกัดด้านจำนวนผู้ให้บริการซึ่งต้องกำหนดไว้ในตารางข้อผูกพัน และระยะเวลาการให้บริการ ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายของกระทรวง

๓.๑.๗ Advertising services (บริการโฆษณา)

หากไทยมีการผูกพันเปิดตลาดใน Mode ๓ การเปิดตลาดจะไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการไทย รวมทั้งการแข่งขันในจำนวนผู้ประกอบการมากรายจะส่งผลดีต่อภาคธุรกิจทั้งด้านการผลิตสินค้า ผู้ค้า/เจ้าของสินค้า และผู้ประกอบการบริการต่างๆ ในฐานะที่เป็นผู้บริโภค

๓.๑.๘ Technical testing and analysis services (บริการวิเคราะห์และการตรวจสอบทางเทคนิคและวิทยาศาสตร์) และ Related scientific and technical consulting Services (บริการให้คำปรึกษาด้านเทคนิคและวิทยาศาสตร์)

ถือเป็นเครื่องมือหนึ่งของการพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชน ในแง่ของการตรวจสอบหรือวัดค่ามาตรฐานและคุณภาพทางวิทยาศาสตร์กับสินค้าและบริการ ไทยควรพิจารณาเปิดตลาดทั้งใน Mode ๓ และ Mode ๔

๓.๑.๙ Packaging services (บริการบรรจุภัณฑ์)

ไทยสามารถผูกพันเปิดตลาดทุก Mode ได้ในทุก FTAs

๓.๑.๑๐ Convention services (บริการจัดประชุมและนิทรรศการ)

เป็นสาขาที่ไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน แต่จำกัดอยู่ในตลาดภายในประเทศเท่านั้น ไทยยังไม่มีความสามารถในการแข่งขันในตลาดต่างประเทศ การผูกพันเปิดตลาดจึงไม่เกิดประโยชน์ต่อไทย นอกจากนี้ ไม่มีประเทศใดให้ความสนใจในการเข้ามาจัดตั้งกิจการในประเทศไทย แต่หากไทยจะผูกพันเปิดตลาด ก็สามารถดำเนินการได้ใน Mode ๓

๓.๑.๑๑ Telecommunication Services (บริการโทรคมนาคม)

การพิจารณาในประเด็นการจัดทำตารางข้อผูกพันเปิดตลาดภายใต้ FTAs โทรมนาคมในประเทศไทยจำเป็นต้องให้ประชาชนภายในประเทศมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการ ซึ่งถือเป็นโครงข่ายหรือสมบัติของชาติ ดังนั้น ข้อผูกพันควรกำหนดให้ผู้ประกอบกิจการโทรมนาคมจะต้องจัดตั้งนิติบุคคลในประเทศไทยในรูปแบบบริษัทมหาชน จำกัด เพื่อการประกอบธุรกิจในประเทศไทย หรือหากกำหนดเป็นนิติบุคคลในรูปแบบบริษัทจำกัด ข้อผูกพันก็ควรกำหนดสัดส่วนหุ้นต่างชาติไม่เกิน ร้อยละ ๗๐ ทั้งนี้ ต้องกำหนดเงื่อนไขประกอบที่จำเป็นโดยสอดคล้องกับกฎระเบียบภายในประเทศ รวมทั้ง พ.ร.บ. โทรมนาคมฯ เช่น การต้องได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการกิจการโทรมนาคม และวิฤกระบายเสียงแห่งชาติ เป็นต้น

๓.๑.๑๒ Construction and Related Engineering Services (บริการก่อสร้างและวิศวกรรม)

หากไทยพิจารณาผูกพันเปิดตลาดก่อสร้าง ก็สามารถดำเนินการได้ เนื่องจาก พ.ร.บ. ต่างด้าวฯ มีข้อยกเว้นหลายประการ อาทิ สำหรับกิจการก่อสร้างสิ่งซึ่งเป็นการให้บริการพื้นฐานแก่ประชาชนด้านการสาธารณสุขหรือการคมนาคมที่ต้องใช้เครื่องมือ เครื่องจักร เทคโนโลยีหรือความชำนาญในการก่อสร้างเป็นพิเศษ โดยมีทุนขั้นต่ำของคนต่างด้าวตั้งแต่ ๕๐๐ ล้านบาทขึ้นไป เป็นต้น อย่างไรก็ตาม สำหรับ FTA ควรกำหนดทุนขั้นต่ำของคนต่างด้าวตั้งแต่ ๒,๐๐๐ ล้านบาทขึ้นไป

๓.๑.๑๓ Distribution Services (บริการจัดจำหน่าย)

ไทยไม่เคยผูกพันเปิดตลาดจัดจำหน่ายในกรอบ FTA ใดๆ แต่ในสภาพความเป็นจริงมีผู้ประกอบการจัดจำหน่าย ทั้งตัวแทนจำหน่าย ค้าส่ง ค้าปลีก ที่มีต่างชาติถือหุ้นอยู่ร้อยละ ๑๐๐ หลายราย ภายใต้การเข้ามาจัดตั้งกิจการตามกลไกการได้รับอนุญาตปกติ ไทยควรพิจารณาผูกพันเปิดตลาดสาขาจัดจำหน่ายที่มีเงินลงทุนมูลค่าสูงมากกว่า ๒,๐๐๐ ล้านบาท หรือเลือกเปิดตลาดให้กับการค้าส่งค้าปลีกสำหรับสินค้าที่ผู้ค้าเป็นผู้ผลิตรายเดียวกันให้กับคู่เจรจา FTA โดยเฉพาะกับสหภาพยุโรป และญี่ปุ่น ที่พยายามเรียกร้องให้ไทยผูกพันเปิดตลาดให้

๓.๑.๑๔ Educational Services (บริการด้านการศึกษา)

ไทยก็ควรพิจารณาเปิดตลาดให้กับสหภาพยุโรปและ FTAs แต่มีข้อจำกัดในบางส่วน เช่น ผูกพันเปิดตลาดสัดส่วนหุ้นต่างชาติร้อยละ ๗๐-๑๐๐ แต่ต้องมีสัญชาติไทยบริหารจัดการ ทั้งสัญชาติไทยที่เป็นผู้จัดการ หรือครูใหญ่ และผู้ได้รับใบอนุญาต เป็นต้น สำหรับการผูกพันเปิดตลาด Mode ๔ นั้น ไทยต้องการครูและบุคลากรที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะเจ้าของภาษาอังกฤษเข้ามาทำงานในสถาบันการศึกษา ไทยอาจพิจารณาผูกพัน Mode ๔ โดยให้มีเงื่อนไขที่เข้มงวดในการกำหนดจำนวนการเข้ามาทำงานในแต่ละปี และให้เป็นไปตามกฎหมายของกระทรวงแรงงาน

๓.๑.๑๕ Health Services related and social (บริการด้านสุขภาพและสังคม)

การเจรจาเปิดตลาดภายใต้ FTA ในอนาคตจำเป็นต้องมีแนวทางยกระดับการเปิดตลาดให้สูงขึ้น ซึ่งไทยควรผูกพันเปิดตลาดบริการสุขภาพทุกรูปแบบอย่างสมบูรณ์ในทุกเวที FTA

๓.๑.๑๖ Tourism and Travel related Services (บริการท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้อง)

ในอนาคตไทยอาจต้องผูกพันเปิดตลาดบริการท่องเที่ยวใน FTAs แต่เพื่อไม่ให้เกิดการผูกพันเปิดตลาดเป็นการซ้ำเติมผู้ประกอบการไทยให้ตกอยู่ในภาวะการแข่งขันที่สูง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬาต้องเร่งหามาตรการในการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจไทย และออกกฎระเบียบควบคุมคุณภาพการให้บริการอย่างเข้มงวดเพื่อประโยชน์ของผู้บริโภค

๓.๑.๑๗ Transport Services (บริการขนส่ง)

แนวทางการผูกพันเปิดตลาดการขนส่งและโลจิสติกส์ควรเป็น ดังนี้ ๑) ขนส่งทางน้ำระหว่างประเทศสามารถผูกพันเปิดตลาดได้ใน Mode ๑, ๒ และ ๓ แต่ให้มีข้อจำกัดตามกฎหมายไทย ๒) ขนส่งทางบก ซึ่งมีผู้ประกอบการ SMEs ไทยจำนวนมาก และกฎหมายขนส่งทางบกได้มีข้อกำหนดเข้มงวด ไทยจึงจำเป็นต้องสงวนสาขานี้ให้เป็นไปตามกฎหมาย ๓) ขนส่งทางรางสามารถผูกพันเปิดตลาดได้แต่ต้องให้เป็นไปตามกฎหมายและให้อำนาจการรถไฟแห่งประเทศไทยเป็นผู้จัดจ้างผู้ให้บริการต่างชาติภายใต้สัญญาระหว่างรัฐ ๔) ขนส่งทางอากาศ สามารถผูกพันเปิดตลาดได้ไม่เกินกว่าที่ไทยเปิดตลาดในอาเซียน (ยกเว้นสิทธิทางการบินเปิดให้เฉพาะอาเซียน) ๕) ขนส่งทางน้ำภายในประเทศ จำเป็นต้องสงวนให้คนในชาติเท่านั้น เพื่อความมั่นคงของประเทศ ซึ่งหลายประเทศรวมทั้งสมาชิกอาเซียน ได้ปฏิบัติในลักษณะเช่นเดียวกันกับไทย

๓.๒ สาขาที่ไทยไม่ควรผูกพันเปิดตลาดสำหรับช่วงเวลานี้

๓.๒.๑ Research and Development Services (บริการวิจัยและพัฒนา) Market research (บริการวิจัยและการสำรวจด้านการตลาด) and public opinion polling services (บริการสำรวจความคิดเห็นสาธารณะ) Management consulting service (บริการให้คำปรึกษาด้านจัดการ) Services related to management consulting (บริการที่เกี่ยวข้องกับการเป็นที่ปรึกษาด้านการวิจัย)

การผูกพันเปิดตลาดจะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทั้งในด้านลบและบวกต่อประเทศ ดังนั้น ไทยก็ไม่จำเป็นต้องผูกพันเปิดตลาด

๓.๒.๒ Real Estate Services (บริการอสังหาริมทรัพย์)

อสังหาริมทรัพย์เป็นสาขาที่ไม่มีความจำเป็นต้องพึ่งพาการลงทุนของต่างชาติในประเทศ ด้วยเหตุผลที่ไทยมีผู้ประกอบการที่มีศักยภาพสูงในการประกอบการทั้งเป็นธุรกิจขนาดเล็กจนถึงขนาดใหญ่ และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์มีการแข่งขันที่สูงในตลาดภายในประเทศอยู่แล้ว และการเปิดตลาดที่ก่อให้เกิดการนำเทคโนโลยี และการบริหารจัดการเข้ามาในประเทศก็ไม่ได้มีความจำเป็น เพราะอสังหาริมทรัพย์ในประเทศไทยมีเทคโนโลยีและการบริหารจัดการที่ดีอยู่แล้ว การผูกพันเปิดตลาดให้ต่างชาติเข้ามาประกอบกิจการในประเทศเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์จึงไม่มีเหตุผลที่อธิบายได้

๓.๒.๓ Rental/Leasing Services without Operators (บริการให้เช่าเรือ อุปกรณ์ขนส่ง และเครื่องจักร/อุปกรณ์)

เป็นธุรกิจที่ไม่ต้องการเทคโนโลยีจากต่างประเทศ ผู้ประกอบการไทยส่วนใหญ่เป็น SMEs ขาดเงินทุนในการขยายกิจการเพื่อการแข่งขันกับต่างชาติ แม้ว่ามีสินค้าให้เช่าที่มีคุณภาพ และการบริหารจัดการที่ดีก็ตาม การผูกพันเปิดตลาดจึงส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการไทยมาก และ

อาจส่งผลต่อการปิดกิจการ สู้ด้ายต่างชาติอาจมีอำนาจเหนือตลาด ผู้ประกอบการไทยได้พยายามเรียกร้องให้หน่วยงานภาครัฐให้การดูแลการประกอบกิจการ โดยเฉพาะหากมีการเปิดตลาดภายใต้ FTA แต่ยังไม่เห็นหน่วยงานที่กำกับดูแลโดยตรงเข้ามาดูแล การผูกพันเปิดตลาดเพื่อประโยชน์ของไทย จึงเป็นเรื่องที่อธิบายยากต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะ SMEs

๓.๒.๔ Placement and supply services of Personnel (บริการจัดหาบุคลากร)

ไทยมีกฎหมายห้ามต่างชาติประกอบกิจการด้านการจัดหาบุคลากร ด้วยเหตุผลในการดูแลผลกระทบต่อตลาดแรงงานภายในประเทศ ไทยจึงไม่ควรผูกพันเปิดตลาดสาขานี้

๓.๒.๕ Investigation and security (บริการด้านความปลอดภัยและการสอบสวน)

หลายประเทศมีการสงวนไม่ผูกพันเปิดตลาดในสาขานี้ ด้วยเหตุผลที่อาจกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ประกอบกับการให้บริการในสาขานี้ส่วนใหญ่อยู่ภายใต้การดำเนินการของหน่วยงานของรัฐ ไทยจึงไม่ควรผูกพันเปิดตลาดเช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ

๓.๒.๖ Maintenance and repair of equipment (บริการซ่อมบำรุงอุปกรณ์)

ไทยควรผูกพันเปิดตลาด Mode ๓ ให้กับเฉพาะผู้ผลิตสินค้าที่ต้องการซ่อมบำรุงสินค้าของตัวเอง โดยไม่ผูกพันเปิดตลาดให้ต่างชาติมาประกอบการกับสินค้าทั่วไป

๓.๒.๗ Building-cleaning services (บริการทำความสะอาดอาคาร) Photographic services (บริการด้านถ่ายภาพ)

จัดเป็นสาขาธุรกิจบริการที่ประเทศคู่ภาคีไม่ให้ความสนใจในการเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศไทย ถือเป็นสาขาที่มีมูลค่าทางธุรกิจไม่สูงมาก ไทยสามารถพิจารณาเลือกผูกพันเปิดตลาดเพียงฝ่ายเดียวหรือไม่จำเป็นต้องผูกพันเปิดตลาดก็ได้

๓.๒.๘ Printing, publishing (บริการสิ่งพิมพ์)

ไทยไม่ควรผูกพันเปิดตลาดด้วยข้อจำกัดด้านกฎหมายที่ห้ามต่างชาติประกอบกิจการ อันเนื่องมาจากการกำกับดูแลผู้ประกอบการภายในประเทศภายใต้วัตถุประสงค์ด้านความมั่นคงของประเทศ

๓.๒.๙ Communication Services : Postal services และ Courier services (บริการไปรษณีย์และพัสดุภัณฑ์)

การพิจารณาผูกพันการเปิดตลาดบริการไปรษณีย์และการจัดส่งพัสดุภัณฑ์ในประเทศไทย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องพิจารณาให้รอบด้านในทุกมิติที่อาจเกิดผลกระทบต่อทุกภาคส่วนรวมถึงผู้บริโภคในระยะยาว

๓.๒.๑๐ Audiovisual Services (บริการโสตทัศน)

เป็นสาขาที่หลายประเทศสงวนไว้โดยไม่ผูกพันเปิดตลาด ไม่ว่าจะเป็น สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น ฯลฯ ในขณะที่ไม่มีประเทศใดเรียกร้องให้มีการเปิดตลาด ไทยจึงไม่จำเป็นต้องผูกพันเปิดตลาดในสาขานี้

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานที่ปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานของข้าพเจ้าในการให้การช่วยเหลือการจัดทำรายงานฉบับนี้ ซึ่งรายงานฉบับนี้ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากการได้รับการแนะนำโดยเฉพาะการจัดรูปเล่มให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทำให้ช่วยลดเวลาในการศึกษาข้อมูลและการจัดทำรายงาน ข้าพเจ้าต้องขอขอบคุณทีมอาจารย์ที่ปรึกษาทุกท่านที่กรุณาสละเวลาและให้คำแนะนำสำหรับรายงานของข้าพเจ้า รวมทั้งขอขอบคุณผู้อำนวยการสถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ และคณะทำงานทุกท่านที่ให้การสนับสนุนและแจ้งเตือนกรอบเวลาส่งรายงานตลอดมา

รณรงค์ พูลพิพัฒน์
สิงหาคม ๒๕๕๖

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ฐ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ สภาพและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๒
๑.๓ ขอบเขตการศึกษา	๒
๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๒
๑.๕ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๒
๑.๖ ระเบียบและวิธีการศึกษา	๓
๑.๗ แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล	๓
บทที่ ๒ แนวคิดทฤษฎีและกรอบความคิดที่ใช้ในการศึกษา	๔
๒.๑ แนวคิดทฤษฎี	๔
๒.๒ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง : นโยบายของหน่วยงานภาครัฐ ผลการศึกษา และ ข้อเสนอของภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีภาคบริการ	๑๐
๒.๓ สรุปกรอบแนวคิด	๑๗
บทที่ ๓ สถานการณ์การเปิดตลาดการค้าบริการของไทย	๑๘
๓.๑ ภาพรวมสถานการณ์การค้าบริการของไทย	๑๘
๓.๒ การเปิดเสรีการค้าบริการของไทยภายใต้ความตกลงการค้าเสรี	๒๒
๓.๓ แนวทางการผูกพันเปิดตลาดการค้าบริการ	๒๗
บทที่ ๔ บทสรุปและข้อเสนอแนะ : แนวทางการเจรจาจัดทำข้อผูกพันเปิดเสรีการค้า บริการของไทย	๔๐
๔.๑ สรุปผลการศึกษา	๔๐
๔.๒ ข้อเสนอแนะ	๔๑
บรรณานุกรม	๔๗
ภาคผนวก World Trade Organization : RESTRICTED MTN.GNS/W/๑๒	๔๘
ประวัติผู้เขียน	๕๖

สารบัญตาราง

ตารางที่ ๑	สรุปการจัดทำความตกลงการค้าบริการของไทย (ณ มิถุนายน ๒๕๕๖)	๒๕
------------	--	----

สารบัญภาพ

ภาพที่ ๑	สัดส่วนการลงทุนในภาคบริการของไทย ปี ๒๕๕๓	๑๙
ภาพที่ ๒	การกระจายตัวเงินลงทุนตรงจากต่างประเทศในอาเซียนต่อปี เฉลี่ย ปี ๒๕๔๙-๒๕๕๓	๒๐
ภาพที่ ๓	ประสิทธิภาพของแรงงานในภาคการผลิตและภาคบริการปี ๒๕๕๔	๒๑

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ สภาพและความสำคัญของปัญหา

การเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ความตกลงการค้าเสรีถือเป็นการผูกพันตามพันธกรณีทางกฎหมายระหว่างประเทศอย่างหนึ่ง ส่งผลดีต่อการสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคมโลก โดยเฉพาะการลงทุนจากต่างประเทศจะได้รับความมั่นคงในการประกอบกิจการ และมีความเชื่อมั่นในการคาดการณ์สถานการณ์การลงทุนในอนาคต นอกจากนี้ การเปิดเสรีการค้าบริการถือเป็นทางหนึ่งที่จะให้รัฐบาลหรือหน่วยงานภาครัฐได้นำการลงทุนเข้ามาในประเทศไทยให้สอดคล้องกับโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ เนื่องจากภาคบริการถือเป็นหัวใจของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะการขนส่ง/โลจิสติกส์ โทรคมนาคม และบริการก่อสร้าง หากในปัจจุบันไทยต้องการให้มีโครงสร้างขั้นพื้นฐานอย่างเป็นระบบที่สมบูรณ์ การเปิดเสรีภาคบริการก็จะเป็นปัจจัยหนึ่งในการสนับสนุนให้ความต้องการดังกล่าวบรรลุผลเร็วยิ่งขึ้น

ในทางกลับกัน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศไทยเพื่อรองรับการเปิดเสรีทางการค้าบริการ (เช่น บริการขนส่ง/โลจิสติกส์ คมนาคม เป็นต้น) ก็เป็นสิ่งจำเป็น เพราะหากไม่เร่งการพัฒนาโอกาสของไทยในการเป็นศูนย์กลางการค้าและเศรษฐกิจในภูมิภาคอาเซียนก็อาจจะตกไปเป็นของประเทศอื่นๆ ในแถบภูมิภาคใกล้เคียง การเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ความตกลงการค้าเสรีและนโยบายของรัฐบาล ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศไทยจึงถือเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องประสานและสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างลงตัวและเหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง

อย่างไรก็ตาม การเปิดเสรีการค้าบริการอาจมีอุปสรรคในหลายด้าน อาทิ การชี้แจงต่อภาคประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะผู้ประกอบการบางกลุ่มไม่เห็นด้วยให้ไทยเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ความตกลงการค้าเสรี (FTA) ตัวเหตุผลหลักคือ ผู้ประกอบการเอกชนไทยจะไม่สามารถแข่งขันกับต่างชาติได้ในอนาคตหากมีการเปิดเสรีภายใต้ FTA และอ้างว่าภาคบริการของไทยยังอ่อนแอสำหรับการแข่งขันกับต่างชาติ โดยเฉพาะเมื่อบริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่จะเข้ามาแย่งชิงส่วนแบ่งทางการตลาดของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กของไทย นอกจากนี้ การเปิดเสรีการค้าบริการควรต้องแสดงให้เห็นถึงผลประโยชน์ที่แท้จริงต่อประเทศไทยด้วย

ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงมีความจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์การเปิดเสรีที่ชัดเจนอธิบายได้ว่าการเปิดเสรีการค้าบริการควรจะผูกพันในสาขาบริการใดที่ไทยพร้อมแข่งขัน และควรชะลอการเปิดเสรีกับสาขาบริการใด เพื่อให้ผู้ประกอบการไทยอยู่รอดในอุตสาหกรรมบริการ ซึ่งสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจะต้องทำการศึกษาเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการดำเนินการในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรี ตลอดจนศึกษาถึงผลดีผลเสียจากการเปิดเสรีการค้าบริการ ทั้งนี้ก็เพื่อให้ไทยได้มีการผูกพันเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ FTA ที่เหมาะสม ไม่ส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนหรือ อย่างน้อยก็ส่งผลดีต่อประเทศไทยโดยรวม นอกจากนี้ การมีการศึกษา

ยุทธศาสตร์และแนวทางการเปิดเสรีที่ชัดเจนแล้วจะทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการเจรจาได้นำมาใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงต่อผู้ที่เกี่ยวข้องพร้อมไปกับการดำเนินการจัดทำข้อผูกพันการเปิดเสรีการค้าบริการ ส่งผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการอย่างมีทิศทางปราศจากข้อโต้แย้งจากผู้ที่ไม่เห็นด้วย และก็ได้รับการสนับสนุนในเวลาเดียวกัน

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑.๒.๑ นำเสนอแนวทางการเปิดตลาดการค้าบริการภายใต้ความตกลงการค้าเสรี

๑.๒.๒ กำหนดแนวทางการเจรจาจัดทำความตกลงการค้าบริการที่ไทยกำลังเจรจา อาทิ ความตกลงการค้าเสรีไทย-สหภาพยุโรป ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจระดับภูมิภาค และการเปิดเสรีภายใต้เป้าหมายการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

๑.๓ ขอบเขตการศึกษา

๑.๓.๑ ทบทวนทฤษฎีและความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (General Agreement on Trade in Services: GATS) อาทิ จำแนกสาขาบริการ กฎและกติกา และพันธกรณี

๑.๓.๒ ศึกษาสถานการณ์การแข่งขันในอุตสาหกรรมภาคบริการของไทย โดยเฉพาะกับคู่เจรจา FTAs ของไทย

๑.๓.๓ ประมวลนโยบายหรือยุทธศาสตร์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาศึกษาวางกรอบ การเจรจาผูกพันเปิดตลาดการค้าบริการของไทย

๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๔.๑ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประกอบการจัดทำความตกลงเปิดตลาดการค้าบริการ

๑.๔.๒ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประชาสัมพันธ์หรือชี้แจงต่อสาธารณชน ถึงผลดีในการเปิดตลาดเสรีการค้าบริการภายใต้ความตกลง

๑.๕ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเปิดเสรี (การผูกพันเปิดตลาด) การค้าบริการภายใต้ความตกลง FTAs โดยส่วนใหญ่ได้ใช้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (General Agreement on Trade in Services : GATS) เป็นพื้นฐานในการเจรจาจัดทำความตกลง ซึ่ง FTAs ที่ไทยจัดทำขึ้นทั้งหมดได้ใช้ GATS เป็นพื้นฐานในการจัดทำข้อบทและพันธกรณีต่างๆ นอกจากนี้ การกำหนดท่าทีในการจัดทำข้อผูกพันเปิดตลาดของไทยได้มีการดำเนินตามนโยบายของรัฐบาล และแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานภาครัฐที่เสนอรัฐบาลรวมทั้งใช้แหล่งข้อมูลอื่นๆ ในการประกอบการกำหนดท่าที อาทิ การหารือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ผลของการหารือกับภาคประชาชน และภาคธุรกิจเอกชน เป็นต้น ดังนั้น การเปิดตลาดการค้าบริการของไทยภายใต้ความตกลง FTA ถือเป็นก้าวที่ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการค้าและเศรษฐกิจ ตลอดจนความเป็นอยู่ที่ดีของประชากรภายในประเทศในฐานะเป็นผู้บริโภค

๑.๖ ระเบียบและวิธีการศึกษา

๑.๖.๑ สัมภาษณ์หรือรวบรวมความเห็นในการประชุมที่เกี่ยวข้องจากผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมภาคบริการ ผู้ที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเพื่อนำมาประมวล และใช้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิเคราะห์

๑.๖.๒ เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ทั้งในและต่างประเทศ

๑.๖.๓ ศึกษาจากเอกสารทางราชการ เช่น รายงานการประชุมนานาชาติ เป็นต้น

๑.๗ แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการศึกษานี้ โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การหารือระหว่างหน่วยงาน และการประชุมมาประมวลและใช้ประกอบการวิเคราะห์

บทที่ ๒ แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ แนวคิดทฤษฎี

๒.๑.๑ การจำแนกสาขาการค้าบริการ นิยามและขอบเขตการค้าบริการสำหรับการจัดทำความตกลงการค้าเสรี

ข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (General Agreement on Trade in Services: GATS) ได้จำแนกสาขาการค้าบริการออกเป็น ๑๒ สาขาหลัก ในเอกสาร W๑๒๐ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการจัดทำตารางข้อผูกพันเปิดตลาดการค้าบริการระหว่างสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) ซึ่งการจำแนกสาขาบริการดังกล่าวในเอกสาร W๑๒๐ กลายเป็นเอกสารที่ประเทศต่างๆ นำไปใช้เป็นพื้นฐานในการเจรจาจัดทำความตกลงเปิดตลาดการค้าบริการในความตกลงการค้าเสรี FTA มากมาย และใน FTA

โดยทั่วไปการค้าบริการในแต่ละประเทศมีการจำแนกและนิยามที่แตกต่างกันไป ตามสถานการณ์ของธุรกิจภายในประเทศ แต่หากพิจารณาในแง่ของการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ความตกลง หลายประเทศได้อ้างถึงการจำแนกสาขาในการค้าบริการขององค์กรที่เชื่อถือได้ คือ องค์การการค้าโลก (WTO) ตามเอกสาร W๑๒๐ โดยมีการจำแนกการค้าบริการออกเป็นสาขาย่อย แต่ไม่มีการอธิบายนิยามและรายละเอียดใดๆ ดังนั้นสมาชิก WTO และประเทศที่มีการเจรจาจัดทำ FTA จึงได้ใช้เอกสารจำแนกสาขาบริการและการลงทุนจากแหล่งอื่นเพิ่มเติม ซึ่งเป็นเอกสารจากและสหประชาชาติ (UN) โดย UN ได้ออกเอกสารที่ใช้ชื่อว่า Central Product Classification Provisional (CPC) มีการจำแนกการค้าบริการออกเป็นสาขาย่อย และกิจกรรมย่อยค่อนข้างละเอียดตลอดจนมีการนิยามหรืออธิบายลักษณะของกิจกรรมบริการที่ชัดเจน โดยมี CPC Code กำกับการค้าบริการขององค์การการค้าโลก (WTO) ในเอกสาร W๑๒๐ โดยสามารถสรุปดังต่อไปนี้ (เอกสาร W๑๒๐ ฉบับสมบูรณ์ ภาคผนวก ๑)

๒.๑.๑.๑ Business services (บริการธุรกิจ)

- ๑) Professional Services (บริการวิชาชีพ)
- ๒) Computer and Related Services (บริการคอมพิวเตอร์และบริการที่เกี่ยวข้อง)
- ๓) Research and Development Services (บริการวิจัยและพัฒนา)
- ๔) Real Estate Services (บริการอสังหาริมทรัพย์)
- ๕) Rental/Leasing Services without Operators (บริการให้เช่า)
- ๖) Other Business Services (บริการธุรกิจอื่นๆ)
 - Advertising services (บริการโฆษณา)

- Market research and public opinion (บริการวิจัยด้าน
การตลาด) polling services
 - Management consulting services (ที่บริการปรึกษาด้านการ
จัดการ)
 - Services related to man consulting (บริการเกี่ยวกับการให้
คำปรึกษา)
 - Technical testing and analysis services (บริการทดสอบ
และวิเคราะห์ทางเทคนิค)
 - Services incidental to agriculture, hunting and forestry
(บริการเกี่ยวกับเกษตร ลำสัตว์ และป่าไม้)
 - Services incidental to fishing (บริการเกี่ยวกับประมง)
 - Services incidental to mining (บริการเกี่ยวกับเหมืองแร่)
 - Services incidental to manufacturing (บริการเกี่ยวกับ
อุตสาหกรรมการผลิต)
 - Services incidental to energy distribution (บริการเกี่ยวกับ
การจำหน่ายพลังงาน)
 - Placement and supply services of Personnel (บริการ
จัดหาบุคลากร)
 - Investigation and security (บริการด้านความปลอดภัยและการ
สอบสวน)
 - Related scientific and technical consulting services
(บริการที่ปรึกษาด้านเทคนิคและวิทยาศาสตร์)
 - Maintenance and repair of equipment (บริการซ่อมบำรุง)
 - Building-cleaning services (บริการทำความสะอาดอาคาร)
 - Photographic services (บริการการถ่ายภาพ)
 - Packaging services (บริการบรรจุภัณฑ์)
 - Printing, publishing (หนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์)
 - Convention services (บริการจัดประชุมนิทรรศการ)
- ๒.๑.๑.๒ Communication services (บริการการสื่อสาร)
- ๑) Postal services (บริการไปรษณีย์)
 - ๒) Courier services (บริการพัสดุ)
 - ๓) Telecommunication (บริการโทรคมนาคม)
 - ๔) Audiovisual services (บริการโสตทัศน)

๒.๑.๑.๓ Construction and related Engineering services (บริการก่อสร้างและบริการเกี่ยวกับวิศวกรรม)

๒.๑.๑.๔ Distribution services (บริการจัดจำหน่าย)

๒.๑.๑.๕ Education services (บริการการศึกษา)

๒.๑.๑.๖ Financial services (บริการการเงิน)

๑) All insurance and insurance-related services (บริการประกันภัย)

๒) Banking and other financial services (บริการธนาคารและสถาบันการเงิน)

๒.๑.๑.๗ Environment services (บริการสิ่งแวดล้อม)

๒.๑.๑.๘ Health related and Social services (บริการสุขภาพ)

๒.๑.๑.๙ Tourism and Travel related services (บริการท่องเที่ยว)

๒.๑.๑.๑๐ Recreational, Cultural and Sporting Services (บริการนันทนาการ วัฒนธรรม และกีฬา)

๒.๑.๑.๑๑ Transport services (บริการขนส่ง)

๑) Maritime Transport (ขนส่งทางทะเล)

๒) Internal Waterways Transport (ขนส่งทางน้ำภายในประเทศ)

๓) Space Transport (ขนส่งทางอวกาศ)

๔) Rail Transport Services (ขนส่งทางราง)

๕) Road Transport Services (ขนส่งทางบก)

๖) Pipeline Transport (ขนส่งทางท่อ)

๗) Services auxiliary to all modes of transport (ขนส่งหลายรูปแบบ)

๒.๑.๑.๑๒ Other services not included elsewhere (บริการที่ไม่ได้ระบุไว้ในรายการข้างต้น)

๒.๑.๒ บริบทการจัดทำความตกลงการค้าเสรีการค้าบริการ

ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (General Agreement on Trade in Services) ภายใต้องค์การการค้าโลก (WTO)

๒.๑.๒.๑ หลักการสำคัญของ GATS ที่ FTAs นำมาปฏิบัติ

๑) กรอบความตกลง ได้แก่ คำจำกัดความ กฎเกณฑ์ หลักการที่ต้องถือปฏิบัติ และบทบัญญัติว่าด้วยการให้สิทธิสมาชิกสามารถจัดทำความตกลงเปิดเสรีนอก WTO ได้ แต่ให้อยู่ภายใต้เงื่อนไข เช่น มาตรา ๕ ของ GATS ว่าด้วยเรื่อง Economic Integrations

๒) การไม่เลือกปฏิบัติ (Non-discrimination) หลักความโปร่งใส (Transparency) และกฎเกณฑ์กำกับดูแล

๓) ตารางข้อผูกพันสำหรับการค้าบริการ ซึ่งสมาชิกต้องเขียนข้อผูกพันเพื่อเปิดเสรีการค้าบริการลงในตารางเป็นรายสาขา พร้อมระบุขอบเขตของกิจกรรมทางธุรกิจ และระบุมาตรการที่ต้องการสงวนไว้เป็นเงื่อนไขหรือข้อจำกัด

๒.๑.๒.๒ ขอบเขตและคำจำกัดความ (Scope and definition)

๑) ขอบเขตและคำจำกัดความใน GATS ทั้งหมดเป็นที่นิยมนำไปใช้เป็นแม่แบบในหลายความตกลง และ Asean Framework Agreement on Services: AFAS ก็ได้นำไปใช้ทั้งหมด อาทิ มาตรการ (measures) ผู้ให้บริการ (service supplier) การให้บริการ (the supply of a service) นิติบุคคล (juridical persons) บุคคลธรรมดา (natural persons) ฯลฯ

๒) ให้ความตกลงครอบคลุมมาตรการทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการที่ใช้บังคับโดยรัฐบาลกลาง รัฐบาลท้องถิ่น และหน่วยงานที่ไม่เป็นของรัฐแต่ได้รับอำนาจจากรัฐในการกำกับดูแล เช่น สมาคม สภาที่กำกับดูแลและมีอำนาจกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ เป็นต้น

๓) ความครอบคลุมทุกสาขาบริการ ยกเว้น สาขาการขนส่งทางอากาศส่วนใหญ่ซึ่งระบุใน Annex on Air Transport ภายใต้ GATS ที่กำหนดกิจกรรมที่อยู่ภายใต้ความตกลงยกเว้นเรื่องสิทธิการบิน และบริการที่ให้โดยรัฐเฉพาะที่รัฐดำเนินการแต่ผู้เดียว เช่น การชลประทาน การประปา เป็นต้น

๒.๑.๒.๓ รูปแบบการให้บริการ (Mode of supply)

GATS จำแนกประเภทการให้บริการ ๔ รูปแบบ ได้แก่

๑) รูปแบบ ๑ (mode ๑) : การบริการข้ามพรมแดน (cross border supply) คือ การให้บริการระหว่างประเทศโดยที่ผู้ให้บริการและผู้ซื้อ/ใช้บริการต่างอยู่ในเขตประเทศตน มีเพียงการบริการเท่านั้นที่ส่งข้ามพรมแดนให้แก่กันและกัน โดยผ่านทางสื่อสารต่างๆ

๒) รูปแบบ ๒ (mode ๒) : การบริโภคในต่างประเทศ (consumption abroad) คือ การที่ผู้ซื้อ/ผู้ให้บริการเดินทางไปซื้อ/ใช้บริการในต่างประเทศ

๓) รูปแบบ ๓ (Mode ๓) : การจัดตั้งหน่วยธุรกิจ (commercial presence) คือ ผู้ให้บริการจากประเทศหนึ่งเข้าไปจัดตั้งกิจการในอีกประเทศหนึ่ง เพื่อให้บริการกับผู้บริโภคในประเทศนั้น

๔) รูปแบบ ๔ (Mode ๔) : การเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา (presence of natural persons) คือ ผู้ให้บริการที่เป็นบุคคลเดินทางเข้าไปให้บริการในอีกประเทศหนึ่งหรือประเทศของผู้ซื้อบริการ/ใช้บริการ

๒.๑.๒.๔ การไม่เลือกปฏิบัติ (Non-discrimination)

การไม่เลือกปฏิบัติเป็นหลักการสำคัญของระบบการค้า เป็นหลักการพื้นฐานของการค้าที่เป็นเสรีและเป็นธรรม (Free and Fair Trade) แบ่งได้เป็น ๒ ประเภทหลัก คือ

การให้การปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความนิยมเคราะห์ยิ่ง (Most-Favored Nation Treatment: MFN) คือ การปฏิบัติต่อทุกประเทศสมาชิกอย่างเท่าเทียมกันโดยปราศจากเงื่อนไข หรือปฏิบัติเป็นพิเศษแก่ประเทศใดประเทศหนึ่งมิได้ แต่มีข้อยกเว้นให้มีการปฏิบัติแก่สมาชิกบางประเทศเป็นพิเศษ คือ

๑) การกำหนดข้อยกเว้นจากหลักการ MFN (MFN exemptions) โดยสมาชิกที่ต้องการขอยกเว้นต้องยื่นรายการและมาตรการที่ต้องการขอยกเว้น เช่น ไทยได้ขอยกเว้นข้อผูกพันตามสนธิสัญญาไทย-สหรัฐฯ ไว้ภายใต้หลักการนี้

๒) การขอยกเว้นโดยการชดเชย ในกรณีที่มีสมาชิกบางประเทศมีความจำเป็นต้องเลือกปฏิบัติระหว่างประเทศสมาชิกเพิ่มเติม

๓) การยกเว้นโดยการยอมรับคุณสมบัติ (recognition) ซึ่งเปิดช่องให้สมาชิกหนึ่งทำความตกลงยอมรับเงื่อนไขคุณสมบัติต่างๆ เช่น การศึกษา ประสบการณ์ ใบอนุญาต หรือประกาศนียบัตร เป็นต้น ที่ผู้ให้บริการได้รับจากอีกประเทศหนึ่งได้เป็นการเฉพาะระหว่างสองประเทศ แต่ประเทศภาคีทั้งสองต้องเปิดโอกาสให้ประเทศอื่นสามารถเข้าร่วมเจรจาความตกลงฉบับเดียวกันนั้น หรือที่มีสาระคล้ายคลึงกันได้ เพื่อขยายโอกาสการได้รับการยอมรับคุณสมบัติให้เป็นวงกว้างออกไป อันจะทำให้การ “เลือก” ปฏิบัติมีขอบเขตแคบลง

การให้การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment: NT) คือ การไม่เลือกปฏิบัติระหว่างบริการหรือผู้ให้บริการที่เป็นคนในชาติกับบริการหรือผู้ให้บริการที่เป็นต่างชาติ อย่างไรก็ตาม หากสมาชิกต้องการคงเงื่อนไขที่ขัดกับ NT ต้องระบุนาตรการนั้นไว้ในข้อผูกพันการค้าบริการ

๒.๑.๒.๕ การเปิดเสรีอย่างค่อยเป็นค่อยไป (Progressive liberalisation)

GATS กำหนดหลักการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการอย่างค่อยเป็นค่อยไป (ทุกๆ ๕ ปี หลังจากที่มีความตกลง WTO มีผลใช้บังคับ) หรือมีเป้าหมายให้บรรลุระดับการเปิดเสรีที่สูงขึ้นแบบก้าวหน้าเป็นลำดับจนมีการเปิดเสรีอย่างสมบูรณ์ แต่ให้ความยืดหยุ่นสำหรับประเทศกำลังพัฒนาให้สามารถเปิดตลาดสาขาบริการได้จำนวนน้อยกว่าประเทศพัฒนาแล้ว โดยกำหนดเงื่อนไขการให้ต่างชาติเข้าสู่ตลาดตามที่เห็นสมควรให้เหมาะกับระดับการพัฒนา

๒.๑.๒.๖ การเปิดตลาดอย่างมีเงื่อนไข (Conditional market access)

สมาชิกสามารถกำหนดเงื่อนไขไปพร้อมกับการผูกพันการค้าบริการได้ โดยการตั้งเงื่อนไขด้านการเข้าสู่ตลาด และเงื่อนไขการปฏิบัติกับผู้ให้บริการต่างชาติ โดยกำหนดไว้ในตารางข้อผูกพัน

๒.๑.๒.๗ สิทธิในการกำหนดกฎระเบียบภายในประเทศ (Right to regulate)

สมาชิกมีสิทธิในการใช้กฎหมายภายในกำกับดูแลธุรกิจบริการภายในประเทศตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อเป็นการให้หลักประกันแก่ประเทศกำลังพัฒนาว่า การเปิดตลาดจะไม่ลดทอนสิทธิและอำนาจอธิปไตยของรัฐในการกำกับดูแลและรักษาเสถียรภาพของบริการ

๒.๑.๒.๘ ความโปร่งใส (Transparency)

หลักการความโปร่งใสเป็นพันธกรณีที่สมาชิกต้องถือปฏิบัติเป็นการทั่วไป ไม่ว่าสมาชิกจะมีข้อผูกพันการค้าบริการหรือไม่ โดยกำหนดแนวทางที่สมาชิกต้องดำเนินการ เช่น สมาชิกต้องตีพิมพ์เผยแพร่กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และต้องแจ้งต่อสำนักงานฯ ที่ดูแลเรื่องกฎระเบียบ เมื่อมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายหรือมาตรการภายในที่ใช้บังคับกับสาขาบริการที่ตนผูกพันเปิดตลาดไว้ ที่อาจส่งผลกระทบต่อการค้าบริการของประเทศอื่น และให้จัดตั้งจุดตอบข้อซักถาม (enquiry point) เพื่อให้ประเทศอื่นติดต่อขอทราบข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการด้านการค้าบริการ เป็นต้น

๒.๑.๒.๙ ข้อผูกพันเฉพาะรายสาขา (Specific commitments)

GATS กำหนดเงื่อนไขการจำกัดการเข้าสู่ตลาด (Market Access : MA) ไว้ ๖ ประการ หรืออีกนัยหนึ่งหมายความว่า มาตรการทั้ง ๖ ประการดังต่อไปนี้เป็นอุปสรรคต่อการเข้าสู่ตลาดการค้าบริการ ประกอบด้วย

- ๑) จำกัดจำนวนผู้ให้บริการ เช่น กำหนดให้มีผู้ให้บริการเพียงรายเดียว ใน ๑ จังหวัด
- ๒) จำกัดมูลค่าของการให้บริการหรือสินทรัพย์ที่หมุนเวียนในการบริการ กลุ่มนั้นๆ
- ๓) จำกัดจำนวนการให้บริการ
- ๔) จำกัดจำนวนผู้ให้บริการที่เป็นบุคคลธรรมดาในสาขานั้น
- ๕) กำหนดรูปแบบนิติบุคคลที่เข้ามาให้บริการ เช่น ต้องเป็นการร่วมทุน ต้องเป็นบริษัทจำกัดเท่านั้น เป็นต้น
- ๖) จำกัดเขตแดนผู้ถือหุ้นต่างชาติ ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งมูลค่า สัดส่วนหุ้น หรือ จำกัดจำนวนผู้ถือหุ้นในนิติบุคคล

เงื่อนไข ๖ ประการข้างต้นถือเป็นข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด (Market Access : MA) โดยหลักการทั่วไปถ้าสมาชิกไม่ต้องการเปิดตลาดหรือเปิดตลาดแต่ไม่สมบูรณ์สมาชิกก็ต้องเขียนเงื่อนไขกำหนดไว้ในข้อผูกพันการค้าบริการ

สำหรับประเภทของข้อจำกัดด้าน National Treatment นั้น ไม่มีการกำหนดรายละเอียดประเภทและจำนวนไว้ชัดเจน จึงถือปฏิบัติว่าหากมาตรการใดไม่ตกอยู่ในข้อจำกัดด้าน Market Access แต่เป็นมาตรการที่ปฏิบัติแตกต่างกันหรือไม่เสมอภาคระหว่างผู้ให้บริการจากประเทศคู่สัญญากับผู้ให้บริการของประเทศตนให้ถือว่ามาตรการนั้นจัดเป็นข้อจำกัดด้าน National Treatment ทั้งนี้ เพื่อวัตถุประสงค์ในการจัดทำข้อผูกพันการค้าบริการที่ได้กำหนดรูปแบบการเขียนที่แยกมาตรการให้ชัดเจนระหว่างการค้าเข้าสู่ตลาด (อนุญาตให้เข้าไปจัดตั้งกิจการได้) กับการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ ทั้งนี้ เมื่อสมาชิกทำข้อผูกพันเปิดตลาดและต้องการที่จะสงวนมาตรการบางประการที่ต้องการใช้กับต่างชาติก็สามารถทำได้ โดยเขียนเงื่อนไขข้อจำกัดด้าน Market Access และ National Treatment ดังกล่าวไว้ในข้อผูกพันในแต่ละสาขาที่ระบุ โดยแยกระบุและกำหนดเงื่อนไขหรือข้อจำกัดในแต่ละ mode ตามสาขาที่ผูกพัน

๒.๑.๒.๑๐ ข้อผูกพันเพิ่มเติมและภาคผนวก

สาระสำคัญตาม Article XVIII ของ GATS เกี่ยวกับข้อผูกพันเพิ่มเติม (Additional commitments) กล่าวเพียงสั้นๆ ว่า สมาชิกสามารถมีข้อผูกพันเพิ่มเติมจากด้าน MA และ NT ได้ ในส่วนภาคผนวกต่างๆ คือ ภาคผนวกที่กำหนดกฎเกณฑ์รายละเอียดเพิ่มเติมสำหรับบางสาขา เช่น

- ๑) Annex on Article II Exemptions เกี่ยวกับการยกเว้นจากการให้ MFN แก่ประเทศ คู่ค้า

๒) GATS กำหนดให้สมาชิกเร่งดำเนินการเจรจา ด้านกฎเกณฑ์ให้บรรลุผลตามกรอบเวลา ซึ่งหากมีการดำเนินการเสร็จสิ้น อาเซียนก็จะนำมาใช้ปฏิบัติเช่นเดียวกัน แต่อาจมีการหารือกันก่อนที่จะให้มีผลใช้บังคับภายใต้อาเซียน คือ

(๑) มาตรการปกป้องฉุกเฉิน : ให้มีการเจรจาพหุภาคีเกี่ยวกับปัญหาของมาตรการปกป้องฉุกเฉินบนพื้นฐานของหลักการไม่เลือกปฏิบัติ

(๒) การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ : ให้มีการเจรจาพหุภาคีว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างบริการโดยรัฐ

(๓) การอุดหนุน : หากการอุดหนุนมีผลบิดเบือนต่อการค้าบริการ สมาชิกจะเจรจาเพื่อกำหนดกฎระเบียบพหุภาคีด้านการอุดหนุน เพื่อหลีกเลี่ยงผลบิดเบือนทางการค้านั้น

๒.๒ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง : นโยบาย ยุทธศาสตร์ หรือมาตรการของหน่วยงานภาครัฐและข้อเสนอของภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาคบริการ

๒.๒.๑ ประมวลยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคบริการที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีทางการค้า
ด้านบริการ (เสนอโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)

ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคบริการ

๒.๒.๑.๑ ยุทธศาสตร์ในการเพิ่มประสิทธิภาพของสาขาบริการเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและภาคบริการของไทย

ประเทศไทยมีความจำเป็นต้องปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยเน้นที่การปรับปรุงประสิทธิภาพของภาคบริการ เพื่อช่วยลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพในอุตสาหกรรม การผลิตและส่งออกสินค้าของไทย

๒.๒.๑.๒ ปรับปรุงประสิทธิภาพของบริการสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น การขนส่ง การสื่อสาร และพลังงาน

๒.๒.๑.๓ ส่งเสริมตลาดการจัดซื้อจัดจ้างบริการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ

๒.๒.๑.๔ พัฒนาระบบฐานข้อมูลความเชื่อมโยงระหว่างภาคบริการและภาคอุตสาหกรรม

๑) ปรับปรุงระบบรหัสข้อมูลให้เป็นมาตรฐานในทุกหน่วยงาน รวมทั้งแก้ไขรหัส TSIC ให้เทียบเท่ากับ ISIC revision ๔ เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบข้อมูลกับต่างประเทศได้

๒) กำหนดวิธีการจำแนกสาขาบริการในการเก็บข้อมูลที่เป็นมาตรฐานกลาง โดยปรับปรุงรายละเอียดและวิธีการจำแนกสาขาบริการในการเก็บข้อมูลการจ้างงานในภาคบริการของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และข้อมูลรายได้ของผู้ประกอบการของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าให้สอดคล้องกับของ สศช.

๓) จัดทำฐานข้อมูลที่จำเป็นในการศึกษาศักยภาพในการแข่งขันของภาคบริการที่มีรายละเอียดในรายธุรกิจ

๔) จัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับโอกาสและอุปสรรคในการประกอบธุรกิจบริการในต่างประเทศ

๒.๒.๑.๕ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาและการทำงานนวัตกรรม

๑) จัดทำแผนพัฒนาสาขาบริการที่ใช้ความรู้เข้มข้นเป็นพิเศษ โดยมีกำหนดเป้าอัตราการขยายตัวของสาขาบริการเหล่านี้ที่ชัดเจน และมีการกำหนดธุรกิจบริการเป้าหมายที่รัฐต้องการจะส่งเสริมเนื่องจากเป็นธุรกิจที่มีศักยภาพในการผลักดันในระดับสากล

๒) ส่งเสริมความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยที่เชี่ยวชาญจากต่างประเทศในการพัฒนาสินค้าและบริการใหม่ๆ ให้ทันสมัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขันให้กับธุรกิจบริการของประเทศ

๒.๒.๑.๖ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประกอบธุรกิจ

๒.๒.๑.๗ ผลักดันให้มีการผลิตบุคลากรเพื่อรองรับพัฒนาการของสาขาบริการ

๑) ส่งเสริมให้มีการร่วมทุนระหว่างสถาบันการศึกษาต่างประเทศ และสถาบันการศึกษาไทยเพื่อที่จะปรับปรุงหลักสูตรวิชาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคธุรกิจในปัจจุบันมากขึ้น

๒) ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสถาบันอบรมทักษะเฉพาะด้าน เช่น ด้านสุขภาพ ด้านการท่องเที่ยว ด้านการเงิน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น

๓) สนับสนุนการพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษของแรงงานไทย โดยรัฐอาจออกค่าเล่าเรียนบางส่วนให้แก่พนักงานในบางสาขา เช่น สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเข้าหลักสูตรการเรียนภาษาอังกฤษในสถาบันที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพ อันจะช่วยให้บุคคลากรสามารถรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีและองค์ความรู้จากบริษัทต่างชาติเพื่อนำมาต่อยอดการพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔) มีแผนพัฒนากำลังคน เพื่อรองรับอุปสงค์แรงงานในสาขาบริการหลักที่ประเทศไทยมีศักยภาพสูงเช่น ด้านสุขภาพ ด้านการท่องเที่ยว ด้านการก่อสร้าง เป็นต้น

๒.๒.๑.๘ ส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจบริการประเภทใหม่ที่มีศักยภาพในปัจจุบันและในอนาคต

มีมาตรการในการให้แรงจูงใจทางด้านภาษีแก่การลงทุนจากต่างประเทศในธุรกิจบริการที่ไทยมีศักยภาพในปัจจุบัน เช่น บริการด้านสุขภาพ และบริการด้านแอนิเมชั่น รวมทั้งธุรกิจบริการที่ไทยมีศักยภาพในอนาคต เช่น บริการรถต่อเรือ/ซ่อมเรือ และบริการด้านสิ่งแวดล้อม โดยสนับสนุนการลงทุนในกิจการที่ให้บริการที่เกี่ยวข้องอย่างครบวงจร เช่น ธุรกิจการบำบัดน้ำเสีย ธุรกิจการกำจัดขยะและสารพิษ ธุรกิจการรีไซเคิล ธุรกิจการผลิตพลังงานทางเลือก เป็นต้น

๒.๒.๑.๙ ส่งเสริมการขยายธุรกิจบริการไปยังประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศอื่นๆ ในภูมิภาค

๑) กำหนดแนวทางในการเจรจาการค้าเพื่อที่จะเสริมยุทธศาสตร์ในการขยายสาขาบริการของไทยไปยังต่างประเทศ

๒) สนับสนุนการรวมตัวระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจบริการที่มีความเกี่ยวข้องกัน เช่น บริการก่อสร้าง สถาปัตยกรรมและวิศวกรรม ในการขยายตัวไปสู่ประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและต่อช่องทางธุรกิจ

๓) กำหนดมาตรฐานบริการไทยและมีการรับรองมาตรฐานดังกล่าวโดยหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้บริการไทยมีความน่าเชื่อถือในการส่งออกไปยังต่างประเทศ

๒.๒.๑.๑๐ ยุทธศาสตร์ในการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ และส่งเสริมการลงทุน ภายในประเทศ

พัฒนาการของเศรษฐกิจไทยพึ่งพาการลงทุนจากต่างประเทศมาโดยตลอด นอกจากนี้ การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของภาคบริการไทยไปสู่ระดับที่สามารถแข่งขันได้ในระดับสากลนั้นจะต้องพึ่งพาเทคโนโลยี ประสิทธิภาพ และความรู้ความเชี่ยวชาญจากต่างประเทศ การดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศจึงเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของเศรษฐกิจไทย แต่ในช่วงเวลาที่ผ่านมานั้น ไทยต้องเผชิญกับการแข่งขันจากแหล่งการลงทุนในประเทศกำลังพัฒนาที่เปิดกว้างต่อการประกอบธุรกิจของบริษัทต่างชาติ ทำให้ไทยต้องพัฒนาขีดความสามารถในการดึงดูดการลงทุนมากขึ้น ซึ่งการมีบริการสาธารณูปโภคพื้นฐานที่มีความพร้อมและมีคุณภาพสูง การมีกฎระเบียบของภาครัฐที่ไม่ยุ่งยากและเอื้อต่อการประกอบธุรกิจเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับนักลงทุนต่างชาติในการตัดสินใจเลือกแหล่งลงทุน ในขณะเดียวกัน การลงทุนจากภายในประเทศก็มีความสำคัญต่อการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศอย่างไม่สามารถมองข้ามได้ ดังนั้น การปรับปรุงกฎระเบียบให้มีความสะดวกต่อการลงทุน การพัฒนาภาพแวดล้อมในการประกอบธุรกิจ การเตรียมความพร้อมทางด้านบุคลากร และการได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐและเอกชนจึงล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งเสริมการลงทุนทั้งจากภายนอกและภายในประเทศ

๒.๒.๑.๑๑ การปรับปรุง กฎกติกาภาครัฐ

๑) ทบพวน พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งมีข้อห้ามต่างชาติเข้ามาลงทุนในกิจการทุกประเภทในประเทศไทย เพื่อส่งเสริมให้มีการลงทุนในสาขาบริการที่ต้องการประสิทธิภาพและความเชี่ยวชาญจากต่างประเทศ

๒) พิจารณาผ่อนปรนกฎระเบียบของสำนักงานตำรวจตรวจคนเข้าเมืองที่กำหนดให้การจ้างงานของคนต่างด้าวต้องมีอัตราส่วนจำนวนคนไม่เกิน ๑ ต่อ ๔ ของการจ้างงานทั้งหมดของกิจการสำหรับธุรกิจบริการที่ใช้ทักษะสูง

๓) พิจารณาที่จะให้มีมาตรการในการส่งเสริมการลงทุนภายใต้กรอบของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนสำหรับธุรกิจบริการที่มี forward และ backward linkage สูงกับอุตสาหกรรมหลักของประเทศไทย บริการเช่าใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา และบริการอื่นๆ ที่ประเทศไทยยังขาดองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญ เช่น บริการฝึกอบรมช่างเทคนิคที่เป็นมาตรฐานสากล บริการการสื่อสารข้อมูลที่ใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้า บริการด้านธรณีวิทยาการเหมืองแร่ ฯลฯ

๒.๒.๑.๑๒ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานบริการสาธารณูปโภค

พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านต่างๆ ให้มีความพร้อมและเหมาะสมต่อการประกอบธุรกิจ เช่น ด้านไฟฟ้า ประปา โทรคมนาคม และกระบวนการและขั้นตอนด้านการขนส่งสินค้าที่เพียงพอต่ออุปสงค์และที่มีประสิทธิภาพ โดยเน้นการให้เอกชนเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการ เช่น โครงสร้างการขนส่งทางราง การให้บริการโทรศัพท์พื้นฐาน เป็นต้น

๒.๒.๑.๑๓ การเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจในประเทศไทย

จัดตั้งศูนย์ข้อมูลออนไลน์ (Information Centre) ที่มีลักษณะครบวงจร ทั้งนี้ เว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ได้มีการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจในประเทศไทยในภาพรวมไว้ค่อนข้างดีแล้ว ซึ่งหากสามารถนำมาปรับปรุงให้มีลักษณะครบวงจรมากขึ้น เช่น มีการเปรียบเทียบสิทธิประโยชน์ของ BOI กับสิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีอื่นๆ เช่น ข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (TAFTA) หรือ ความร่วมมือด้านการค้าบริการของอาเซียน (AFAS) เพื่อให้นักลงทุนสามารถเปรียบเทียบทางเลือกในการลงทุนในไทย หรือ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอข้อมูลให้เข้าถึงได้ง่ายขึ้น เช่น จัดแบ่งข้อมูลตามประเภทธุรกิจ โดยนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจนั้นตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ เช่น บริการ เหมืองแร่ มีการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับบริการธรณีวิทยาเหมืองแร่ และบริการ วิศวกรรมเหมืองแร่ เป็นต้น ก็จะช่วยอำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนต่างชาติที่สนใจทำธุรกิจในประเทศไทยได้มากขึ้น ส่งผลให้สามารถดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติได้มากขึ้นด้วย

๒.๒.๑.๑๔ การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าบริการ

๑) ภาครัฐควรให้ความสำคัญแก่การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของบริการพื้นฐานที่สนับสนุนการประกอบธุรกิจในประเทศไทย ให้มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ เช่น มาตรฐานบริการด้านการขนส่ง ด้านการสื่อสารด้านการรักษาสุขภาพ ด้านการศึกษา และด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น เพื่อสร้างความมั่นใจในการดำเนินธุรกิจให้กับนักลงทุนทั้งจากต่างประเทศและภายในประเทศ ทั้งนี้รัฐอาจกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำเพื่อเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค และส่งเสริมการยกระดับคุณภาพของผู้ให้บริการ เพื่อให้การยกระดับมาตรฐานของภาคบริการของไทยมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบด้วย

๒) ผลักดันให้มีการรวมกลุ่มและจัดตั้งสมาคมภาคเอกชน เช่น สมาคมโรงพยาบาลเอกชน สมาคมผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนนอกระบบ และสมาคมการชายตรงไทย เป็นต้น ซึ่งจะเป็นหน่วยงานขับเคลื่อนให้มีการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการบริการเพื่อที่จะสามารถแข่งขันกับธุรกิจบริการจากประเทศอื่นๆ และยังช่วยสนับสนุนการประกอบธุรกิจซึ่งกันและกัน ทั้งในแง่การเพิ่มอำนาจต่อรองทางธุรกิจรวมไปถึงการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีและบุคลากร ซึ่งการดำเนินการของภาคเอกชนจะสามารถจัดทำได้รวดเร็วและสะดวกมากกว่าการดำเนินการจากภาครัฐ

๒.๒.๑.๑๕ ส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจบริการด้านสิ่งแวดล้อม

หลายประเทศทั่วโลกได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ธุรกิจบริการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อาทิเช่น การผลิตไฟฟ้า การบำบัดน้ำเสีย การกำจัดขยะมูลฝอย รวมไปถึงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีประหยัดพลังงานต่างๆ เหล่านี้ควรได้รับการส่งเสริมอย่างจริงจังจากรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาพลังงานทางเลือกที่สะอาดและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมกำลังเป็นธุรกิจบริการที่หลายประเทศให้ความสำคัญ เช่น ในเยอรมนี รัฐบาลได้ออกนโยบายรับซื้อพลังงานทางเลือกในราคาตายตัว (fixed price) เป็นระยะเวลา ๑๐ ปี พร้อมทั้งให้การสนับสนุนบริษัทที่ต้องการลงทุนในธุรกิจดังกล่าว ส่งผลให้เกิดการพัฒนาธุรกิจพลังงานทางเลือกอย่างกว้างขวาง และเยอรมนีสามารถลดมลพิษในอากาศได้ถึงร้อยละ ๑๙ ในปี ๒๕๕๐ ประเทศไทยสามารถนำนโยบายดังกล่าวมาปรับใช้ควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้บริษัทต่างชาติที่เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีพลังงานทางเลือกเข้ามาทำธุรกิจดังกล่าวในประเทศไทย ในขณะเดียวกัน

รัฐบาลก็ควรกำกับดูแลให้บริษัทเหล่านี้มีการวิจัยและพัฒนา และการถ่ายทอดเทคโนโลยีในประเทศไทยด้วย

๒.๒.๒ ข้อเสนอของภาคเอกชนในการพัฒนาภาคบริการของไทย

สภาหอการค้าแห่งประเทศไทยได้ยื่นหนังสือปกขาว (White Paper) ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาธุรกิจบริการของภาคเอกชนใน ๔ สาขาบริการ ได้แก่ ธุรกิจโลจิสติกส์ ธุรกิจก่อสร้าง ธุรกิจท่องเที่ยว ธุรกิจ ICT และอีกกลุ่มที่เป็นพื้นฐานของการบูรณาการธุรกิจในทุกเรื่องทุนมนุษย์ในภาคบริการ สรุปข้อเสนอดังต่อไปนี้

๒.๒.๒.๑ ธุรกิจก่อสร้าง

๑) โครงสร้าง

ปัจจุบันมีการใช้มาตรฐานต่างกันทั้งในส่วนวิชาชีพและการก่อสร้าง จึงควรมีมาตรฐานการจัดลำดับขั้นนิติบุคคลวิชาชีพในธุรกิจ (เช่น บริษัทผู้รับเหมา บริษัทผู้ออกแบบ ฯลฯ) โดย มาตรฐานวิชาชีพควรให้สภาวิศวกรรับรอง และถ้าหากเป็นมาตรฐานก่อสร้างควรอยู่ภายใต้การกำกับมาตรฐานโดยสถาบันก่อสร้างแห่งประเทศไทย อีกทั้งควรมีความร่วมมือกับสถาบันการเงินที่เข้าใจในธุรกิจก่อสร้างเช่น ธนาคารเพื่อธุรกิจก่อสร้าง หรือการจัดการในรูปแบบกองทุน

๒) ความเชื่อมโยงและเครือข่าย

รัฐควรสนับสนุนในการหาเครือข่ายการลงทุน และเอกชนควรมีความร่วมมือกันเพื่อเน้นการลงทุนธุรกิจต่อเนื่อง เช่น ธุรกิจที่ปรึกษาและธุรกิจก่อสร้าง

๓) การเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขัน

ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน คือ การขาดมาตรการที่เป็นรูปธรรมในการส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศ เช่น การวางแผนระยะยาวเพื่อเพิ่มศักยภาพ นอกจากนี้ ภาคธุรกิจก่อสร้างขอให้รัฐบาลจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบในการสนับสนุนธุรกิจก่อสร้างในต่างประเทศของไทย (ตัวอย่างเช่น PSDC ของมาเลเซียที่ตั้งขึ้นมาเพื่อส่งเสริมธุรกิจวิชาชีพในต่างประเทศ) และควรมีมาตรการพัฒนาบุคลากรโดยสนับสนุนการค้นคว้าและวิจัย

๔) การจัดลำดับความสำคัญและเร่งด่วน

การสร้างสัญญาก่อสร้างที่เป็นธรรม การยกระดับสถาบันก่อสร้างให้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลมาตรฐานทางธุรกิจ การจัดตั้งสถาบันการเงินที่เข้าใจธุรกิจก่อสร้าง การจัดลำดับขั้นผู้รับเหมาที่เป็นมาตรฐาน การกำหนดโทษและการแก้ปัญหาทุจริตที่ทันควัน และการผลักดันให้ธุรกิจวิชาชีพไปสู่ต่างประเทศ

๒.๒.๒.๒ ธุรกิจท่องเที่ยว

๑) โครงสร้าง

ต้องการให้มีมาตรฐานในการให้บริการ โดยเฉพาะ SMEs ที่ยังเป็นรองธุรกิจขนาดใหญ่ พัฒนามาตรฐานทางด้าน ICT เพื่อเกื้อหนุนศักยภาพ เช่น การนำ Software มาใช้กับธุรกิจท่องเที่ยวในหลายๆ ส่วน อีกทั้งควรปรับเปลี่ยนรูปแบบการกำกับดูแลเรื่องการตรวจสอบใบอนุญาตประกอบธุรกิจให้มีประสิทธิภาพ เพื่อขจัดธุรกิจแอบแฝง และธุรกิจผิดประเภทนอกจากนี้ ธุรกิจ SMEs ประสบปัญหาการเข้าถึงแหล่งทุน

๒) ความเชื่อมโยงและเครือข่าย

เอกชนและรัฐควรมีมาตรการร่วมกันในเรื่องการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพ อาทิ การพบปะนักธุรกิจ การตรวจสอบธุรกิจผิดกฎหมายร่วมกัน รัฐจัดตั้งศูนย์เพื่อรับเรื่องร้องเรียนจากเอกชน นอกจากนี้เอกชนจำเป็นต้องรวมกลุ่มเป็น Cluster และต้องมีสถานะที่เข้มแข็งพอที่จะร่วมงานกับรัฐและออกมาตรการที่มีน้ำหนักได้

๓) การเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขัน

ต้องการให้มีการจัดตั้งกองทุนสำหรับธุรกิจท่องเที่ยว (Tourism Mutual Fund) ซึ่งเป็นกองทุนที่บริหารโดยเอกชนในภาคธุรกิจท่องเที่ยวจัดตั้งจากภาษีของภาคท่องเที่ยวทั้งหมดที่จ่ายให้รัฐ นอกจากนี้ ภาคธุรกิจท่องเที่ยวต้องการให้มีความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนและกรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในการพัฒนามาตรฐาน รัฐควรมีบทบาทในการประชาสัมพันธ์มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่ SMEs ที่มีต้นทุนจำกัด รัฐควรสร้างระบบ “Coaching” โดยการสนับสนุนตั้งแต่จัดตั้งธุรกิจ ตลอดจนความช่วยเหลือด้านเทคนิค และการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และรัฐควรมีระบบในการรวมแหล่งงานวิจัยและมาตรการส่งเสริมการค้าและวิจัย

๔) อุปสรรค

ภาคธุรกิจบริการประสบอุปสรรคต่างๆ ได้แก่ การบังคับใช้กฎหมายคุณภาพของคน การขาดแคลนสายอาชีพ บุคลากรขาดความภาคภูมิใจในสายอาชีพโรงแรม การสื่อสารกับรัฐบาลมีปัญหา เช่น การที่รัฐบาลให้ความช่วยเหลือไม่ตรงจุด

๕) การจัดลำดับความสำคัญและเร่งด่วน

การบังคับใช้กฎหมาย การยกระดับมาตรฐานธุรกิจท่องเที่ยว การพัฒนาคน การทำงานร่วมกันระหว่างรัฐกับเอกชน และความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

๒.๒.๒.๓ ธุรกิจโลจิสติกส์

๑) โครงสร้าง

ควรมีการยกระดับมาตรฐานให้เป็นมาตรฐานกลาง เช่น การกำหนดมาตรฐานในอุปกรณ์และเครื่องมือในกิจกรรมโลจิสติกส์ มาตรฐานการบริการของพนักงานขับรถ นอกจากนี้ต้องการให้มีกฎหมายเฉพาะในการกำกับดูแลธุรกิจโลจิสติกส์ และมีหน่วยงานเจ้าภาพเฉพาะ และการปรับปรุงกฎเกณฑ์ทางด้านศุลกากร เพื่อเอื้อต่อการขนส่ง การผ่านแดน และลดพิธีการทางศุลกากร

๒) ความเชื่อมโยงและเครือข่าย

ภาคเอกชนต้องการให้มีการจัดตั้งสภาผู้ประกอบการ Logistics เพื่อเป็นตัวแทนหลักดันโครงการต่างๆ และเพื่อให้รัฐรับฟังความคิดเห็นจากเอกชนมากขึ้น รัฐควรสนับสนุนการสร้างเครือข่ายกับต่างประเทศ

๓) การเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขัน

ภาคเอกชนต้องการให้มีการจัดทำคู่มือทางกฎหมายในการเข้าไปประกอบกิจการโลจิสติกส์ในประเทศกลุ่มอาเซียน และให้มีหน่วยงานรับผิดชอบการจัดอบรมบุคลากรในธุรกิจโลจิสติกส์

๔) การจัดลำดับความสำคัญและเร่งด่วน

ภาคธุรกิจโลจิสติกส์ต้องการให้มีกฎหมายเฉพาะสาขาธุรกิจโลจิสติกส์ การก่อตั้งสภาผู้ประกอบการโลจิสติกส์โดยมีหน่วยงานภาครัฐดูแลเฉพาะ นอกจากนี้ต้องการให้ภาครัฐมีนโยบายที่สอดคล้องและชัดเจนในเรื่องใบอนุญาตประเภทต่างๆ และต้องการให้รัฐมีมาตรการอุดหนุนธุรกิจ โลจิสติกส์

๒.๒.๒.๔ ธุรกิจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

๑) โครงสร้าง

สิ่งที่กลุ่มธุรกิจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเล็งเห็นในการพัฒนาโครงสร้าง ได้แก่ การพัฒนามาตรฐานในการคิดค้น Software การพัฒนาบุคลากรให้มีความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้มีความทันสมัยและเข้าใจธุรกิจ ควรกำหนดเกณฑ์ใบอนุญาตกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ที่ชัดเจนตามหลักสากล

๒) ความเชื่อมโยงและเครือข่าย

ควรยกระดับความร่วมมือระหว่าง กสทช. และกระทรวงเทคโนโลยีและการสื่อสาร รัฐบาลควรส่งเสริมให้มี Submarine Cable และ Gateway เพื่อเชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน และสร้างศูนย์ข้อมูล (Data Center) นอกจากนี้รัฐควรส่งเสริมการให้ความรู้กับผู้ประกอบการ

๓) การเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขัน

ควรมีการส่งเสริมการลงทุนด้านศูนย์ข้อมูล (Data Center) ในประเทศไทยและภูมิภาคอาเซียน และส่งเสริมการลงทุนในประเทศกลุ่ม CLMV นอกจากนี้ ต้องการให้มีการรวมกลุ่มภาคเอกชนเป็น Cluster เพื่อแข่งขันกับต่างชาติ

๔) การจัดลำดับความสำคัญและเร่งด่วน

ควรเร่งผลักดันอุตสาหกรรม Software และพัฒนาองค์ความรู้ของบุคลากร สร้างให้บุคลากรมี Creative Thinking ส่งเสริมนวัตกรรม ICT โดยเฉพาะด้าน Software และ Network ส่งเสริมความเข้าใจในธุรกิจของผู้กำกับดูแล การจัดสรรคลื่นความถี่อย่างเป็นธรรม ลดค่าเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างประเทศให้แข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านได้ ให้ความสำคัญกับการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานความเร็วสูง (High Speed/Broadband Infrastructure Investment) เร่งรัดออกกฎหมายคุ้มครองสิทธิข้ามสื่อ โดยกำหนดข้อห้ามการซื้อหรือควรรวมกิจการข้ามประเภท เช่น กิจการวิทยุโทรทัศน์ที่ถูกครอบงำโดยบริษัทโทรคมนาคม ปรับปรุงกฎหมายการประมูลคลื่นความถี่ให้มีข้อยกเว้นสำหรับกิจการขนาดเล็ก ควรปลดปล่อยออกจากรัฐ จะช่วยเพิ่มช่องทางการรับรู้ข้อมูลแก่ประชาชน

๒.๒.๒.๕ ทูมนมนุษย์ภาคบริการ

๑) โครงสร้าง

มาตรฐานของบุคลากรในประเทศที่ควรได้รับการพัฒนามีดังต่อไปนี้ คือ ทักษะด้านภาษาอังกฤษ ทักษะด้านบริหารจัดการ การวางแผน การตลาด ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มาตรฐานด้านฝีมือแรงงาน มาตรฐานวิชาชีพ มาตรฐานการให้บริการ โดยเฉพาะ SMEs ซึ่งยิ่งดีไปกว่าธุรกิจขนาดใหญ่อยู่มาก นอกจากนี้ควรมีการตั้งโครงการสำคัญ (Winning Project)

ด้านการศึกษาเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ทุนมนุษย์ภาคบริการเพื่อช่วยพัฒนาขีดความสามารถ ของประเทศ และให้สภาวิชาชีพทำงานร่วมกับภาคเอกชน ภาคการศึกษาและภาครัฐเพื่อให้เกิดการบูรณาการ

๒) ความเชื่อมโยงและเครือข่าย

ภาครัฐควรสร้างนโยบายและแผนงานด้านทุนมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีภาคบริการอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม มีการสร้างแรงจูงใจให้ข้าราชการและบุคลากรภาครัฐมากกว่านี้ ภาครัฐควรประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐให้มากขึ้นภาครัฐควรประสานงานกับเอกชนให้มากขึ้น นอกจากนี้ควรมีการจัดตั้งสภาทุนมนุษย์ภาคธุรกิจบริการ

๓) การเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขัน

การปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคเอกชน การฝึกอบรมระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว เพื่อพัฒนาคุณภาพด้านทักษะภาษาต่างประเทศ การสร้างเครื่องมือรับรองคุณภาพมาตรฐานของบัณฑิตให้เท่าเทียมกัน ควรนำจุดเด่นของไทยไปใช้ในการพัฒนาที่ยั่งยืน เช่นการหลอมรวมศิลปวัฒนธรรมและศิลปวิทยา และความเป็นเสน่ห์ไทยในงานบริการ

๒.๓ สรุปกรอบแนวคิด

การเปิดเสรี (การผูกพันเปิดตลาด) การค้าบริการภายใต้ความตกลง FTAs โดยส่วนใหญ่ได้ใช้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (General Agreement on Trade in Services: GATS) เป็นพื้นฐานในการเจรจาจัดทำความตกลง ซึ่ง FTAs ที่ไทยทั้งหมดได้ใช้ GATS เป็นพื้นฐานในการจัดทำข้อบทและพันธกรณีต่างๆ

ในการเจรจาสำหรับการจัดตั้ง FTA ของไทยในอนาคตจะยังคงใช้หลักการและวิธีปฏิบัติตลอดจนกระบวนการเจรจาอิงตาม GATS แต่อาจมีการปรับหรือประยุกต์บางส่วนและบางกระบวนการให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับการเจรจาเปิดเสรีทางการค้า FTA ยุคใหม่ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเจรจาและหน่วยงานสนับสนุนต่างๆ ยังคงดำเนินนโยบายเดิมในการกำหนดท่าทีในการจัดทำข้อผูกพันเปิดตลาดของไทยที่ต้องมีการดำเนินตามนโยบายของรัฐบาล และแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานภาครัฐที่เสนอรัฐบาล รวมทั้งใช้แหล่งข้อมูลอื่นๆ ในการประกอบการกำหนดท่าที อาทิ การหารือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ผลของการหารือกับภาคประชาชน และภาคธุรกิจเอกชน เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้การเปิดตลาดการค้าบริการของไทยภายใต้ความตกลง FTA เป็นการได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการค้าและเศรษฐกิจ ตลาดจนการเป็นอยู่ที่ดีของประชากรภายในประเทศในฐานะเป็นผู้บริโภค

อย่างไรก็ตาม หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเจรจาจัดทำ FTA มียุทธศาสตร์หรือแนวทางที่ชัดเจน ใช้ในการเจรจาจัดทำ FTA ไทยก็จะได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะผลประโยชน์ก็จะตกสู่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ดังนั้น ยุทธศาสตร์หรือแนวทางการเจรจาเพื่อการเปิดตลาดภายใต้ FTA จึงควรถูกกำหนดขึ้นจากการศึกษาวิเคราะห์ที่ถูกต้องแม่นยำ (แม้ว่าข้อมูลการค้าบริการจะขาดสถิติด้านการค้าที่น่าเชื่อถือได้ก็ตาม ด้วยข้อจำกัดของการเก็บสถิติภาคบริการของไทยยังไม่สมบูรณ์) โดยรวบรวมข้อมูลจากทุกแหล่งข้อมูลทั้งในและนอกประเทศไทย ตลอดจนการนำปัจจัยสภาพแวดล้อมจากทุกมิติเข้าประกอบการศึกษา

บทที่ ๓ สถานการณ์การเปิดตลาดการค้าบริการของไทย

๓.๑ ภาพรวมสถานการณ์การค้าบริการของไทย

ปัจจุบันกระแสการเปิดเสรีทางการค้ามีแนวโน้มที่ซับซ้อนและเชื่อมโยงในหลายมิติ จึงไม่สามารถแยกบริบทด้านการค้าสินค้า บริการ และการลงทุนออกจากกัน อีกทั้งยังเชื่อมโยงไปสู่ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี นวัตกรรม การเคลื่อนย้ายของทุนการเงินและทุนมนุษย์ ในช่วงเวลาที่ผ่านมา ประเทศไทยได้รับการยอมรับในฐานะเป็นผู้ผลิตสินค้ารายสำคัญของโลก ขณะที่ยังขาดความชัดเจนของกรอบ ทิศทาง นโยบายและกลไกการพัฒนาภาคบริการโดยรวมที่สามารถใช้จุดแข็งและโอกาสที่มีอยู่ อาทิ การท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งสภาพแวดล้อมภายในประเทศยังไม่เอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชน อาทิ ด้านกฎระเบียบและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น

ภาคบริการมีความสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยในปัจจุบัน โดยมีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ ๕๐ ของ GDP ของประเทศ (ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) และมูลค่าส่งออกบริการของไทยเป็นลำดับที่ ๒๘ ของโลก (ข้อมูลจากองค์การการค้าโลก) ไทยจึงน่าที่จะใช้นโยบายการเปิดเสรีภาคบริการเป็นเครื่องมือในการพัฒนาภาคบริการของประเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและสามารถแข่งขันได้ในเวทีสากล โดยการพัฒนาภาคบริการภายในประเทศ การเพิ่มประสิทธิภาพของภาคบริการ และการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของภาคบริการซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ ที่ระบุว่า “พัฒนาฐานการผลิตและบริการให้เข้มแข็งและมีคุณภาพบนฐานความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน ปรับโครงสร้างการผลิตและการบริโภคให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พร้อมสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม”

เมื่อเปรียบเทียบภาคบริการในประเทศ สมาชิกอาเซียนในปัจจุบันแล้ว จะเห็นได้ว่า สิงคโปร์เป็นประเทศที่มีความพร้อมที่สุด และน่าจะได้รับประโยชน์จากการเปิดเสรีภาคบริการในภาพรวมภายใต้กรอบอาเซียนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ มาเลเซียและไทย ขณะที่อินโดนีเซียและฟิลิปปินส์บรูไน และเวียดนาม น่าจะอยู่ในกลุ่มที่ได้รับประโยชน์ถัดไป และกลุ่มที่ได้รับประโยชน์ลำดับหลัง ได้แก่ กัมพูชา ลาว และพม่า ตามลำดับ

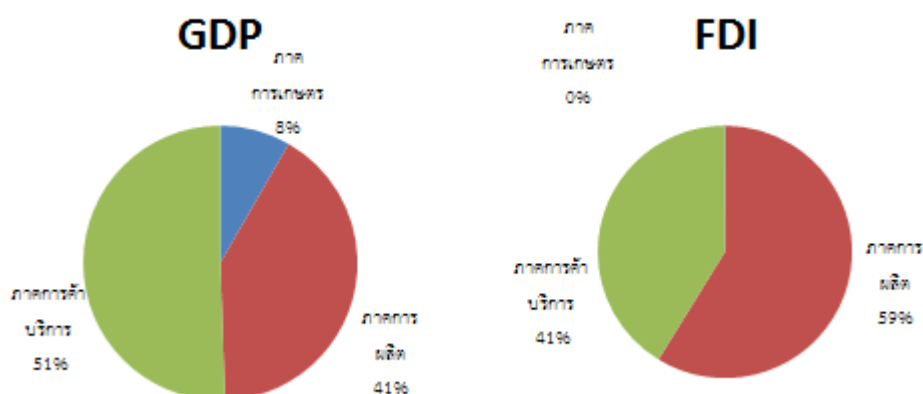
๓.๑.๑ แนวโน้มธุรกิจภาคการบริการ

๓.๑.๑.๑ เศรษฐกิจไทย ปี ๒๕๕๖ : ภาคการบริการ

ภาคบริการโดยเฉพาะการก่อสร้าง การค้าส่งค้าปลีก โรงแรมและภัตตาคาร ก็ยังขยายตัวสูงต่อเนื่องตามกำลังซื้อภายในประเทศ กำลังซื้อของประเทศเพื่อนบ้าน และการท่องเที่ยวที่ฟื้นตัวค่อนข้างรวดเร็ว

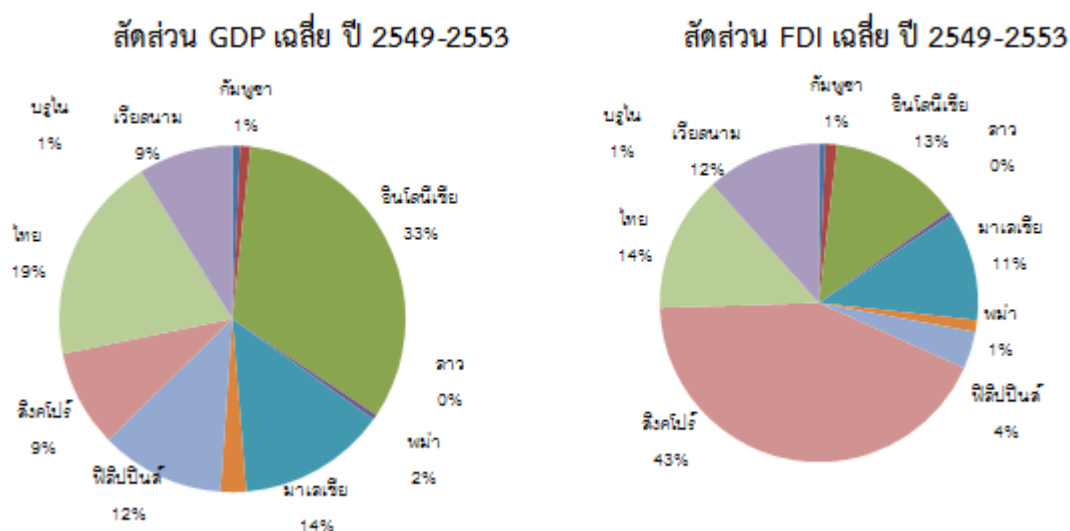
๓.๑.๑.๒ คาดการณ์เศรษฐกิจภาคบริการไทยช่วงปี ๒๕๕๖ – ๒๕๕๗

ภาคบริการมีการขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ ๔.๐-๕.๐ หรือเฉลี่ยร้อยละ ๔.๖ ซึ่งเป็นการขยายตัวในระดับสูงขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงก่อนปี พ.ศ. ๒๕๕๔ (เฉลี่ยร้อยละ ๓.๑) โดยการขยายตัวเป็นผลจากการขยายตัวของสาขาการก่อสร้าง ตามความต้องการที่อยู่อาศัย การทะนุบำรุงสาธารณูปโภค และการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐ ในขณะที่สาขาขนส่ง การจัดจำหน่าย (ค้าส่งค้าปลีก) มีการขยายตัวตามปัจจัยการบริโภคสินค้า และการขยายตัวของการท่องเที่ยวที่มาจาก การเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวจากภูมิภาคเอเชียที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะจากประเทศจีน และอินเดีย อย่างไรก็ตาม คาดการณ์ว่าในปี ๒๕๕๗ การท่องเที่ยวอาจมีการขยายตัวคงที่ ซึ่งเป็นผลจากเศรษฐกิจชะลอตัวในจีนและอินเดีย ขณะที่การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐจะเป็นปัจจัยสำคัญในการบ่งชี้ การเติบโตของภาคบริการภายในประเทศปี ๒๕๕๗ และส่งผลต่อการอุตสาหกรรมก่อสร้าง การขนส่งและโลจิสติกส์ให้ขยายตัวตามมา ส่วนการส่งออกบริการของไทยไปต่างประเทศ (การออกไปลงทุนในต่างประเทศ) ในปี ๒๕๕๗ มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นซึ่งเป็นผลต่อเนื่องจากการลงทุนของไทยในต่างประเทศปี ๒๕๕๖ ในสาขาการจัดจำหน่าย (ค้าปลีก) การก่อสร้าง การบริการที่เกี่ยวข้องจากการเกษตร และการบริการที่เกี่ยวข้องกับพลังงานและเหมืองแร่ อย่างไรก็ตาม คาดการณ์ว่าสัดส่วน การลงทุนในภาคบริการทั้งหมดของไทยยังคงอยู่ในระดับใกล้เคียงกับปี ๒๕๕๓ โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศอยู่ในระดับร้อยละ ๕๑ และการลงทุนภาคบริการในประเทศไทยมีสัดส่วนอยู่ในช่วงร้อยละ ๔๐-๕๐ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางการเมืองและการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน

ภาพที่ ๑ สัดส่วนการลงทุนในภาคบริการของประเทศไทย ปี ๒๕๕๓

๓.๑.๒ ภาคบริการอาเซียนและสัดส่วนภาคบริการของไทย

ภาพที่ ๒ การกระจายตัวเงินลงทุนตรงจากต่างประเทศในอาเซียนต่อปี เฉลี่ย ปี ๒๕๔๙-๒๕๕๓

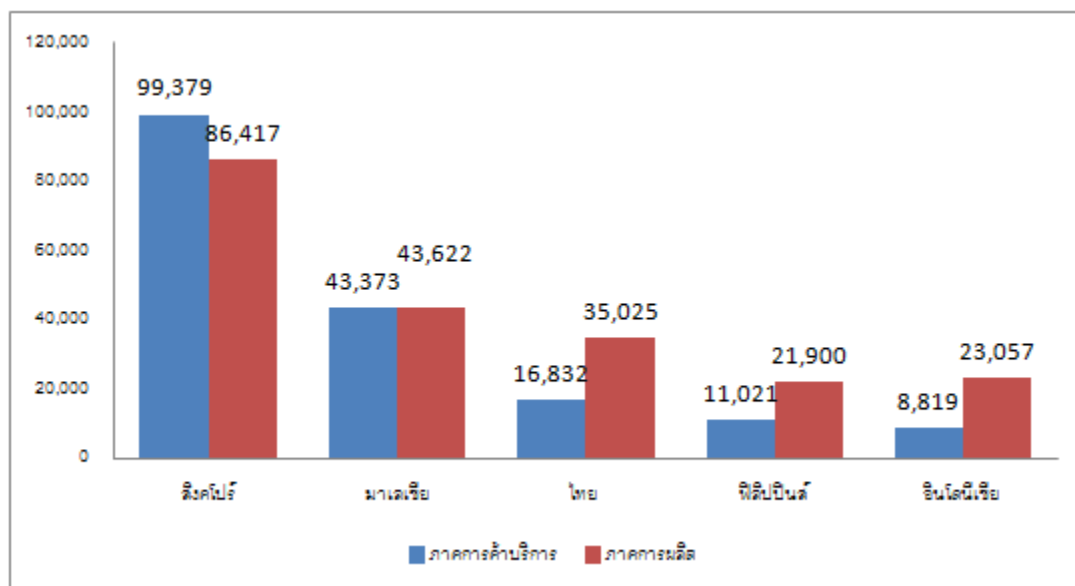
ที่มา: International Monetary Fund, World Economic Outlook Database, October ๒๐๑๒. ASEAN Community in Figures ๒๐๑๑

ตัวเลขการลงทุนจากต่างประเทศที่กระจุกตัวที่สิงคโปร์แสดงให้เห็นว่า สิงคโปร์ยังคงเป็น “ประตู” ของการลงทุนจากต่างประเทศที่ไหลเข้าสู่อาเซียน ดังจะเห็นได้จากรูปที่ ๒ แสดงถึงสองในสามของเงินลงทุนตรงระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยกันมาจากสิงคโปร์ อันเป็นผลมาจากบริษัทข้ามชาติที่มีการจัดตั้งสำนักงานภูมิภาค (Regional Headquarter) หรือจัดตั้งธุรกิจเพื่อส่งออกบริการไปยังภูมิภาคอาเซียน ซึ่งในกรณีของประเทศไทยนั้น บริษัทข้ามชาติที่มีรายได้สูงสุด ๒๐ อันดับแรกในประเทศไทย ปี ๒๕๕๔ มีจำนวน ๕ บริษัท ซึ่งส่วนใหญ่เป็นบริษัทญี่ปุ่น ที่มีการถือหุ้นและดำเนินการผ่านสำนักงานภูมิภาคที่สิงคโปร์ ในขณะที่บริษัทอเมริกันใช้หมู่เกาะเคย์แมนเป็นทางผ่านด้วยเหตุผลทางภาษี

๓.๑.๓ ความท้าทาย

รายงานประจำปีความสามารถในการแข่งขันโลก (World Competitiveness Yearbook) ซึ่งจัดทำโดยสถาบันเพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการ (Institute for Management Development-IMD) ได้ประเมินขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในหลายประเด็น รูปที่ ๓ แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของแรงงานในภาคการผลิตและบริการในปี ๒๕๕๔ ซึ่งจะเห็นได้ว่า สิงคโปร์ ซึ่งเป็นประเทศที่มีรายได้ประชากรสูงสุดในอาเซียน มีประสิทธิภาพของแรงงานในภาคบริการที่สูงกว่าในภาคการผลิตเล็กน้อย ในขณะที่ประเทศมาเลเซีย ซึ่งเป็นประเทศสมาชิกที่มีระดับรายได้ประชากรเป็นที่สองในภูมิภาค มีประสิทธิภาพของแรงงานในภาคบริการและภาคอุตสาหกรรม

ที่เทียบเคียงกัน แต่ประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศที่มีระดับรายได้ประชากรเป็นที่สามกลับมีประสิทธิภาพแรงงานในภาคบริการเพียงครึ่งหนึ่งของประสิทธิภาพแรงงานในภาคการผลิตเท่านั้น ภาพดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า โครงสร้างเศรษฐกิจของไทยที่มีช่องว่างระหว่างประสิทธิภาพของแรงงานในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการอย่างมีนัยสำคัญเป็นโครงสร้างที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาไปสู่เศรษฐกิจที่มีความมั่งคั่งมากขึ้น

ภาพที่ ๓ ประสิทธิภาพของแรงงานในภาคการผลิตและภาคบริการปี ๒๕๕๔

ที่มา IMD World Competitiveness Yearbook ๒๐๑๒

การประเมินขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคบริการไทยในรายสาขา พบว่า สิงคโปร์ เป็นประเทศที่มีศักยภาพในภาคบริการมากที่สุดในอาเซียน อาทิ บริการทางการเงิน โครงสร้างพื้นฐานการขนส่งทางบกและทางอากาศ การผลิตไฟฟ้า การสื่อสาร เป็นต้น รองลงมาได้แก่ มาเลเซีย ไทย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ตามลำดับ ยกเว้นในสาขาการสื่อสารที่ฟิลิปปินส์มีศักยภาพดีกว่าไทย

กล่าวโดยสรุป ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันในภาคบริการเป็นอันดับที่ ๓ ในอาเซียนโดยเป็นรองมาเลเซียและสิงคโปร์ หากมีการเปิดเสรีตลาดบริการในอาเซียน ประเทศไทยมีโอกาสที่จะดึงดูดผลประโยชน์ด้วยข้อได้เปรียบทางด้านที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศที่เชื่อมต่อทางคมนาคมทางบก อากาศ และทางทะเลกับหลายประเทศ ได้แก่ มาเลเซีย พม่า ลาว กัมพูชา และจีน แต่ที่ผ่านมาไทยมีการลงทุนด้านบริการในประเทศเพื่อนบ้านน้อยมาก เมื่อเทียบกับมาเลเซีย และสิงคโปร์ เนื่องจากภาคบริการของไทยมีศักยภาพต่ำ ดังนั้น การบ้านที่สำคัญของรัฐบาลไทยคือ ประเทศไทยต้องดำเนินการนโยบายเร่งด่วนเพื่อที่จะยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน

ในภาคบริการโดยเฉพาะบริการขนส่ง และโลจิสติกส์ให้สามารถแข่งขันได้ในภูมิภาคอาเซียนและนอกภูมิภาคอาเซียน

๓.๒ การเปิดเสรีการค้าบริการของไทยภายใต้ความตกลงการค้าเสรี

๓.๒.๑ สนธิสัญญา/ความตกลงการค้าเสรีทวิภาคี (Bilateral FTA) และความตกลงการค้าเสรีระดับภูมิภาค (Regional FTA) ที่มีผลใช้บังคับในปัจจุบัน

ไทยมีความตกลงเปิดเสรีด้านการค้าบริการที่มีผลบังคับใช้แล้วจำนวน ๖ ฉบับ แยกเป็น ความตกลงทวิภาคี ๒ ฉบับ และความตกลงระดับภูมิภาค จำนวน ๔ ฉบับ ดังต่อไปนี้

๓.๒.๑.๑ ความตกลงทวิภาคี

๑) ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (Thailand - Australia Free Trade Agreement: TAFTA) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๘ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการเจรจาเพิ่มเติมในเรื่องข้อบทและการเปิดตลาด

๒) ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (Japan - Thailand Economic Partnership Agreement: JTEPA) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ โดยมีการทบทวนข้อบทและข้อผูกพันเปิดตลาดทุกๆ ๕ ปี

๓.๒.๑.๒ ความตกลงระดับภูมิภาค

๑) กรอบความตกลงว่าด้วยบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services: AFAS) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๓๘ โดยสมาชิกทยอยเปิดตลาดให้แก่กันเป็นรอบๆ และเปิดตลาดในระดับที่สูงขึ้น และขณะนี้อยู่ระหว่างการเตรียมการสำหรับการเจรจาเพื่อปรับปรุงกรอบความตกลงฯ และยกระดับให้เป็นความตกลงที่มีเนื้อหาครอบคลุมประเด็นบริการที่สมบูรณ์

๒) ความตกลงการค้าบริการระหว่างอาเซียน-จีน (ASEAN - China Agreement on Trade in Services) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐ สำหรับข้อผูกพันเปิดตลาดชุดที่ ๑ และในวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๕ สำหรับข้อผูกพันเปิดตลาดชุดที่ ๒

๓) ความตกลงการค้าบริการระหว่างอาเซียน-เกาหลี (ASEAN - Korea Trade in Services Agreement) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๒ อยู่ระหว่างการศึกษาผลกระทบที่เกิดจากความตกลงด้านการค้าบริการ เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับการเจรจาเปิดเสรีด้านการค้าบริการในรอบต่อไป

๔) ความตกลงเพื่อจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ (Agreement Establishing the ASEAN - Australia - New Zealand Free Trade Area: AANZFTA) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๓ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการเจรจาทบทวนข้อบทและข้อผูกพันเปิดตลาด

๓.๒.๒ การเจรจาจัดทำความตกลงการค้าบริการของไทยกับคู่เจรจาในปัจจุบัน

ปัจจุบันไทยจัดทำความตกลงการค้าบริการกับคู่เจรจาเสร็จสมบูรณ์แล้ว แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ใช้จำนวน ๒ ฉบับ และอยู่ระหว่างการเจรจาจำนวน ๕ ฉบับ ดังต่อไปนี้

๓.๒.๒.๑ การจัดทำความตกลงการค้าบริการที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว แต่ยังไม่แสดงผล บังคับใช้

๑) ความตกลงการค้าเสรีไทย-เปรู (Thailand – Peru Free Trade Agreement) ปัจจุบันอยู่ระหว่างรอสรุปผลการเจรจาในเรื่องอื่น เนื่องจากเป็นความตกลงแบบองค์รวม (Comprehensive Agreement) ซึ่งจะลงนามได้เมื่อสามารถสรุปผลการเจรจาทุกเรื่องแล้วเสร็จ

๒) ความตกลงการค้าเสรีไทย-ชิลี (Thailand – Chile Free Trade Agreement) โดยรัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๖ และคาดว่าจะลงนามความตกลงฯ และจะมีผลบังคับใช้ภายในปี ๒๕๕๖

๓.๒.๒.๒ การจัดทำความตกลงการค้าบริการที่อยู่ระหว่างการเจรจา

๑) ความตกลงทวิภาคี

(๑) ความตกลงเปิดเสรีไทย-อินเดีย (Thailand - India Free Trade Agreement: TIFTA) อยู่ระหว่างจัดทำข้อบทการค้าบริการและข้อเสนอเปิดตลาดการค้าบริการ

(๒) ความตกลงการค้าเสรีไทย - สหภาพยุโรป (Thailand - EU FTA) เริ่มการเจรจาครั้งแรกเมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๖ โดยมีเป้าหมายสรุปผลการเจรจาภายใน ๒ ปี

๒) ความตกลงระดับภูมิภาค

(๑) ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-อินเดีย (ASEAN - India Free Trade Agreement: AIFTA) สามารถสรุปผลการพหุการเจรจาจัดทำความตกลงการค้าบริการได้แล้ว คงเหลือประเด็นด้านเทคนิค ๑ ประเด็น และปัจจุบันอยู่ระหว่างขั้นตอนการขัดเกลาถ้อยคำทางกฎหมาย (Legal scrubbing)

(๒) ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น (ASEAN - Japan Comprehensive Economic Partnership: AJCEP) อยู่ระหว่างการเจรจาจัดทำข้อบทบริการและข้อผูกพันเปิดตลาด คาดว่าจะสามารถสรุปผลการเจรจาได้ภายในปี ๒๕๕๖

(๓) ความตกลงพันธมิตรทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) เป็นการจัดทำความตกลงเปิดเสรีระหว่างอาเซียน และคู่เจรจา ๖ ประเทศ ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์และอินเดีย เริ่มการเจรจาอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๖ โดยมีเป้าหมายสรุปผลการเจรจาภายในปี ๒๕๕๘

(๔) ความตกลงการค้าเสรีไทย-สมาคมการค้าเสรีแห่งยุโรป (Thailand - EFTA Free Trade Agreement: TEFTA) ไทยอยู่ระหว่างการดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ตามรัฐธรรมนูญและคาดว่าจะสามารถเริ่มการเจรจาได้ในปี ๒๕๕๖ ล่าสุด ได้มีการประชุมหารือเจ้าหน้าที่ระดับสูงอย่างเป็นทางการเพื่อพิจารณาการรื้อฟื้นการเจรจาความตกลงการค้าเสรีไทย-EFTA เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๖

(๕) ความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ (Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and

Economic Cooperation: BIMSTEC) ยังจัดทำข้อบทบริการไม่แล้วเสร็จ และยังไม่มีการเจรจาต่อแต่อย่างใด

(๖) ความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์ (Thai - New Zealand Free Trade Agreement: TNZFTA) ทั้งสองฝ่ายมีพันธกรณีที่จะต้องเจรจาจัดทำข้อบทบริการ โดยปัจจุบันยังไม่เริ่มการเจรจา

๓.๒.๓ ความคืบหน้าและแนวโน้มการจัดทำความตกลงการค้าเสรีด้านบริการของไทยในอนาคต

๓.๒.๓.๑ การเจรจาเขตการค้าเสรีประเทศชายฝั่งแปซิฟิก (Trans-Pacific Partnership : TPP) ไทยดำเนินการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวทางการเจรจาและผลกระทบจากการจัดทำความตกลง TPP แล้ว โดยอยู่ระหว่างการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนต่างๆ รวมทั้งการศึกษาเชิงลึก เพื่อประกอบการขอความเห็นชอบกรอบการเจรจา และเป็นแนวทางในการเจรจา รวมทั้งการเตรียมตัวรองรับผลกระทบ

๓.๒.๓.๒ ความตกลงการค้าเสรีไทย-แคนาดา กำลังอยู่ระหว่างการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง และอยู่ระหว่างการจัดเตรียมกรอบการเจรจาสำหรับการจัดทำความตกลงภายใต้กระบวนการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๐ ซึ่งคาดว่าไทยน่าจะเริ่มต้นเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรีไทย-แคนาดาในต้นปี ๒๕๕๗ (หากเป็นไปตามเป้าหมายเดิม)

ตารางที่ ๑ สรุปการจัดทำความตกลงการค้าบริการของไทย (ณ มิถุนายน ๒๕๕๖)

มีผลใช้บังคับแล้ว (๑๑ ฉบับ: ทวิภาคี ๕ ฉบับ/ ภูมิภาค ๖ ฉบับ)	
ประเทศคู่สัญญา	สถานะ
ไทย-ออสเตรเลีย	<ul style="list-style-type: none"> มีผลใช้บังคับเมื่อปี ๒๕๔๘ อยู่ระหว่างทบทวนการเปิดตลาดการค้าบริการเพิ่มเติม
ประเทศคู่สัญญา	สถานะ
ไทย-นิวซีแลนด์	<ul style="list-style-type: none"> มีผลใช้บังคับเมื่อปี ๒๕๔๘ อยู่ระหว่างทบทวนความตกลงและเปิดตลาดการค้าบริการเพิ่มเติม
ไทย-ญี่ปุ่น	<ul style="list-style-type: none"> มีผลใช้บังคับเมื่อปี ๒๕๕๐ อยู่ระหว่างทบทวนความตกลงเพิ่มเติมในหลายข้อบท ปรับปรุงเอกสารแนบท้าย และเปิดตลาดการค้าบริการเพิ่มเติม
ไทย-อินเดีย	<ul style="list-style-type: none"> อยู่ระหว่างเจรจาจัดทำความตกลงการค้าบริการและการลงทุน
อาเซียน	<ul style="list-style-type: none"> ตารางข้อผูกพันการค้าบริการชุดที่ ๘ มีผลใช้บังคับแล้ว อยู่ระหว่างการจัดทำตารางข้อผูกพันการค้าบริการชุดที่ ๙ ซึ่งจะเปิดตลาดบริการเพิ่มเติมจากชุดที่ ๘ จำนวน ๒๔ สาขาบริการย่อย
อาเซียน-จีน	<ul style="list-style-type: none"> ไทย สมาชิกอาเซียน และจีนได้ส่งข้อผูกพันเปิดตลาดการค้าบริการชุดที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๕ เหลืออินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ที่ยังไม่ให้สัตยาบัน เมื่อให้สัตยาบันครบแล้วข้อผูกพันจึงมีผลใช้บังคับสมบูรณ์ สมาชิกเตรียมจัดทำข้อผูกพันเปิดตลาดการค้าบริการชุดที่ ๓
ประเทศคู่สัญญา	สถานะ
อาเซียน-เกาหลีใต้	<ul style="list-style-type: none"> มีผลใช้บังคับเมื่อปี ๒๕๕๓ มีข้อผูกพันเปิดตลาดการค้าบริการชุดแรกแล้ว เตรียมการทบทวนเพื่อปรับปรุงการเปิดตลาดบริการและการลงทุนต่อไป
อาเซียน-ญี่ปุ่น	<ul style="list-style-type: none"> อยู่ระหว่างจัดทำความตกลงการค้าบริการ และความตกลงการลงทุน
อาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์	<ul style="list-style-type: none"> เริ่มใช้เมื่อปี ๒๕๕๓ อยู่ระหว่างทบทวนข้อบทของความตกลงและเจรจาเปิดตลาดบริการเพิ่มเติม
ไทย-ชิลี	<ul style="list-style-type: none"> สรุปผลการเจรจาจัดทำความตกลงการค้าบริการแล้วเมื่อปี ๒๕๕๕ ความตกลงได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาแล้ว ขณะนี้กำลังรอความพร้อมในการลงนามของทั้งสองฝ่าย
ไทย-เปรู	<ul style="list-style-type: none"> สรุปผลการเจรจาจัดทำความตกลงการค้าบริการแล้วเมื่อปี ๒๕๕๕ รอการสรุปผลการเจรจาเปิดเสรีสินค้าส่วนที่เหลือ เพื่อให้มีการลงนามและมีผลใช้

มีผลใช้บังคับแล้ว (๑๑ ฉบับ: ทวิภาคี ๕ ฉบับ/ ภูมิภาค ๖ ฉบับ)	
ประเทศคู่สัญญา	สถานะ
	บังคับไปพร้อมกัน
อาเซียน-อินเดีย	<ul style="list-style-type: none"> อยู่ระหว่างจัดทำความตกลงการค้าบริการ และความตกลงการลงทุน ดำเนินการเจรจาเปิดเสรีสินค้าส่วนที่เหลือ

อยู่ระหว่างการเจรจาจัดทำใหม่ (๓ ฉบับ : ทวิภาคี ๒ ฉบับ/ ภูมิภาค ๑ ฉบับ) และเตรียมการเจรจาจัดทำ ๓ ฉบับ	
ประเทศคู่เจรจา	สถานะ
BIMSTEC ^๑	<ul style="list-style-type: none"> ลงนามในกรอบความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งเขตการค้าเสรี BIMSTEC เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ เตรียมการเจรจาจัดทำความตกลงการค้าบริการ
ไทย-สหภาพยุโรป	<ul style="list-style-type: none"> เริ่มเข้าสู่กระบวนการเจรจาจัดทำความตกลงตั้งแต่ปี ๒๕๕๖ มีเป้าหมายสรุปผลภายใน ๒ ปี
ประเทศคู่เจรจา	สถานะ
ไทย-เอฟตา	<ul style="list-style-type: none"> อยู่ระหว่างขั้นตอนจัดทำกรอบการเจรจาตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๙๐ และเตรียมการเจรจาจัดทำความตกลง
ไทย-แคนาดา	<ul style="list-style-type: none"> อยู่ระหว่างขั้นตอนจัดทำกรอบการเจรจาตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๙๐ และเตรียมการเจรจาจัดทำความตกลง
Trans-Pacific Strategic Partnership Agreement (TPP) ^๒	<ul style="list-style-type: none"> อยู่ระหว่างการรวบรวมข้อมูลและศึกษาความเป็นไปได้ในการเข้าร่วมการเจรจากับสมาชิก TPP

^๑ ประกอบด้วยสมาชิก 7 ประเทศ ได้แก่ บังกลาเทศ เนปาล ภูฏาน อินเดีย ศรีลังกา พม่า และไทย

^๒ ประกอบด้วยสมาชิก 9 ประเทศ ได้แก่ บรูไน สิงคโปร์ มาเลเซีย เวียดนาม ชิลี เปรู สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์

๓.๓ แนวทางการผูกพันเปิดตลาดการค้าบริการ

อุตสาหกรรมบริการของไทยมีอัตราเติบโตต่อเนื่องจากการบริโภคภายในประเทศและ การส่งออกนอกประเทศ โดยมีทั้งผู้ให้บริการจากต่างชาติเข้ามาจัดตั้งกิจการเพื่อให้บริการกับคนในประเทศและผู้ประกอบการไทยที่จัดตั้งกิจการภายในประเทศ ในเวลาเดียวกันไทยก็ได้ส่งออกบริการหรือให้บริการกับชาวต่างชาติในอัตราส่วนที่เติบโตต่อเนื่องในสาขาบริการท่องเที่ยว ขนส่ง ค่าส่ง ค่าปลีก สุขภาพ ซึ่งอยู่ในรูปแบบ Mode ๒ ส่วนบริการก่อสร้างอยู่ใน Mode ๓

ธุรกิจบริการที่จัดตั้งขึ้นส่วนใหญ่หรือเกือบร้อยละ ๘๘ เป็นการจัดตั้งภายใต้กลไกปกติ ของตลาด โดยเข้ามาขออนุญาตจัดตั้งนิติบุคคลเป็นรายกรณีตามกฎหมายปกติ ไม่ได้เข้ามาจัดตั้งกิจการภายใต้สิทธิประโยชน์ FTA แต่ในอนาคตคาดว่าจะการเข้ามาของธุรกิจต่างชาติภายใต้สิทธิ FTAs จะมีเพิ่มมากขึ้นตามจำนวนและสิทธิประโยชน์ของ FTAs ที่เพิ่มขึ้น ผลจากการเพิ่มขึ้นของการเข้ามาประกอบธุรกิจของต่างชาติภายใต้ FTAs ส่งผลดีต่ออุตสาหกรรมบริการไทย และต้องการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวไปตามสถานการณ์ในโลกการค้ายุคใหม่ แต่ก็มีประเด็นหนึ่งที่น่าเป็นห่วงคือการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการในตลาดภายในประเทศที่เพิ่มขึ้นสูง เป็นการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการภายในประเทศและผู้ประกอบกิจการใหม่จากต่างประเทศ ซึ่งในบางกรณีอาจส่งผลเสียต่ออุตสาหกรรมบริการของไทยอันเนื่องมาจากการแข่งขันไม่ได้ของผู้ประกอบกิจการไทยและอาจต้องปิดกิจการในท้ายที่สุด และอาจมีผลตามมาคืออาจมีอำนาจเหนือตลาดของผู้ประกอบกิจการ

การศึกษานี้จึงได้วิเคราะห์ศักยภาพในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทยภายใต้ FTAs และสรุปการศึกษาพอสังเขปเกี่ยวกับแนวทางการผูกพันการเปิดตลาดบริการรายสาขา ดังต่อไปนี้

๓.๓.๑ Legal Services (บริการให้คำปรึกษาด้านกฎหมาย)

ผู้บริโภคชาวไทยต้องพึ่งพาที่ปรึกษาต่างชาติซึ่งเชี่ยวชาญด้านกฎหมายระหว่างประเทศรวมทั้งกฎหมายของประเทศต่างๆ ขณะที่ปรึกษาไทยมีความชำนาญด้านกฎหมายของไทยรวมทั้งกระบวนการยุติธรรมของไทยมากกว่าที่ปรึกษาต่างชาติ

ดังนั้น ไทยควรพิจารณาผูกพันเปิดตลาดใน Mode ๓ ให้ที่ปรึกษากฎหมายต่างชาติสามารถเข้ามาให้บริการเฉพาะด้านกฎหมายระหว่างประเทศเท่านั้น ยกเว้นการให้คำปรึกษาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายไทย ส่วนการเข้าให้บริการใน Mode ๔ ห้ามให้มาทำงานเป็นทนายความ รวมทั้งให้กำหนดเงื่อนไขต้องได้รับใบอนุญาตการทำงานตามกฎหมายของกระทรวงแรงงาน โดยให้กำหนดระยะเวลาการทำงานในประเทศไทยไม่เกินกว่ากฎหมายไทยกำหนด

๓.๓.๒ Accounting, Auditing and Bookkeeping Services (บริการให้คำปรึกษาด้านบัญชี) และ Taxation Services (บริการให้คำปรึกษาด้านภาษี)

บริษัทต่างชาติที่เข้ามาจัดตั้งกิจการหรือลงทุน (Mode ๓) ในประเทศไทยต้องการใช้บริการจากที่ปรึกษาด้านบัญชีจากประเทศของตนเอง ปัจจุบันต่างชาติจึงมักนิยมให้ที่ปรึกษาด้านบัญชีจากประเทศของตนเข้ามาให้บริการในประเทศไทยในรูปแบบบริษัทในเครือ (Affiliated) เพื่อให้บริการกับบริษัทในเครือด้วยกันที่มาประกอบธุรกิจในประเทศไทย สำหรับใน Mode ๔ สาขาบริการด้านบัญชีและบริการด้านภาษีเป็นสาขาที่มีการแข่งขันสูง ผู้ประกอบการบัญชีไทยจำเป็นต้องรักษาตลาดภายในประเทศ นอกจากนี้ การตรวจสอบบัญชีจำเป็นต้องใช้นักบัญชีไทยดำเนินการเพื่อประโยชน์ต่อระบบการจัดเก็บภาษีของไทย และเป็นไปตามกฎหมายไทย ดังนั้น ไทยควรพิจารณา

ผูกพันเปิดตลาดให้กับบริการด้านบัญชีเฉพาะบริการด้าน Accounting และ Bookkeeping ยกเว้น Auditing โดยกำหนดรูปแบบการเข้ามาให้บริการในรูปแบบบริษัทในเครือ ส่วนการเข้าให้บริการใน Mode ๔ ให้กำหนดเงื่อนไขต้องได้รับใบอนุญาตจากสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ และใบอนุญาตการทำงานตามกฎหมายของกระทรวงแรงงาน โดยให้กำหนดระยะเวลาการทำงานในประเทศไทยไม่เกินกว่ากฎหมายไทยกำหนด

๓.๓.๓ Architectural services (บริการสถาปนิก) และ Urban planning and landscape (บริการภูมิสถาปัตยกรรม)

สถาปัตยกรรมไทยใน Mode ๔ ยังขาดประสิทธิภาพในการแข่งขันในตลาดต่างประเทศ ด้วยข้อจำกัดด้านการสื่อสารและภาษา รวมทั้งวิทยาการและแนวความคิดที่ติดอยู่กับกรอบรูปแบบเดิม ขาดความคิดที่พัฒนาในระดับนานาชาติ ยากต่อการออกไปประกอบวิชาชีพในต่างประเทศ ส่วนการเปิดตลาดประกอบกิจการใน Mode ๓ ในประเทศไทยจะส่งผลกระทบต่อกิจการไทย ตามผลของความตกลงในแต่ละภูมิภาค กล่าวคือ สถาปนิกไทยจะไม่สามารถแข่งขันได้กับประเทศที่มีการผลิตวิชาชีพในปริมาณมากและคุณภาพ คือ อินเดีย แต่จะแข่งขันได้กับสถาปนิกจากประเทศอื่น เนื่องจากผู้ประกอบการไทยได้เปรียบด้านต้นทุน สำหรับการออกไปจัดตั้งกิจการภายใต้ Mode ๓ เพื่อให้บริการด้านสถาปัตยกรรมในต่างประเทศ สามารถแข่งขันได้ในประเทศลาว กัมพูชา เวียดนาม และพม่า อย่างไรก็ตาม สถาปัตยกรรมไทยมีชื่อเสียงในการรับออกแบบที่มีคุณภาพในต้นทุนที่ถูกแต่จำกัดการทำงานอยู่ในประเทศไทย ดังนั้น การให้บริการใน Mode ๑ จะเป็นจุดแข็งของสถาปัตยกรรมไทย

ไทยควรรักษาตลาดสาขาสถาปัตยกรรมไทย โดยให้พิจารณากำหนดการผูกพันเปิดตลาด Mode ๓ ในบางกิจกรรมของสถาปัตยกรรม คือ การออกแบบผังเมือง ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของการพัฒนาประเทศโดยรวมด้วย และไม่ควรมุ่งผูกพันการเปิดตลาดใน Mode ๔

๓.๓.๔ Engineering services (บริการวิศวกรรม)

วิศวกรไทยใน Mode ๔ มีประสิทธิภาพการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมโยธา ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์ สามารถออกไปให้บริการในต่างประเทศได้ หากมีการพัฒนาประสิทธิภาพด้านการสื่อสารและภาษา อย่างไรก็ตาม ใน Mode ๓ ด้านวิศวกรรมโยธาบริษัทไทยสามารถแข่งขันได้ในประเทศพม่า ลาว กัมพูชา และประเทศแถบตะวันออกเฉียงเท่านั้น ส่วนตลาดภายในประเทศไทย บริษัทไทยได้เปรียบในเรื่องของต้นทุนการประกอบบริการ แต่ไทยเสียเปรียบในด้านการประยุกต์วิทยาการใหม่ๆ จากญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป

ดังนั้น ควรกำหนดให้มีการเปิดตลาดการประกอบธุรกิจของต่างชาติใน Mode ๓ เป็นลำดับ เพื่อสร้างกลไกการแข่งขันให้เกิดการพัฒนาบริการจัดการและการใช้วิทยาการใหม่ๆ แต่ให้จำกัดการเข้ามาให้บริการ Mode ๔ เพราะวิศวกรไทยสามารถประกอบวิชาชีพได้พร้อมกับการพัฒนา โดยไม่จำเป็นต้องผูกพันเปิดตลาด Mode ๔ ให้ต่างชาติ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎระเบียบของสภาวิชาชีพฯ และกฎหมายของกระทรวงแรงงาน

๓.๓.๕ Medical and dental services (บริการแพทย์และทันตแพทย์)

แพทย์ไทย Mode ๔ มีประสิทธิภาพสูงในการให้บริการด้วยคุณสมบัติด้านความรู้ความสามารถ โดยเฉพาะการลักษณะบุคลิกอ่อนโยนต่อผู้ป่วย เมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ การผูกพัน

เปิดตลาดในรูปแบบ Mode ๔ จึงไม่ส่งผลกระทบต่อแพทย์สัดส่วนตลาดแพทย์ไทย อย่างไรก็ตาม หากผูกพันเปิดตลาดภายใต้ความตกลงที่มีคู่ภาคีประกอบด้วยประเทศอินเดีย เช่น FTA ไทย-อินเดีย และ RCEP จะส่งผลต่อการควบคุมจำนวนการเข้ามาทำงานของแพทย์อินเดียในประเทศไทย จึงต้องมีการกำหนดเงื่อนไขและข้อจำกัดด้านโควตาด้วย ส่วนบริการในรูปแบบ Mode ๓ จะส่งผลดีต่อประเทศไทยมากกว่าผลเสีย โดยเฉพาะการเพิ่มปริมาณสถานประกอบการทางการแพทย์ การเพิ่มการแข่งขันส่งผลต่อการพัฒนาระบบการแพทย์ และเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้ไทยเป็นแหล่งการให้บริการทางการแพทย์ของโลก

ดังนั้น ไทยควรผูกพันเปิดตลาด Mode ๓ และผูกพันเปิดตลาด Mode ๔ ภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดด้านโควตา โดยผูกพันเปิดตลาดให้แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านศัลยกรรม (โดยเฉพาะศัลยกรรมอวัยวะภายในร่างกาย) เข้ามาทำงานในประเทศไทย เนื่องจากขณะนี้จำนวนแพทย์ศัลยกรรมในประเทศมีสัญญาณลดลง เมื่อเทียบกับแพทย์ด้านอื่น ทั้งนี้ การเข้ามาใน Mode ๔ ให้เป็นไปตามกฎระเบียบของแพทยสภา

ทันตแพทย์ไทยมีจำนวนเหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภค การเปิดตลาดใน Mode ๓ และ Mode ๔ ไม่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อผู้บริโภคไทยมากขึ้น และทางกลับกันหากมีการผูกพันเปิดเสรีทันตแพทย์ ก็ไม่ส่งผลกระทบต่อตลาดทันตแพทย์ในประเทศ อย่างไรก็ตาม หากผูกพันเปิดตลาดภายใต้ความตกลงที่มีคู่ภาคีประกอบด้วยประเทศอินเดียก็จะส่งผลกระทบต่อไทยในการควบคุมจำนวนทันตแพทย์และคุณภาพการให้บริการ จึงควรพิจารณาไม่ผูกพันเปิดเสรีภายใต้ FTA ไทย-อินเดีย และ RCEP

๓.๓.๖ Services provided by midwives, nurses, physiotherapists and para-medical personnel (บริการพยาบาล)

ประสิทธิภาพของพยาบาลไทยในภาพรวมอยู่ในระดับมาตรฐาน พยาบาลไทยมีประสิทธิภาพสูงกว่าพยาบาลในหลายประเทศโดยเฉพาะเมื่อเทียบกับประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การเปิดเสรีใน Mode ๔ จึงไม่ส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงานพยาบาลในประเทศ ยกเว้นหากผูกพันเปิดเสรีให้กับประเทศอินเดียซึ่งจะกระทบต่อตลาดแรงงานพยาบาลและคุณภาพการให้บริการในโรงพยาบาลไทย อย่างไรก็ตาม จำนวนพยาบาลในโรงพยาบาลของรัฐกำลังเข้าสู่ภาวะลดลงแต่ยังไม่ถึงขนาดขาดแคลน ขณะที่สถานพยาบาลเอกชนอยู่ในสัดส่วนที่สมดุล การผูกพันเปิดเสรีอาจเป็นปัจจัยช่วยให้จำนวนพยาบาลเพียงพอต่อความต้องการของโรงพยาบาลของรัฐ ทั้งนี้ ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดในการกำหนดจำนวนผู้ให้บริการ (โควตา) ในแต่ละช่วงเวลา และให้เป็นไปตามกฎระเบียบของสภาพยาบาล และกฎหมายแรงงานของกระทรวงแรงงาน ซึ่งต้องกำหนดไว้ในตารางข้อผูกพัน

ในส่วนของ Mode ๓ สาขาการพยาบาลไม่ใช่สาขาที่ได้รับความสนใจในการประกอบธุรกิจในรูปแบบการจัดตั้งนิติบุคคลหรือบริษัทในต่างประเทศ การเจรจาเพื่อการผูกพันเปิดเสรีจึงไม่ใช่เป้าหมายสำคัญของการเปิดเสรีภายใต้ความตกลงการค้าเสรี

๓.๓.๗ Computer and Related Services (บริการคอมพิวเตอร์และบริการที่เกี่ยวข้อง)

ไทยยังต้องการการพัฒนาอุตสาหกรรมบริการด้านคอมพิวเตอร์ (CRS) อีกมาก โดยเฉพาะบุคคลกรในอุตสาหกรรม CRS ซึ่งในการเจรจาจัดทำความตกลงการเปิดเสรีด้านบริการ หลายประเทศจะจัดรวม CRS ในสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) ซึ่งเป็น cluster ที่ครอบคลุมได้ กว้างขวางสะท้อนต่ออุตสาหกรรม ICT ทั้งระบบ และเมื่อวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของ ไทยในอุตสาหกรรม ICT ไทยยังล้าหลังเมื่อเทียบกับหลายประเทศใน FTA ทั้งในปัจจุบันและอนาคต การเปิดเสรีจะทำให้ไทยได้รับประโยชน์ในการลดต้นทุนของการประกอบธุรกิจทุกประเภท เพราะ ICT ถือเป็นโครงสร้างพื้นฐานประเภทหนึ่งและต้นทุนของการประกอบกิจการในธุรกิจหรืออุตสาหกรรม กลางน้ำ และปลายน้ำ นอกจากนี้ เป็นแรงผลักดันให้เกิดการแข่งขันในภาคธุรกิจส่งผลดีต่อการพัฒนา และผู้บริโภคได้รับประโยชน์

ไทยมีความจำเป็นต้องผูกพันเปิดเสรี CRS และหากเป็นไปได้ให้ครอบคลุมทั้ง อุตสาหกรรม ICT Mode ๓ สำหรับใน Mode ๔ ให้มีเงื่อนไขและข้อจำกัดด้านจำนวนผู้ให้บริการซึ่ง ต้องกำหนดไว้ในตารางข้อผูกพัน และระยะเวลาการให้บริการ ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายของกระทรวง แรงงาน

๓.๓.๘ Research and Development Services (บริการวิจัยและพัฒนา) Market research (บริการวิจัยและการสำรวจด้านการตลาด) and public opinion polling services (บริการสำรวจความคิดเห็นสาธารณะ) Management consulting service (บริการให้ คำปรึกษาด้านจัดการ) และ Services related to management consulting (บริการที่ เกี่ยวกับการเป็นที่ปรึกษาด้านการวิจัย)

ผู้ให้บริการไทยอยู่ในรูปแบบสถาบันการศึกษา ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย และที่ พริษาวิจัยด้านการบริหารจัดการและการตลาด ซึ่งตลาดในประเทศไทยเติบโตต่อเนื่อง แต่อยู่ใน วงจำกัดที่ให้บริการเฉพาะกับผู้บริโภคจากหน่วยงานภาครัฐเป็นส่วนใหญ่ และบริษัทที่ประกอบกิจการ ขนาดใหญ่ รวมทั้งนักลงทุนต่างชาติรายใหม่ที่จะเข้ามาลงทุนในไทยและในภูมิภาคแถบประเทศเพื่อน บ้านของไทย การผูกพันเปิดตลาดสาขาดังกล่าวเหล่านี้จะส่งผลดีต่อผู้บริโภคที่ประกอบธุรกิจโดยตรง แต่ยังไม่เห็นหลักฐานว่าจะก่อให้เกิดผลดีต่อหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยแต่อย่างใด เนื่องจากการ บริการในสาขาเหล่านี้ไม่ปรากฏทางหลักฐานว่าหน่วยงานภาครัฐได้นำผลของการว่าจ้างหรือจัดจ้างไป ใช้ประโยชน์และส่งผลดีต่อประเทศได้จริง

การผูกพันเปิดตลาดจึงไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทั้งในด้านลบและบวกต่อประเทศ ดังนั้น หากจะผูกพันเปิดตลาดก็ต้องพิจารณาจากข้อเรียกร้องของคู่เจรจาด้วยว่า มีความต้องการจะ เข้ามาประกอบกิจการในประเทศไทยจริงหรือไม่ หากเป็นข้อเรียกร้องขอให้ไทยผูกพันเปิดตลาดจริง ไทยก็สามารถพิจารณาผูกพันเปิดตลาดได้ แต่หากไม่มีข้อเรียกร้องให้ไทยผูกพันเปิดตลาด ไทยก็ไม่ จำเป็นต้องผูกพันเปิดตลาด

๓.๓.๙ Real Estate Services (บริการอสังหาริมทรัพย์)

อสังหาริมทรัพย์เป็นสาขาที่ไม่มีความจำเป็นต้องพึ่งพาการลงทุนของต่างชาติใน ประเทศ ด้วยเหตุผลที่ไทยมีผู้ประกอบการที่มีศักยภาพสูงในการประกอบการทั้งเป็นธุรกิจขนาดเล็ก

จนถึงขนาดใหญ่ และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์มีการแข่งขันที่สูงในตลาดภายในประเทศอยู่แล้ว และการเปิดตลาดที่ก่อให้เกิดการนำเทคโนโลยี และการบริหารจัดการเข้ามาในประเทศก็ไม่มี ความจำเป็น เพราะอสังหาริมทรัพย์ในประเทศไทยมีเทคโนโลยีและการบริหารจัดการที่ดีอยู่แล้ว การผูกพันเปิดตลาดให้ต่างชาติเข้ามาประกอบกิจการในประเทศเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์จึงไม่มีเหตุผลที่อธิบายได้

๓.๓.๑๐ Rental/Leasing Services without Operators (บริการให้เช่าเรือ อุปกรณ์ขนส่ง และเครื่องจักร/อุปกรณ์)

เป็นธุรกิจที่ไม่ต้องการเทคโนโลยีจากต่างประเทศ ผู้ประกอบการไทยส่วนใหญ่เป็น SMEs ขาดเงินทุนในการขยายกิจการเพื่อการแข่งขันกับต่างชาติ แม้ว่ามีสินค้าให้เช่าที่มีคุณภาพและการบริหารจัดการที่ดีก็ตาม การผูกพันเปิดตลาดจึงส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการไทยมาก และอาจส่งผลต่อการปิดกิจการ สุดท้ายต่างชาติอาจมีอำนาจเหนือตลาด ผู้ประกอบการไทยได้พยายามเรียกร้องให้หน่วยงานภาครัฐให้การดูแลการประกอบกิจการ โดยเฉพาะหากมีการเปิดตลาดภายใต้ FTA แต่ยังไม่เห็นหน่วยงานที่กำกับดูแลโดยตรงเข้ามาดูแล การผูกพันเปิดตลาดเพื่อประโยชน์ของไทยจึงเป็นเรื่องที่อธิบายต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะ SMEs

๓.๓.๑๑ Advertising services (บริการโฆษณา)

ธุรกิจโฆษณาในประเทศไทยมีการแข่งขันที่รุนแรงทั้งกลุ่มธุรกิจต่างชาติและธุรกิจไทย อย่างไรก็ตาม ตลาดด้านการโฆษณามีการขยายตัวต่อเนื่อง ธุรกิจไทยจึงมีส่วนแบ่งทางการตลาดและเติบโตต่อเนื่อง หากไทยมีการผูกพันเปิดตลาดใน Mode ๓ การเปิดตลาดจะไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการไทย รวมทั้งการแข่งขันในจำนวนผู้ประกอบการมารายจะส่งผลดีต่อภาคธุรกิจทั้งด้านการผลิตสินค้า ผู้ค้า/เจ้าของสินค้า และผู้ประกอบการบริการต่างๆ ในฐานะที่เป็นผู้บริโภค ในทางตรงข้ามโฆษณาไทยมีศักยภาพในการแข่งขันในต่างประเทศสามารถออกไปให้บริการโฆษณาได้ สำหรับการเปิดตลาดใน Mode ๔ ไทยไม่มีความจำเป็นต้องผูกพัน เนื่องจากไทยมีบุคลากรที่เพียงพออยู่แล้ว

๓.๓.๑๒ Technical testing and analysis services (บริการวิเคราะห์และการตรวจสอบทางเทคนิคและวิทยาศาสตร์) และ Related scientific and technical consulting Services (บริการให้คำปรึกษาด้านเทคนิคและวิทยาศาสตร์)

ถือเป็นเครื่องมือหนึ่งของการพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชน ในแง่ของการตรวจสอบหรือวัดค่ามาตรฐานและคุณภาพทางวิทยาศาสตร์กับสินค้า (โดยเฉพาะสินค้าอาหารและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร) วัตถุชีวทางธรรมชาติ ตลอดจนสิ่งมีชีวิตต่างๆ รวมทั้งสิ่งที่เกี่ยวข้องกับร่างกายมนุษย์ การบริการวิเคราะห์และการตรวจสอบทางเทคนิคและวิทยาศาสตร์ในประเทศไทยยังอยู่ในระดับที่ต้องการพัฒนาอีกมาก ในการวิเคราะห์และตรวจสอบในหลายกรณีหน่วยงานไทยต้องส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญหรือสถาบันในต่างประเทศ การผูกพันเปิดตลาดจึงเป็นประโยชน์ต่อไทยโดยตรงในการยกระดับคุณภาพในการวิเคราะห์และการตรวจสอบทางเทคนิค ส่วนการให้คำปรึกษาด้านเทคนิคและวิทยาศาสตร์ ถือเป็นส่วนช่วยให้ไทยได้รับโอกาสในการพัฒนาและรับวิทยาการใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์อีกทางหนึ่ง ดังนั้น ไทยควรพิจารณาเปิดตลาดทั้งใน Mode ๓ และ Mode ๔

๓.๓.๑๓ Placement and supply services of Personnel (บริการจัดหาบุคลากร)

ไทยมีกฎหมายห้ามต่างชาติประกอบกิจการด้านการจัดหาบุคลากร และธุรกิจการจัดหาบุคลากรไม่เป็นที่สนใจของผู้ประกอบการต่างชาติ จึงควรพิจารณาไม่ผูกพันเปิดตลาดในสาขานี้

๓.๓.๑๔ Investigation and security (บริการด้านความปลอดภัยและการสอบสวน)

หลายประเทศมีการสงวนไม่ผูกพันเปิดตลาดในสาขานี้ ด้วยเหตุผลที่อาจกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ประกอบกับการให้บริการในสาขานี้ส่วนใหญ่อยู่ภายใต้การดำเนินการของหน่วยงานของรัฐ ไทยจึงไม่ควรผูกพันเปิดตลาดเช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ

๓.๓.๑๕ Maintenance and repair of equipment (บริการซ่อมบำรุงอุปกรณ์)

บริการซ่อมบำรุงอุปกรณ์เป็นสาขาที่กลุ่มผู้ค้าและผู้ผลิตสินค้าต่างชาติให้ความสนใจในการเข้ามาประกอบกิจการ เนื่องจากเป็นการให้บริการหลังขายสินค้า ปัจจุบันธุรกิจซ่อมบำรุงมีความสำคัญต่อสินค้านำเข้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้า รถยนต์ และเครื่องจักรกลอย่างมาก ทำให้ประเทศผู้ผลิตและส่งออกสินค้าเทคโนโลยี อาทิ ญี่ปุ่นซึ่งเป็นผู้ขายสินค้าเรียกร้องให้ไทยผูกพันเปิดตลาดบริการซ่อมบำรุง ซึ่งไทยยังไม่ผูกพันเปิดตลาด ไทยควรพิจารณาผูกพันเปิดตลาดบริการซ่อมบำรุงอุปกรณ์เพื่อประโยชน์ของผู้บริโภคชาวไทย โดยเฉพาะเพื่อขจัดปัญหาการส่งสินค้าชำรุดกลับออกไปนอกประเทศเพื่อซ่อมบำรุง ทำให้เสียเวลาและเพิ่มค่าใช้จ่ายต่อผู้บริโภค อย่างไรก็ตาม ไทยควรผูกพันเปิดตลาดให้กับเฉพาะผู้ผลิตสินค้าที่ต้องการซ่อมบำรุงสินค้านี้หือของตนเอง โดยไม่ผูกพันเปิดตลาดให้ต่างชาติมาประกอบการกับสินค้าทั่วไป

๓.๓.๑๖ Building-cleaning services (บริการทำความสะอาดอาคาร) และ Photographic services (บริการด้านถ่ายภาพ)

ส่วนใหญ่เป็น SMEs และเป็นการประกอบธุรกิจที่ใช้บุคคลกรประกอบการเป็นสำคัญจึงเป็นทั้งใน Mode ๓ และ Mode ๔ อย่างไรก็ตาม จัดเป็นสาขาธุรกิจบริการที่ประเทศคู่ภาคีไม่ให้ความสนใจในการเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศไทย ถือเป็นสาขาที่มีมูลค่าทางธุรกิจไม่สูงมาก ไทยสามารถพิจารณาเลือกผูกพันเปิดตลาดเพียงฝ่ายเดียวหรือไม่จำเป็นต้องผูกพันเปิดตลาดก็ได้

๓.๓.๑๗ Packaging services (บริการบรรจุภัณฑ์)

ปัจจุบันผู้ประกอบการเป็นกลุ่มเดียวกันกับผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิตซึ่งประเทศส่วนใหญ่รวมทั้งไทยมีการเปิดเสรีให้อุตสาหกรรมการผลิตเข้ามาจัดตั้งในประเทศไทยและในบางอุตสาหกรรมยังมีการส่งเสริมให้เข้ามาลงทุนเพื่อการส่งออกสินค้าไปประเทศต่างๆ ไทยจึงสามารถผูกพันเปิดตลาดได้ในทุก FTA

๓.๓.๑๘ Printing, publishing (บริการสิ่งพิมพ์)

ไทยเป็นแหล่งอุตสาหกรรมการพิมพ์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เช่นเดียวกับฟิลิปปินส์ ไทยมีผู้ประกอบการเป็นจำนวนมากและมีการรวมกลุ่มเป็นอุตสาหกรรมการพิมพ์ที่เข้มแข็งโดยมีเป้าหมายที่จะให้ไทยเป็นศูนย์กลางการพิมพ์ อย่างไรก็ตาม ไทยมีกฎหมายห้ามต่างชาติเข้ามาประกอบกิจการการพิมพ์ในประเทศ ไทยจึงไม่สามารถผูกพันเปิดตลาดในสาขานี้ได้ หากไทยจะผูกพันเปิดตลาด หน่วยงานกำกับดูแลต้องยกระดับนโยบายปรับปรุงแก้ไขกฎหมายก่อน ซึ่งหน่วยงานกำกับดูแลต้องอธิบายได้ว่าการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อการเปิดตลาดจะให้ประโยชน์ต่อไทยอย่างไร และมีความจำเป็นมากน้อยอย่างไรที่ต้องปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อการเปิดเสรี ทั้งๆ

ที่ไม่มีประเทศใดให้ความสนใจและเรียกร้องให้ไทยเปิดให้ต่างชาติเข้ามาจัดตั้งกิจการการพิมพ์ในประเทศไทย

๓.๓.๑๙ Convention services (บริการจัดประชุมและนิทรรศการ)

เป็นสาขาที่ไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน แต่จำกัดอยู่ในตลาดภายในประเทศเท่านั้น ไทยยังไม่มีความสามารถในการแข่งขันในตลาดต่างประเทศ การผูกพันเปิดตลาดจึงไม่เกิดประโยชน์ต่อไทย นอกจากนี้ ไม่มีประเทศใดให้ความสนใจในการเข้ามาจัดตั้งกิจการในประเทศไทย แต่หากไทยจะผูกพันเปิดตลาด ก็สามารถดำเนินการได้ใน Mode ๓

๓.๓.๒๐ Communication Services : Postal services และ Courier services (บริการไปรษณีย์และพัสดุภัณฑ์)

จัดเป็นสาขาที่สำคัญสำหรับประเทศไทย โดยเฉพาะในอดีตที่บริการไปรษณีย์และการจัดส่งพัสดุภัณฑ์เป็นกิจการที่ผูกขาดโดยรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีไปรษณีย์แห่งประเทศไทยดำเนินการต่อมา มีการแบ่งภารกิจด้านการดำเนินกิจการออกจึงตั้งเป็นการสื่อสารแห่งประเทศไทย และบริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด อย่างไรก็ตาม ก็ยังถือว่าธุรกิจบริการไปรษณีย์ยังผูกขาดโดยรัฐ ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติไปรษณีย์ฯ ในขณะที่ธุรกิจการจัดส่งพัสดุภัณฑ์จากต่างชาติได้เข้ามาประกอบกิจการในช่วงเวลาที่ผ่านมา ซึ่งเป็นกิจการที่การเติบโตอย่างรวดเร็วตามกลไกตลาด แต่ทุกบริษัทที่ประกอบกิจการบริการจัดส่งพัสดุภัณฑ์ถูกจำกัดหุ้นต่างชาติไม่เกินกึ่งหนึ่งของจำนวนหุ้นทั้งหมดในบริษัท ขณะที่บริษัทต่างชาติที่เป็นบริษัทแม่ต้องให้กิจการที่ประกอบในประเทศไทยมีหุ้นจากชาติของตนมากกว่า กึ่งหนึ่งหรือถึงร้อยละ ๑๐๐ เพื่อการบริหาร ควบคุมและความเป็นเจ้าของ รวมทั้งต้องการที่จะประกอบกิจการในกิจกรรมที่กว้างขวางครอบคลุมกิจการการจัดส่งสิ่งของทั้งหมดรวมถึงไปรษณีย์หรืออย่างน้อยก็ให้สามารถดำเนินกิจการจัดส่งของ/พัสดุที่มีน้ำหนักน้อยมากถึงน้ำหนักที่ไม่จำกัด แต่พระราชบัญญัติไปรษณีย์ฯ ไม่อนุญาต

การเจรจาจัดทำความตกลงเปิดเสรีการค้าบริการจึงเป็นช่องทางหนึ่งที่บริษัทต่างชาติจะใช้ประโยชน์ให้กิจการตนเองสามารถเข้ามาทำตลาดภายในประเทศไทยได้ครอบคลุมทุกกิจกรรม ไปจนถึงระบบโลจิสติกส์ และควบคุมบริการโดยต่างชาติอย่างสมบูรณ์ หลายประเทศที่มีบริษัทข้ามชาติดำเนินกิจการบริการไปรษณีย์และการจัดส่งพัสดุภัณฑ์ เช่น สหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป พยายามผลักดันให้ไทยเปิดเสรีกิจการบริการไปรษณีย์และการจัดส่งพัสดุภัณฑ์ โดยหากผูกพันภายใต้ความตกลงการค้าเสรีบริการแล้ว ประเทศไทยจะไม่สามารถออกกฎหมายใดๆ ในการกำกับดูแลกิจการบริการไปรษณีย์และการจัดส่งพัสดุภัณฑ์ทั้งระบบ แต่ยังคงสามารถใช้บังคับกฎระเบียบภายในประเทศ (Domestic regulations) ที่มีอยู่ในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจภายในประเทศให้เกิดความเป็นธรรมได้ตราบที่ไม่ส่งผลกระทบต่อต่างชาติหรือมีการบังคับใช้กฎหมายภายในประเทศกับทุกกิจการอย่างเท่าเทียมกัน

ในส่วนของผลกระทบด้านการแข่งขันภายในประเทศ ผู้ประกอบการไทยรวมทั้งบริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด ก็จะได้รับผลกระทบโดยตรง โดยที่ในส่วนของผู้ประกอบการไทยรายย่อยจะไม่สามารถแข่งขันได้ในธุรกิจการจัดส่งพัสดุภัณฑ์ เพราะไม่สามารถดำเนินการได้ครอบคลุมทั้งระบบไปจนถึงระบบการขนส่งในระดับระหว่างประเทศ ส่วนบริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด ซึ่งมีการดำเนินกิจการตามหลักการที่คำนึงถึงการเป็นอยู่ของประชาชนชาวไทยที่สะดวกยิ่งขึ้น อาทิ โดยการ

จัดส่งไปรษณีย์จะถึงมือผู้รับไม่ว่าจะอยู่ที่ใดในประเทศ (หลังเขา/ข้ามห้วย/ขึ้นดอย) โดยไม่คำนึงถึง ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายในการจัดส่งไปรษณีย์ที่มีค่าธรรมเนียมเท่าเทียมกัน ซึ่งจะตกอยู่ในภาวะการณ์ที่เสี่ยงต่อการขาดทุนตลอดเวลา เปรียบเทียบกับบริษัทต่างชาติที่จัดเก็บค่าธรรมเนียมตามระยะทาง และเลือกที่จะให้บริการในที่ใดก็ได้

ดังนั้น การพิจารณาผูกพันการเปิดตลาดบริการไปรษณีย์และการจัดส่งพัสดุภัณฑ์ ในประเทศไทย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องพิจารณาให้รอบด้านในทุกมิติที่อาจเกิดผลกระทบต่อทุกภาคส่วนรวมถึงผู้บริโภคในระยะยาว

๓.๓.๒๑ Telecommunication Services (บริการโทรคมนาคม)

เป็นสาขาที่มีมูลค่าทางธุรกิจสูง สร้างผลกำไรให้กับผู้ประกอบการมหาศาล ตลาดทั้งในและนอกประเทศเติบโตต่อเนื่องตามการเพิ่มปริมาณการบริโภค โทรคมนาคมยังถือเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นต้นทุนของธุรกิจทุกประเภท และกลายเป็นส่วนหนึ่งของค่าครองชีพในโลกปัจจุบัน ในขณะที่การประกอบธุรกิจโทรคมนาคมก็มีการแข่งขันสูงทั้งด้านการตลาดและการพัฒนาการให้บริการที่ต้องสร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ ขึ้นตลอดเวลา นอกจากนี้ โทรคมนาคมอาจเป็นเครื่องมือหนึ่งของรัฐบาลบางประเทศในการเข้าสู่ข้อมูลเชิงลึกของทุกข่ายการสื่อสารเพื่อวัตถุประสงค์ของการควบคุมประเทศในด้านความมั่นคง

ปัจจุบันไทยมีผู้ประกอบการโทรคมนาคมรายใหญ่ ๓ ราย จากอดีตที่มีผู้ประกอบการไม่น้อยกว่า ๕ ราย เข้ามาประกอบกิจการและสุดท้ายก็ปิดการลง แต่ก็ยังคงมีประเทศคู่เจรจา FTA อาทิ ประเทศในยุโรป สหรัฐอเมริกา แคนาดา ญี่ปุ่น เป็นต้น เรียกร้องให้ไทยผูกพันเปิดตลาดภายใต้ความตกลงที่ไทยกำลังเจรจาจัดทำ หรือที่เตรียมจะเจรจาจัดทำในอนาคต (เพราะประเทศที่มีความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าบริการเหล่านั้นได้เล็งเห็นการเติบโตและผลกำไรตลอดจนเป็นช่องทางในการเจาะข้อมูลเชิงลึกในทุกข่ายการสื่อสารในประเทศที่บริษัทจากประเทศตนเข้าไปลงทุน เพื่อนำข้อมูลกลับไปใช้ประโยชน์ในประเทศตน)

ไทยมีพระราชบัญญัติโทรคมนาคมฯ และกฎหมายกำกับดูแลการประกอบธุรกิจโทรคมนาคมต่างๆ อาทิ กฎหมายว่าด้วยเรื่องการครอบงำ ซึ่งทั้งหมดถือเป็นกฎหมายที่ทันสมัย มีแนวทางการเปิดเสรีโทรคมนาคมในระดับหนึ่งหรือเปิดให้ต่างชาติเข้ามาประกอบธุรกิจโดยมีเงื่อนไข กล่าวคือ พ.ร.บ. โทรคมนาคมเปิดให้ผู้ประกอบการสามารถเข้ามาจัดตั้งกิจการโทรคมนาคมประเภทที่ ๑ ได้ (ไม่มีโครงข่ายเป็นของตนเอง) ซึ่งเปิดให้มีหุ้นต่างชาติได้ถึงร้อยละ ๑๐๐ และกิจการโทรคมนาคมประเภทที่ ๒ และ ๓ เปิดให้ต่างชาติถือหุ้นไม่เกินกึ่งหนึ่งของจำนวนหุ้นทั้งหมดในนิติบุคคล ซึ่งหลายประเทศมีกฎหมายในลักษณะเดียวกันกับประเทศไทย โดยเฉพาะการกำหนดให้คณะกรรมการด้านกิจการโทรคมนาคมฯ เป็นผู้กำกับดูแลการประกอบกิจการ เช่น การออกใบอนุญาต หรือการให้สัมปทาน เป็นต้น

การผูกพันเปิดตลาดโทรคมนาคมของไทยใน FTA ที่ผ่านมายังอยู่ในระดับที่ต่ำ ไม่มีนัยสำคัญต่อการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการต่างชาติ หากจะให้ FTA มีผลผูกพันอย่างมีนัยสำคัญต่อนักลงทุนและเกิดประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมโทรคมนาคม ประเทศไทยควรผูกพันเปิดตลาดโทรคมนาคมอย่างน้อยเท่ากับกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบัน หรือหากจะให้มีความเป็นเสรีมากขึ้นในอุตสาหกรรมโทรคมนาคม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ

กิจการโทรคมนาคมให้ต่างชาติสามารถเข้ามาประกอบกิจการได้อย่างเสรี แต่จำเป็นต้องคำนึงถึงความมั่นคงของประเทศ โดยต้องมีกฎหมายด้านความมั่นคงที่ใช้บังคับกับผู้ประกอบการอย่างมีประสิทธิภาพพร่องรับก่อนการผูกพันเปิดตลาด

สำหรับการพิจารณาในประเด็นการจัดทำตารางข้อผูกพันเปิดตลาดภายใต้ FTA โทรคมนาคมในประเทศไทยจำเป็นต้องให้ประชาชนภายในประเทศมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการ ซึ่งถือเป็นโครงข่ายหรือสมบัติของชาติ ดังนั้น ข้อผูกพันควรกำหนดให้ผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมจะต้องจัดตั้งนิติบุคคลในประเทศไทยในรูปแบบบริษัทมหาชน จำกัด เพื่อการประกอบธุรกิจในประเทศไทย หรือหากกำหนดเป็นนิติบุคคลในรูปแบบบริษัทจำกัด ข้อผูกพันก็ควรกำหนดสัดส่วนหุ้นต่างชาติไม่เกินร้อยละ ๗๐ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการเปิดตลาดในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทั้งนี้ ต้องกำหนดเงื่อนไขประกอบที่จำเป็นโดยสอดคล้องกับกฎระเบียบภายใน เช่น การต้องได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมและวิทยุกระจายเสียงแห่งชาติ เป็นต้น

๓.๓.๒๒ Audiovisual Services (บริการโสตทัศน)

ประกอบด้วยสาขาค้าส่งค้าปลีกเทปบันทึกเสียง-ภาพยนตร์ โรงภาพยนตร์ วิทยุและโทรทัศน์ บริการบันทึกเสียง เป็นธุรกิจที่ส่งผลโดยตรงต่อการเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศ โดยเฉพาะกิจการวิทยุและโทรทัศน์ และเป็นกิจการที่เชื่อมโยงกับกิจการโฆษณา ภาพยนตร์ สารบันเทิง และการเผยแพร่ข่าวสาร เป็นสาขาที่หลายประเทศสงวนไว้โดยไม่ผูกพันเปิดตลาด ไม่ว่าจะเป็นสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น ฯลฯ ในขณะที่ไม่มีประเทศใดเรียกร้องให้มีการเปิดตลาด ทั้งนี้ อาจด้วยเหตุผลจากผลกระทบด้านความมั่นคง วัฒนธรรม และประเพณีบางประการ ไทยจึงไม่จำเป็นต้องผูกพันเปิดตลาดในสาขานี้

๓.๓.๒๓ Construction and Related Engineering Services (บริการก่อสร้างและวิศวกรรม)

ครอบคลุมกิจกรรมก่อสร้างทั้งระบบตั้งแต่การสำรวจพื้นที่ งานวิศวกรรมโยธา การวางรากฐาน การสร้าง และการติดตั้งระบบสมบูรณ์ ซึ่งหลายประเทศให้ความสำคัญกับสาขาบริการนี้ เพราะเป็นธุรกิจทั้งต้นน้ำในสถานะต้นทุนของการจัดตั้งหน่วยธุรกิจ โดยเฉพาะธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ และเป็นธุรกิจปลายน้ำที่บริโภคสินค้า/วัสดุก่อสร้างรวมทั้งใช้บริการทางด้านวิศวกรรมโยธา และสถาปัตยกรรม จัดเป็น cluster ที่เชื่อมโยงธุรกิจมากมาย

ไทยมีกฎหมายเฉพาะห้ามต่างชาติในการประกอบธุรกิจก่อสร้าง มีเพียงพระราชบัญญัติประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวที่กำหนดหุ้นต่างชาติไม่เกินกึ่งหนึ่งของจำนวนหุ้นทั้งหมดในนิติบุคคล อย่างไรก็ตาม หากไทยพิจารณาผูกพันเปิดตลาดก่อสร้าง ก็สามารถดำเนินการได้เนื่องจาก พ.ร.บ. ต่างด้าวฯ มีข้อยกเว้นหลายประการ อาทิ สำหรับกิจการก่อสร้างสิ่งซึ่งเป็นการให้บริการพื้นฐานแก่ประชาชนด้านการสาธารณสุขโภชนาการหรือการคมนาคมที่ต้องใช้เครื่องมือ เครื่องจักร เทคโนโลยีหรือความชำนาญในการก่อสร้างเป็นพิเศษ โดยมีทุนขั้นต่ำของคนต่างด้าวตั้งแต่ ๕๐๐ ล้านบาทขึ้นไป เป็นต้น

๓.๓.๒๔ Distribution Services (บริการจัดจำหน่าย)

การจัดจำหน่ายเป็นสาขาที่มีสัดส่วน GDP สูงที่สุดในอุตสาหกรรมบริการของประเทศไทย ผู้ประกอบกิจการมีตั้งแต่ผู้ประกอบการขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ รูปแบบ

ของธุรกิจการจัดจำหน่ายพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปตามการพัฒนาของกลไกตลาดและพฤติกรรมผู้บริโภค ครอบคลุมตั้งแต่ผู้แทนจำหน่าย ค้าส่ง ค้าปลีก ในสินค้าทุกประเภททั้งสินค้าอุตสาหกรรม เกษตร และเกษตรอุตสาหกรรมแปรรูป รวมถึงแฟรนไชส์ จึงถือเป็นสาขาบริการที่ส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางต่อผู้บริโภค และอาชีพของประชาชนผู้มีรายได้น้อย

หลายประเทศโดยเฉพาะสหภาพยุโรปและญี่ปุ่นเรียกร้องให้ไทยผูกพันเปิดตลาดสาขาจัดจำหน่ายในหลายกรอบ FTA ขณะที่บางประเทศในอาเซียน และอินเดียมีนโยบายไม่ผูกพันเปิดตลาดสาขาจัดจำหน่าย เพราะถือว่าสาขาจัดจำหน่ายเป็นธุรกิจที่สืบทอดมาแต่โบราณสร้างอาชีพให้กับคนท้องถิ่นและเป็นแหล่งป้อนสินค้าอุปโภคบริโภคของประชากรทุกระดับ มีอาจปล่อยให้คนต่างชาติเข้ามาครอบครองธุรกิจดั้งเดิมได้ ส่วนไทยตกอยู่ในสถานะกลืนไม่เข้าคายไม่ออก เพราะกฎหมายได้ห้ามการประกอบกิจการจัดจำหน่ายของต่างชาติ และไทยไม่เคยผูกพันเปิดตลาดจัดจำหน่ายในกรอบ FTA ใดๆ ในทุกสาขา ไม่ว่าจะเป็นค้าส่ง ค้าปลีก และแฟรนไชส์ แต่ในสภาพความเป็นจริงมีผู้ประกอบการจัดจำหน่าย ทั้งตัวแทนจำหน่าย ค้าส่ง ค้าปลีก ที่มีต่างชาติถือหุ้นอยู่ร้อยละ ๑๐๐ หลายรายภายใต้การเข้ามาจัดตั้งกิจการตามกลไกการได้รับอนุญาตปกติ นอกจากนี้ ผู้ประกอบการ/นักลงทุนชาวสหรัฐอเมริกาสามารถเข้ามาจัดตั้งกิจการจัดจำหน่ายได้ถึงร้อยละ ๑๐๐ ภายใต้สนธิสัญญาทางไมตรีไทย-สหรัฐฯ ได้โดยไม่มีเงื่อนไข

การเจรจาจัดทำข้อผูกพันเปิดตลาดในสาขาจัดจำหน่ายของไทย จึงตกอยู่ในสถานการณ์ตั้งรับ และอธิบายได้ยากที่จะไม่ผูกพันเปิดตลาดให้กับคู่เจรจา FTA โดยเฉพาะกับสหภาพยุโรป และญี่ปุ่น ที่พยายามเรียกร้องให้ไทยผูกพันเปิดตลาดให้

๓.๓.๒๕ Educational Services (บริการด้านการศึกษา)

บริการด้านการศึกษาครอบคลุมตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงอุดมศึกษา รวมทั้งการศึกษานอกระบบ ซึ่งบริการด้านการศึกษาเป็นสาขาที่ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ ให้ความสนใจบรรจุอยู่ในข้อผูกพันเปิดตลาดแต่เน้นที่รูปแบบบริการใน Mode ๑ ซึ่งจะเป็รูปแบบที่สำคัญมากในการค้าบริการในอนาคต โดยที่ประเทศที่ผูกพันเปิดเสรีต้องให้การยอมรับหลักสูตร Distance learning จากประเทศคู่ภาคี ขณะที่เมื่อเทียบกับปัจจุบันยังไม่มีประเทศใดให้การรับรองภายใต้ข้อผูกพันระหว่างประเทศ สำหรับการเจรจา FTA บริการด้านการศึกษาไม่ใช่สาขาที่เป็นเป้าหมายหลักในการเปิดตลาด อย่างไรก็ตาม ในส่วนของการผูกพันเปิดตลาดของไทย ควรพิจารณาในเชิงเปรียบเทียบกับ การผูกพันเปิดตลาดในเวทีต่างๆ โดยเฉพาะไทยได้อนุญาตให้ผู้ประกอบการ/นักลงทุนชาวสหรัฐอเมริกาสามารถเข้ามาจัดตั้งกิจการ (Mode ๓) การศึกษาได้ถึงร้อยละ ๑๐๐ ภายใต้สนธิสัญญาทางไมตรีไทย-สหรัฐฯ ได้โดยไม่มีเงื่อนไข ดังนั้น ไทยจึงต้องอธิบายและให้เหตุผลให้ได้ กรณีจะไม่ผูกพันเปิดตลาดในเวทีอื่นๆ ด้วยเหตุผลของความมั่นคง หรือการปกป้องวัฒนธรรม เป็นต้น หรืออย่างน้อยไทยก็ควรพิจารณาเปิดตลาดให้กับสหภาพยุโรปแต่มีข้อจำกัดในบางส่วน เช่น ผูกพันเปิดตลาดสัดส่วนหุ้นต่างชาติร้อยละ ๗๐-๑๐๐ แต่ต้องมีสัญชาติไทยบริการจัดการ ทั้งสัญชาติไทยที่เป็นผู้จัดการ หรือครูใหญ่ และผู้ได้รับใบอนุญาต เป็นต้น สำหรับการผูกพันเปิดตลาด Mode ๔ นั้น ไทยต้องการครูและบุคลากรที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะเจ้าของภาษาอังกฤษเข้ามาทำงานในสถาบันการศึกษา ไทยอาจพิจารณาผูกพัน Mode ๔ โดยให้มีเงื่อนไขที่เข้มงวดในการกำหนดจำนวนการเข้ามาทำงานในแต่ละปี และให้เป็นไปตามกฎหมายของกระทรวงแรงงาน

๓.๓.๒๖ Health Services related and social (บริการด้านสุขภาพและสังคม)

บริการด้านสุขภาพและสังคมครอบคลุมบริการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพทุกประเภท เช่น โรงพยาบาล รวมทั้งบริการด้านสังคม ธุรกิจโรงพยาบาลในประเทศไทยมีอัตราการขยายตัวเติบโตต่อเนื่อง โรงพยาบาลไทยมีการสร้างพันธมิตรทางธุรกิจค่อนข้างมากระหว่างโรงพยาบาล ผู้ประกอบการโรงพยาบาลไทยมีความแข็งแกร่งในการแข่งขันในตลาด มียุทธศาสตร์ในการให้บริการ และปรับรูปแบบการให้บริการให้ทันสมัยตลอดเวลา เช่น การให้บริการเสริมอื่นๆ นอกจากเรื่องการรักษาผู้ป่วย การส่งเสริมการขายในทุกรูปแบบทั้งในและต่างประเทศ ใช้รูปแบบการขายตรงและการสมัครเป็นสมาชิก เป็นต้น เจ้าของกิจการซึ่งส่วนใหญ่เป็นแพทย์แสดงความเห็นถึงความพร้อมสำหรับการแข่งขันในตลาดเสรีในอนาคต แพทย์สภาก็มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า การเปิดเสรีบริการสุขภาพจะส่งผลดีต่อธุรกิจไทยและภาพรวมของประเทศ ในส่วนของนโยบายของรัฐ มีแนวทางสร้างและพัฒนาบริการด้านสุขภาพให้มีชื่อเสียงส่งเสริมให้ไทยเป็นฐานที่สำคัญในการให้บริการสุขภาพของภูมิภาคเอเชีย การเปิดตลาดบริการสุขภาพภายใต้ความตกลงจึงเป็นปัจจัยเสริมให้ไทยได้มีการเร่งพัฒนาเพื่อการแข่งขันในตลาดโลกส่งผลดีต่อผู้บริโภคในท้ายที่สุด นอกจากนี้ การเปิดตลาดถือเป็นการเปิดเสรีการนำเข้าวิทยาการใหม่ มีความหลากหลายในการรักษาพยาบาล

ปัจจุบัน ไทยได้ผูกพันเปิดตลาดโรงพยาบาลในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแล้วในระดับหนึ่ง โดยมีเงื่อนไขหรือข้อจำกัดโดยยังคงรักษาระดับของผลประโยชน์ต่อผู้ประกอบการไทย เช่น การกำหนดหุ้นไม่ถึงร้อยละ ๑๐๐ การกำหนดจำนวนใบอนุญาตต่อให้ผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งโรงพยาบาล การกำหนดกิจกรรมสำหรับต่างชาติที่ประกอบธุรกิจได้ เป็นต้น ดังนั้น ในเมื่อระดับ การผูกพันเปิดตลาดบริการสุขภาพยังไม่สูงมาก การเจรจาเปิดตลาดภายใต้ FTA ในอนาคตจำเป็นจะต้องมีแนวทางยกระดับการเปิดตลาดให้สูงขึ้น ซึ่งควรจะเป็นรูปแบบการเปิดเสรีที่สมบูรณ์ในทุกเวที FTA

๓.๓.๒๗ Tourism and Travel related Services (บริการท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้อง)

บริการท่องเที่ยวถือเป็นธุรกิจสร้างรายได้ให้กับประเทศไทยและเติบโตต่อเนื่องตามจำนวนนักท่องเที่ยว in-bound และ out-bound ทั้งชาวไทยและต่างชาติ สร้างผลกำไรให้กับผู้ประกอบการขนาดเล็กและขนาดกลางในประเทศไทยไม่ใช่แต่เฉพาะธุรกิจนำเที่ยว และในโรงแรมระดับต่ำกว่า ๕ ดาว แต่ยังส่งผลดีต่อธุรกิจที่เกี่ยวข้องอื่นๆ อาทิ บริการสุขภาพ ค่าปลีก ขนส่ง/โลจิสติกส์ และบริการให้เช่า ฯลฯ แต่หากพิจารณาถึงความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทยในธุรกิจโรงแรมขนาดต่ำกว่าระดับ ๕ ดาว ธุรกิจนำเที่ยว และมีคู่แข่งที่ปรากฏว่าผู้ประกอบการไทยค่อนข้างอ่อนแอ ไม่มีศักยภาพในการแข่งขันในระดับตลาดระหว่างประเทศ โดยธุรกิจโรงแรมระดับต่ำกว่า ๕ ดาว ต้องลดราคาค่าห้องพักโดยเฉพาะช่วงนอกฤดูท่องเที่ยวเนื่องจากโรงแรมระดับ ๕ ดาว มีการลดราคาลงเท่ากับระดับราคาค่าห้องพักของโรงแรมระดับต่ำกว่า ๕ ดาว ส่วนบริการนำเที่ยวมีจำนวนเพิ่มขึ้นมาก โดยมีทั้งผู้ประกอบการรายใหม่ และผู้ประกอบการต่างชาติที่เข้ามาจัดตั้งกิจการอย่างผิดกฎหมายแต่มีศักยภาพในการดึงนักท่องเที่ยวจากประเทศของตน และมีคู่แข่งที่มีการแข่งขันสูงโดยเฉพาะหัวหน้าทัวร์ชาวต่างชาติที่อาศัยโอกาสในการทำมีคู่แข่ง ขณะที่คู่แข่งไทยไม่สามารถแข่งได้ในความสามารถด้านภาษา

ปัจจุบันไทยยังไม่ผูกพันเปิดตลาดธุรกิจโรงแรมขนาดต่ำกว่าระดับ ๕ ดาว ธุรกิจนำเที่ยว และมัคคุเทศก์ ด้วยข้อจำกัดหลายด้านไม่ว่าจะเป็นเรื่องความอ่อนแอของผู้ประกอบการไทย และข้อจำกัดด้านกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ไทยไม่สามารถหลีกเลี่ยงหนีสถานการณ์การแข่งขันในยุคการค้าเสรี โดยเฉพาะไทยจะไม่สามารถอธิบายกับประเทศคู่เจรจา FTAs ได้ ในกรณีการปฏิเสธการผูกพันเปิดตลาด เพราะไทยได้เปิดเสรีให้นักลงทุนสหรัฐอเมริกาได้เข้ามาจัดตั้งกิจการเพื่อประกอบธุรกิจบริการท่องเที่ยวในประเทศไทยได้โดยไม่มีเงื่อนไข ภายใต้สนธิสัญญาไทย-สหรัฐฯ ดังนั้น ในอนาคตไทยอาจต้องผูกพันเปิดตลาดบริการท่องเที่ยวใน FTAs แต่เพื่อไม่ให้เกิดการผูกพันเปิดตลาดเป็นการซ้ำเติมผู้ประกอบการไทยให้ตกอยู่ในภาวะการแข่งขันที่สูง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกระทรวงการท่องเที่ยวต้องเร่งหามาตรการในการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบธุรกิจไทย

๓.๓.๒๘ Transport Services (บริการขนส่ง)

ประกอบด้วยสาขาย่อยที่สำคัญมาก และในแต่ละสาขาย่อยจัดเป็นสาขาที่ใหญ่ มีมูลค่าทางการค้าสูง ได้แก่ Maritime Transport Services, Internal Waterways Transport, Space Transport, Air Transport, Rail Transport Services, Road Transport Services, Pipeline Transport, Services auxiliary to all modes of transport

ขนส่งเป็นบริการที่สำคัญของธุรกิจโลจิสติกส์ และเป็นภาคบริการต้นน้ำที่เป็นต้นทุนของ ทุกภาคธุรกิจ รวมทั้งเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างพื้นฐาน ในเวลาเดียวกันก็เป็นธุรกิจที่ต้องพึ่งพาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ ได้แก่ ถนน ราง และทางเดินเรือ ในหลายประเทศหน่วยงานรัฐได้ใช้ข้อมูลบริการขนส่งและโลจิสติกส์เป็นเครื่องชี้วัดความสามารถในการแข่งขันทางการค้าและการลงทุนของประเทศด้วย เพราะขนส่งและโลจิสติกส์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารต้นทุนธุรกิจทุกประเภทและงบประมาณของประเทศ นอกจากนี้ ในหลายประเทศก็ยังมีการอุดหนุนกิจการขนส่งเพื่อให้สามารถออกไปแข่งขันได้ในต่างประเทศ และในขณะที่บางประเทศได้อุดหนุนค่าใช้จ่ายให้กับ การขนส่งในรูปแบบการอุดหนุนก๊าซ หรือน้ำมัน ในส่วนของประเทศไทยน้ำมันดีเซลและก๊าซ NGV เป็นพลังงานที่ใช้ในการขนส่งและได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาลไทยเช่นกัน

ประเทศไทยตั้งอยู่ในภูมิภาคศาสตร์ทางการขนส่งทุกรูปแบบของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้ไทยเป็นแหล่งที่นำลงทุนที่สุดในอุตสาหกรรมขนส่งและโลจิสติกส์ในประชาคมอาเซียน แต่หากมองในมิติของการประกอบธุรกิจแล้ว นักลงทุนในฐานะเป็นผู้ให้บริการจากทั่วโลกพยายามจับจองพื้นที่ทางธุรกิจขนส่งในประเทศไทยมาเป็นระยะเวลาหลายปี และก็จะเข้ามาแย่งชิงส่วนแบ่งทางการตลาดในประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการใช้ไทยเป็นฐานการขนส่งไปยังประเทศเพื่อนบ้านของไทย ได้แก่ พม่า ลาว และกัมพูชา ในขณะที่ตลาดภายในประเทศไทยเองก็ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ไทยมีกฎหมายจำกัดการประกอบธุรกิจขนส่งของต่างชาติ ซึ่งส่วนใหญ่กำหนดสัดส่วนหุ้นต่างชาติในการเป็นเจ้าของหรือถือหุ้นในสัดส่วนไม่เกินกึ่งหนึ่ง และในบางธุรกิจ เช่น ขนส่งจำกัดสัดส่วนที่ร้อยละ ๔๙ ผลจากกฎหมายที่เข้มงวดในการจำกัดการประกอบธุรกิจต่างชาติ ทำให้ ผู้ประกอบธุรกิจขนส่งและโลจิสติกส์ต่างชาติจัดเป็นบริษัทข้ามชาติ (Multinational company) ขนาดใหญ่ พยายามผลักดันให้ไทยอนุญาตการเข้ามาบริหารจัดการและควบคุมกิจการ โดยต่างชาติให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ FTA จึงเป็นช่องทางหนึ่งที่ผู้ประกอบการต่างชาติรอคอยให้ไทยผูกพันเปิดตลาดขนส่งและโลจิสติกส์อย่างมีนัยสำคัญต่อผู้ประกอบการ เพื่อนักลงทุนต่างชาติจะได้

เข้ามาบริหารจัดการและควบคุมกิจการในบริษัทข้ามชาติอย่างสมบูรณ์ ส่งผลดีต่อการตัดสินใจขยายกิจการเพิ่มขึ้นเพื่อแย่งชิงส่วนแบ่งทางการตลาดด้านการขนส่งและโลจิสติกส์และการแข่งขันที่มีประสิทธิภาพขึ้น

รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องพิจารณาให้รอบครอบในการจัดทำข้อผูกพันเปิดตลาดเพื่อไม่ให้กระทบต่อกิจการ SMEs ไทย แม้ว่าการเปิดเสรีจะส่งผลดีต่อผู้บริโภคและธุรกิจกลางน้ำและปลายน้ำก็ตาม แต่ SMEs ไทยที่ประกอบกิจการด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ก็มีจำนวนมาก ดังนั้น แนวทางการผูกพันเปิดตลาดการขนส่งและโลจิสติกส์ควรเป็น ดังนี้ ๑) ขนส่งทางน้ำ ระหว่างประเทศสามารถผูกพันเปิดตลาดได้ใน Mode ๑, ๒ และ ๓ แต่ให้มีข้อจำกัดตามกฎหมายไทย ๒) ขนส่งทางบก ซึ่งมีผู้ประกอบการ SMEs ไทยจำนวนมาก และกฎหมายขนส่งทางบกได้มีข้อกำหนดเข้มงวด ไทยจึงจำเป็นต้องสงวนสาขานี้ให้เป็นไปตามกฎหมาย ๓) ขนส่งทางราง สามารถผูกพันเปิดตลาดได้แต่ต้องให้เป็นไปตามกฎหมายและให้อำนาจการรถไฟแห่งประเทศไทยเป็นผู้จัดจ้างผู้ให้บริการต่างชาติภายใต้สัญญาระหว่างรัฐ ๔) ขนส่งทางอากาศ สามารถผูกพันเปิดตลาดได้ไม่เกินกว่าที่ไทยเปิดตลาดในอาเซียน (ยกเว้นสิทธิทางการบินเปิดให้เฉพาะอาเซียน) ๕) ขนส่งทางน้ำภายในประเทศ จำเป็นต้องสงวนให้คนในชาติเท่านั้น เพื่อความมั่นคงของประเทศ ซึ่งหลายประเทศรวมทั้งสมาชิกอาเซียน ได้ปฏิบัติในลักษณะเช่นเดียวกันกับไทย

บทที่ ๔ บทสรุปและข้อเสนอแนะ

๔.๑ สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นถึงความสามารถในการแข่งขันของไทยในด้านบริการค่อนข้างต่ำ การเปิดตลาดบริการภายใต้ความตกลงจึงต้องมีความระมัดระวัง เพราะเมื่อใดก็ตามที่ไทยผูกพันเปิดตลาดบริการไปแล้ว การที่ไทยจะกลับมาปกป้องภาคธุรกิจ SMEs ไทยในภายหลังไม่สามารถกระทำได้ และหน่วยงานภาครัฐจะดำเนินการหรือใช้มาตรการเยียวยาหรือช่วยเหลือภาคธุรกิจบริการไทยได้ยาก แม้ว่าเกิดกรณีภาคธุรกิจบริการไทยได้รับผลกระทบจนทำให้ต้องปิดกิจการหรือขายกิจการให้ต่างชาติ เพราะการที่จะให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือเยียวยานั้น มีหลักการที่จะต้องไม่กระทบต่อพันธกรณีที่ไทยผูกพันไว้ในความตกลง หรืออย่างน้อยไทยต้องปฏิบัติกับผู้ประกอบธุรกิจต่างชาติ เท่าเทียมกับผู้ประกอบธุรกิจไทยตามเท่าที่ระบุไว้ในความตกลง ยกเว้นกรณีความตกลงได้บรรจุข้อบทว่าด้วยการปกป้องฉุกเฉิน (Emergency Safeguard Measure) เอาไว้ ซึ่งอนุญาตให้รัฐบาลหรือหน่วยงานภาครัฐใช้มาตรการเร่งด่วนเยียวยาภาคบริการที่ได้รับผลกระทบ จากการเข้ามาของธุรกิจต่างชาติจนทำให้ผู้ประกอบการในประเทศเกิดปัญหา อย่างไรก็ตาม เป็นเรื่องยากและไม่เคยมีประเทศใดได้บรรจุข้อบทดังกล่าวไว้ใน FTA หรือหากมีการบรรจุก็ไม่สมบูรณ์ที่จะสามารถมีผลใช้ได้ หรือใช้บังคับได้จริงในทางปฏิบัติ เพราะในความเป็นจริงของสถานการณ์ปัจจุบัน เป็นเรื่องยากที่หน่วยงานภาครัฐของประเทศผู้รับการลงทุนจะแยกแยะได้ว่าผู้ประกอบการใดเป็นนิติบุคคลของชาติตนหรือเป็นนิติบุคคลต่างชาติ ด้วยเหตุผลหลายประการ อาทิ การมีผู้ถือหุ้นที่หลากหลายสัญชาติในนิติบุคคลเดียวกัน การถือหุ้นแทนโดยคนในชาติ และการเยียวยาที่ไม่สามารถเฉพาะเจาะจงกับเฉพาะคนไทยที่มีหุ้นในนิติบุคคล ฯลฯ จึงมีเพียงยกเว้นข้อบทว่าด้วยเรื่อง General exception ที่อนุญาตให้รัฐของประเทศผู้รับการลงทุน (host country) สามารถใช้กฎหมายกีดกันหรือเยียวยาสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจากผลกระทบได้ แต่มีขอบเขตจำกัดเฉพาะกรณีผลกระทบจากการเปิดเสรีส่งผลต่อความมั่นคง วัฒนธรรม ประเพณี สุขภาพและความปลอดภัยของมนุษย์ โดยไม่ถือว่าประเทศผู้รับการลงทุนปฏิบัติขัดต่อพันธกรณีของความตกลง แม้ว่าประเทศดังกล่าวได้ผูกพันเปิดตลาดไปแล้วก็ตาม

การศึกษานี้จึงเสนอแนะแนวทางการเปิดเสรีกับเฉพาะบางสาขา บาง Mode ที่วิเคราะห์แล้วเห็นว่าไทยน่าจะผูกพันเปิดตลาดได้ นอกจากนี้ มีหลายสาขาบริการ และบาง Mode ในสาขาบริการที่มีได้ระบุไว้ในการศึกษา ทั้งนี้ ก็ด้วยเหตุผลที่สาขาหรือ Mode ในสาขาบริการเหล่านั้น มิใช่สาขาสำคัญที่ผู้ประกอบการให้ความสนใจในการเข้าสู่ตลาด หรือหากจะผูกพันเปิดตลาดแล้วก็อาจไม่มีผลกระทบหรือผลประโยชน์อย่างมีนัยสำคัญ (รายละเอียดปรากฏในบทที่ ๓)

๔.๒ ข้อเสนอแนะ

๔.๒.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย : ของรัฐบาลและหน่วยงานภาครัฐ

แนวทางการพิจารณาการผูกพันเปิดตลาดสาขาบริการของไทยภายใต้ FTAs ดังนี้

๑) เป็นบริการต้นน้ำหรือเชื่อมโยงกับภาคการผลิต การเกษตร และพลังงาน
 ๒) เพิ่มการจ้างแรงงานฝีมือและระดับบริหารจัดการ
 ๓) เป็นบริการที่ต้องจ่ายค่าธรรมเนียมต่างๆ ให้กับหน่วยงานภาครัฐของไทยและ
 ง่ายภาษีนิติบุคคลภายในประเทศไทย (โดยไม่ได้รับข้อยกเว้นหรือสิทธิพิเศษ)

๔) บริการที่สามารถส่งออกไปยังนอกประเทศได้อย่างน้อย ๓ รูปแบบ (Mode) คือ Mode ๑ สามารถโอนย้ายรายได้รวมทั้งผลกำไรเข้าประเทศ ซึ่งจากการชำระค่าบริการที่ผ่านการสื่อสารต่างๆ Mode ๒ ผู้ซื้อบริการเดินทางเข้ามาซื้อบริการในประเทศไทย แม้บริษัทต่างชาติที่ประกอบธุรกิจบริการเป็นผู้ได้รับประโยชน์ แต่ผู้ซื้อบริการมีการใช้จ่ายทรัพย์สินในประเทศไทยในสินค้าและบริการอื่นๆ ในประเทศอีกทางหนึ่ง และ Mode ๓ โดยที่บริษัทต่างชาติที่ประกอบธุรกิจบริการในประเทศไทยและใช้ไทยเป็นฐานสำนักงานของภูมิภาค (Regional office) เพื่อนิติบุคคลต่างชาตินั้นได้ออกไปจัดตั้งหน่วยธุรกิจย่อยในประเทศเพื่อนบ้านหรือประเทศใกล้เคียง

๕) การส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ยกกระดับการศึกษา สาธารณสุข ความปลอดภัยของประชาชน เสริมสร้างความมั่นคงของประเทศทางอ้อม และทำให้มีสวัสดิการที่ดีเพิ่มขึ้นกับประชาชนในประเทศ

๖) บริการที่หน่วยงานภาครัฐให้การส่งเสริมการลงทุนแล้วใน (หลาย) ปีที่ผ่านมา และยังคงมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนต่อเนื่อง

๗) บริการที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ และอาจมีเงื่อนไขอื่นประกอบการพิจารณา เช่น นิติบุคคลที่เข้ามาจัดตั้งกิจการต้องมีรัฐบาลเป็นเจ้าของหรือถือหุ้นเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนหุ้นทั้งหมดในนิติบุคคล ด้วยเหตุที่โครงสร้างพื้นฐานของประเทศควรเป็นสมบัติของประเทศของคนในชาติ และเนื่องจากในระยะยาวโครงสร้างพื้นฐานหลายประเภทจะได้รับการทะนุบำรุง ปรับปรุงหรือซ่อมแซมโดยงบประมาณแผ่นดินที่มาจากภาษีของประชาชนในประเทศ เป็นต้น

๘) บริการที่ประเทศไทยได้เปิดเสรีไปแล้วภายใต้ความตกลงหรือสนธิสัญญาระหว่างประเทศ

๙) บริการที่ต้องนำเข้าเทคโนโลยี การบริหารจัดการ และวิทยาการใหม่ๆ ในการประกอบธุรกิจบริการ และหากมีการถ่ายทอดให้กับบริษัทคนไทย หรือเปิดเผยเทคโนโลยี และวิทยาการในสาขาต่างๆ ต่อสาธารณะ

๑๐) ไม่ควรเป็นบริการที่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการอุดหนุนของรัฐบาลหรือหน่วยงานภาครัฐ เพราะเงินอุดหนุนเป็นงบประมาณที่มาจากภาษี

๑๑) จะต้องเป็นบริการที่ไม่ขัดผลประโยชน์ของรัฐวิสาหกิจหรือกิจการของรัฐ

๑๒) บริการที่ไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อ SMEs ไทยในวงกว้าง

๑๓) จะต้องเป็นบริการที่ไม่ส่งผลกระทบต่ออาชีพคนไทยโดยตรง หรือไม่เข้ามาแย่งอาชีพ หรือ การทำมาหากินของคนที่มีระดับการศึกษาน้อยกว่า

๑๔) บริการที่ไม่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศ โดยเฉพาะสาขาที่ปัจจุบันไทย ยังไม่มีประสิทธิภาพในการใช้กฎหมายบังคับหากเกิดกรณีกระทบความมั่นคง

๑๕) บริการที่ไม่มีแนวโน้มจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สภาพแวดล้อม และการจราจร

๑๖) ไม่ผูกพันเปิดตลาดในส่วนที่กฎหมายกำหนดห้าม เช่น ห้ามต่างชาติประกอบ ธุรกิจ ห้ามถือหุ้นข้างมากในนิติบุคคล กำหนดสัญชาติไทยต้องได้รับใบอนุญาตเท่านั้น เป็นต้น ยกเว้น พ.ร.บ. ประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ไม่ถือเป็นการกีดกันต่างชาติที่เข้ามาประกอบ ธุรกิจภายใต้สนธิสัญญาหรือความตกลงที่ไทยเป็นภาคีสมาชิก หรืออนุญาตให้นิติบุคคลต่างด้าว ประกอบธุรกิจได้ตามที่ระบุไว้ในพันธกรณีของสนธิสัญญาหรือความตกลงที่ไทยเป็นภาคีสมาชิก

๑๗) บริการที่คนไทยในฐานะผู้บริโภคได้ประโยชน์มาก แม้กระทบต่อ SMEs ใน เรื่อง การแข่งขันก็ตาม (รัฐใช้มาตรการอื่นชดเชย SMEs)

๑๘) ไม่ผูกพันเปิดตลาดในสาขาบริการที่คาดการณ์ว่าจะส่งผลทำให้ไทยขาดดุลการค้า (ดุลบัญชีเดินสะพัด) เป็นมูลค่ามากหรือไทยสูญเสียเงินตราจำนวนมากและต่อเนื่อง โดยที่ ยากต่อการควบคุมการบริโภค

การพิจารณาแต่ละสาขาต้องพิจารณาจากหลักเกณฑ์ ปัจจัยแวดล้อมหรือเหตุผล หลายประการ และในแต่ละแนวทางหรือหลักเกณฑ์จะมีเงื่อนไขที่ขัดแย้งระหว่างกัน ทำให้แต่ละสาขา บริการมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ดังนั้นจึงต้องมีการวิเคราะห์ ชั่งน้ำหนัก และหาจุดสมดุลที่สุด ดังตัวอย่าง สถานการณ์ต่อไปนี้

สถานการณ์ที่ ๑ บริการที่ไม่มีการ re-export ไปนอกประเทศ แต่ปัจจัยที่ต้องเปิด ตลาดเพราะมีข้อดี คือ บริการสาขานั้นที่มีการผูกขาดโดยเอกชนเพียงรายเดียวหรือไม่ก็รายแต่มีความ เป็นไปได้ที่จะผูกขาดตลาดภายใต้ข้อตกลงร่วมกันในกลุ่ม (Cartel) ดังนั้น การเปิดตลาดใน FTAs ถือ เป็นการเปิดโดยไม่จำกัดจำนวนผู้ให้บริการจะสร้างจำนวนผู้เล่น (จำนวนผู้ประกอบการที่แข่งขันกัน) เพิ่มมากขึ้น ผู้บริโภคจะได้ประโยชน์

สถานการณ์ที่ ๒ บริการที่นำเทคโนโลยีเข้าจากต่างประเทศ แต่เมื่อพิจารณาปัจจัย แวดล้อมอื่น พบว่า การผูกพันเปิดตลาดบริการสาขานี้ ไม่ก่อให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีจริง และ เป็นเทคโนโลยีที่มีระดับการพัฒนาเท่าเทียมกับระดับภายในประเทศ

สถานการณ์ที่ ๓ บริการที่เป็นที่ยอมรับว่าหากเปิดเสรีแล้วจะส่งผลดีต่อผู้บริโภค รวมทั้ง ผู้ประกอบธุรกิจกลางน้ำและปลายน้ำ แต่เมื่อพิจารณาแล้วกลับเห็นว่ากระทบต่อความ มั่นคงของประเทศ เมื่อใดก็ตามที่ประเทศตกอยู่ในสภาวะการณ์คับขัน หรือสถานการณ์ไม่สงบเรียบร้อย แต่รัฐไม่มีกฎหมายเพื่อควบคุมผู้ประกอบธุรกิจนั้น ส่งผลให้ผู้ประกอบการดังกล่าวยังคง ดำเนินการต่อเนื่องซึ่งส่งผลกระทบต่อประเทศชาติ

สถานการณ์ที่ ๔ บริการที่ดูเหมือนว่าจะส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมหรือประเพณี ของประเทศจึงไม่ควรเปิดตลาด แต่เมื่อพิจารณาอย่างถี่ถ้วนแล้ว กลับพบว่าบริการสาขาดังกล่าวจะไม่ ส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมหรือประเพณีของประเทศแต่อย่างใด ด้วยเหตุผลที่ประชาชน ภายในประเทศได้ยอมรับวัฒนธรรมหรือประเพณีที่สะท้อนจากการใช้บริการดังกล่าวแล้วมาเป็น เวลานานนับปี โดยวัฒนธรรมหรือประเพณีเดิมของชาติมิได้สูญหายไป เพียงแต่ไม่เป็นที่ยอมรับของ

บริโภคของผู้บริโภคยุคใหม่ที่ต้องการความปลอดภัย คุณภาพ ประสิทธิภาพ หรือความความสุข ความบันเทิง

สถานการณ์ที่ ๕ บริการที่ดูเหมือนว่าจะส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมหรือประเพณี แต่เมื่อพิจารณาในแง่ของพันธกรณีของความตกลงการค้าเสรีและกฎหมายภายในประเทศ ก็พบว่าพันธกรณีของความตกลงการค้าเสรีได้เปิดให้รัฐสามารถใช้กฎหมายภายในของประเทศที่มีอยู่กำกับดูแลบริการที่ส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมหรือประเพณีได้ ในขณะที่เดียวกับรัฐก็มีกฎหมายภายในที่กำกับดูแลเหตุดังกล่าวหรือบริการสาขาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่แล้ว

สถานการณ์ที่ ๖ บริการที่ไทยยังไม่อยู่ในสถานะผูกพันเปิดตลาดในปัจจุบัน แต่เมื่อพิจารณาปัจจัยทางข้อผูกพันระหว่างประเทศและนโยบายของประเทศแล้ว กลับทำให้ต้องผูกพันเนื่องจากการเปิดเสรีไปแล้วในอดีตในความตกลงการค้าเสรี หรือมีการส่งเสริมการลงทุนในอดีต หรืออนุญาตให้ต่างชาติเข้ามาจัดตั้งกิจการไปบางส่วนแล้ว แม้ว่ามี SMEs ไทยเป็นจำนวนมากที่ยังไม่สามารถแข่งขันได้ แต่การปิดตลาดกลับเป็นการปกป้องผู้ประกอบการธุรกิจชาวต่างชาติในตลาดภายในประเทศ กลับเป็นผลเสียต่อการแข่งขันในตลาดภายในประเทศ

สถานการณ์ที่ ๗ จะมีความซับซ้อน มีแนวทางหรือหลักเกณฑ์การพิจารณาหลากหลายทั้งผลดีและผลเสีย กล่าวคือ บริการนี้เป็น ;

(ด้านบวก) – บริการที่ประเทศไทยได้เปิดเสรีไปแล้วภายใต้ความตกลงหรือสนธิสัญญาระหว่างประเทศ ซึ่งดูแล้วน่าจะมีการเพิ่มการจ้างแรงงานฝีมือและระดับบริหารจัดการเป็นบริการต้นน้ำหรือเชื่อมโยงกับภาคการผลิต การเกษตร และพลังงาน เป็นบริการที่ต้องนำเข้าเทคโนโลยีการจัดการ และการวิทยาการใหม่ๆ ในการประกอบธุรกิจบริการ สาขาบริการที่ไม่มีการ re-export ไปนอกประเทศไทย

(ด้านลบ) – บริการที่กระทบในด้านลบต่อ SMEs ส่งผลให้ SMEs ไทยอาจต้องปิดกิจการเพราะแข่งขันไม่ได้ เป็นบริการที่ส่งผลกระทบต่ออาชีพคนไทยโดยตรง หรือเข้ามาแย่งอาชีพหรือการทำมาหากินของคนที่มีระดับการศึกษาน้อยกว่า การประกอบกิจการมีแนวโน้มจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สภาพแวดล้อม และการจราจร และมีโอกาสเสี่ยงที่จะกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ

(ตัวอย่างการวิเคราะห์บางส่วน) – บริการที่ประเทศไทยได้เปิดเสรีไปแล้วภายใต้ความตกลงหรือสนธิสัญญาระหว่างประเทศ ยังไม่ใช่เหตุผลที่จะกล่าวอ้างได้หนักแน่นว่า ในเมื่อไทยผูกพันเปิดเสรีสาขาหนึ่งสาขาใดไปแล้วในความตกลงในอดีต ก็ไม่จำเป็นต้องปิดตลาดหรือไม่เปิดเสรีในความตกลงอื่นๆ ในอนาคตอีกแล้ว เพราะหากพิจารณาในทางตรงข้ามอาจมีเหตุผลอื่นโต้แย้งได้ว่า ตั้งแต่ไทยมีความตกลงร่วมยังไม่เคยมีผู้ประกอบการใดเข้าจัดตั้งกิจการในประเทศไทย จึงยังไม่เห็นผลกระทบที่เกิดขึ้นในประเทศไทย แต่เมื่อพิจารณามิติอีกด้าน พบว่า ตามหลักการการผูกพันเปิดตลาดนั้นไม่มีอายุของความตกลงหรือกรอบเวลาจำกัดการใช้บังคับ ในช่วงหนึ่งอาจไม่มีธุรกิจใดที่ต่างชาติให้ความสนใจ แต่สถานการณ์อาจเปลี่ยนไปตามช่วงเวลา ดังนั้น จึงต้องพิจารณามิติของช่วงเวลาการประกอบธุรกิจนอกประเทศซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยทางการตลาดและธุรกิจในภาวะการณปัจจุบันในบางกรณีและบางสาขา การวิเคราะห์ภาวะการณแข่งขันในทางธุรกิจเพื่อออกไปลงทุนในต่างประเทศสำหรับสาขาบริการ (ขึ้นอยู่กับสภาพทางธุรกิจบริการแต่ละสาขา) ต้องมองสถานการณ์ระยะยาวของประเทศที่เข้าไปจัดตั้งกิจการ แต่หากมองผลกำไรของธุรกิจกลับต้องมองสถานการณ์ใน

ระยะสั้นหรือผลกำไรปีต่อปีด้วย ซึ่งต้องวิเคราะห์ศักยภาพการแข่งขันทั้งตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ

จากตัวอย่างดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าการพิจารณาเลือกสาขาบริการจะต้องมองรอบด้าน และเห็นทุกมิติ รวมทั้งต้องศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับพันธกรณีของความตกลงและกฎหมายภายในประเทศ รวมทั้งการใช้บังคับกฎหมายจนถึงระดับการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ แต่ละสาขาต้องพิจารณาจากหลักเกณฑ์ ปัจจัยแวดล้อมหรือเหตุผลหลายประการ และในแต่ละแนวทางหรือหลักเกณฑ์จะมีเงื่อนไขที่ขัดแย้งระหว่างกัน ทำให้แต่ละสาขาบริการมีทั้งข้อดีและข้อเสีย การวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจจึงตั้งอยู่ในความสมดุล มีหลักการด้วยเหตุและผล ที่สำคัญที่สุดคือผลประโยชน์ในประเทศไทยในภาพรวมที่เป็นระยะยาวและยั่งยืน

นอกจากนี้ ความคาดหวังให้การเข้ามาประกอบธุรกิจบริการของต่างชาติภายใต้ FTAs โดยให้เกิดประโยชน์กับประเทศไทยตามที่การศึกษาได้วางกรอบแนวทางและหลักเกณฑ์เอาไว้ ตามที่กล่าวมาข้างต้น จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อไทยต้องระบุเกณฑ์ (แนวทาง) ไว้ในตารางข้อผูกพันด้านบริการ และเพื่อให้เป็นไปในวิธีการที่ถูกต้องที่สุดและอธิบายได้ ไทยก็ควรออกเป็นกฎระเบียบกำกับ และให้สอดคล้องกับแนวทางและหลักเกณฑ์ดังกล่าว ซึ่งจะทำให้ง่ายต่อการเจรจาจัดทำความตกลง และข้อผูกพันการเปิดตลาด

๔.๒.๒ ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ : ของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน

๔.๒.๒.๑ แนวทางการเจรจาจัดทำข้อผูกพันเปิดเสรีการค้าบริการ

แนวทางการผูกพันการเปิดตลาดพร้อมมีเงื่อนไขและข้อจำกัด ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเจรจาจัดทำความตกลงการค้าบริการภายใต้ FTAs ควรใช้เป็นกรอบในการจัดทำตารางข้อผูกพันในส่วน Horizontal Commitment Section (ข้อจำกัดทั่วไป) ใช้ผูกพันกับทุกสาขาบริการ และ Specific Commitment Section (ข้อจำกัดรายสาขา) มีดังต่อไปนี้

๑) กำหนดการเข้าสู่ตลาด (Market access) ของแต่ละประเทศคู่เจรจาที่แตกต่างกัน โดยให้สะท้อนถึงระดับการเปิดตลาดของคู่เจรจาที่ให้กับไทย รวมทั้งพิจารณาถึงความสามารถในการแข่งขันระหว่างไทยกับคู่เจรจา

๒) กำหนดการถือหุ้นของต่างชาติเป็นการทั่วไปตั้งแต่ ๔๙-๑๐๐% ยกเว้นที่ระบุไว้ใน Specific Commitment

๓) กำหนดรูปแบบนิติบุคคลเป็นบริษัทจำกัด สำหรับ AEC, ASEAN+๑, RCEP และ Bilateral FTAs ทั้งนี้ ในบางสาขาที่ยังไม่ได้ผูกพันจำเป็นต้องพิจารณาปรับข้อจำกัดให้เป็นบริษัทมหาชน จำกัด

๔) กำหนดรูปแบบนิติบุคคลเป็นบริษัทมหาชน จำกัด TPP, Thailand-Canada Thailand-EU และ Bilateral FTAs ใหม่

๕) สงวนกฎหมายที่ดินทุก FTAs

๖) สงวนมาตรการอุดหนุน (subsidy) สำหรับการผูกพันใน AEC, ASEAN +๑, RCEP และ Bilateral FTAs

๗) กำหนดกรรมการบริหารนิติบุคคล (Board of Director) ต้องมีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งสำหรับ TPP, Thailand-Canada, Thailand-EU และ Bilateral FTAs ใหม่

๘) สำหรับ AEC, ASEAN+๑, RCEP และ Bilateral FTAs กำหนดกรรมการบริหารนิติบุคคล (Board of Director) ต้องมีสัญชาติไทยทั้งหมด (เป็นไปตามข้อจำกัดของไทยในข้อผูกพันบริการชุดที่ ๘ ใน AFAS/AEC)

๙) ผูกพัน Mode ๔ ไม่เกินกฎหมายไทยปัจจุบัน (กระทรวงแรงงาน สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และกรมการกงสุล)

๑๐) กำหนดต้องได้รับใบอนุญาต (License) ก่อนการประกอบธุรกิจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องในและสาขาที่ขอรับใบอนุญาต

๑๑) การกำหนดรูปแบบนิติบุคคลเป็นบริษัทมหาชน จำกัด มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนไทยมีโอกาสได้เป็นเจ้าของหรือได้ลงทุนในกิจการของสาขาบริการของต่างชาติผ่านตลาดหลักทรัพย์

๑๒) สงวนมาตรการอุดหนุน (subsidy) สำหรับการผูกพันใน AEC, ASEAN+๑, RCEP และ Bilateral FTAs เพราะ Scope ใน text agreement ไม่ได้ยกเว้นไว้ สำหรับ FTA อื่นที่กำลังเริ่มเจรจา เช่น TPP, Thailand-Canada, Thailand-EU และ Bilateral FTAs ไทยยืนยันไม่ให้ใช้มาตรการอุดหนุน เพราะประเทศเหล่านั้นเป็น services competitive countries

๔.๒.๒.๒ สรุปข้อเสนอแนวทางการรับรองการเปิดเสรีหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

๑) ให้มีหรือก่อตั้งหน่วยงานกำกับดูแลทุกสาขาบริการที่สำคัญหรือบริการที่สร้างมูลค่าสูงในเศรษฐกิจไทย

๒) หน่วยงานกำกับดูแล ชาติยุทธศาสตร์พัฒนาบริการรายสาขาที่ปฏิบัติได้ ดังนั้นหน่วยงานกำกับดูแลต้องมีมาตรการในการพัฒนาบริการให้เกิดเป็นรูปธรรม

๓) การเพิ่มบทบาทให้ภาคเอกชนไทยออกไปลงทุนในต่างประเทศ

๔) การสร้างมูลค่าเพิ่มของบริการในประเทศ

๕) ผลักดันให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เป็นหน่วยงานกำกับดูแลกำหนดกรอบ ทิศทาง นโยบายและกลไกการพัฒนาภาคบริการให้มีความชัดเจนและปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๖) มีมาตรการที่ทำให้ผู้ประกอบการ SMEs สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้อย่างมีระบบ

๗) แรงงานไทยในสาขาบริการมีผลิตภาพต่ำ โดยเปรียบเทียบกับภาคการผลิตอื่นๆ รวมทั้งประเทศคู่แข่งที่สำคัญ เนื่องจากขาดทักษะและองค์ความรู้ในสาขาบริการที่ใช้เทคโนโลยีเข้มข้นและทักษะด้านภาษาต่างประเทศ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบการศึกษาไทยและการพัฒนาฝีมือแรงงานไทย เพื่อผลิตแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการในธุรกิจสาขาบริการต่างๆ ที่ไทยมีศักยภาพ

๘) หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เป็นหน่วยงานกำกับดูแลพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบให้ทันสมัยและเหมาะสมต่อสถานการณ์ทางการค้าและเศรษฐกิจในปัจจุบัน

และในอนาคต ทั้งกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับหลักการ Non-discriminatory principle (National treatment) และกฎระเบียบภายในประเทศ (Domestic regulation) โดยอิงกับความตกลงระหว่างประเทศ และกฎระเบียบขององค์การระหว่างประเทศที่ไทยเป็นภาคีสมาชิก โดยยังคงไว้ซึ่งผลประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญ

บรรณานุกรม

แนวโน้มการลงทุนไทยจากต่างประเทศในปี 2555. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม ๒๕๕๖.
สรุปภาวะการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยปี 2556. สืบค้นเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน
๒๕๕๖.

World Trade Organization 1991, “Services Sectoral Classification List”, RESTRICTED
MTN.GNS/W/120. Retrieved June 21, 2013.

ภาคผนวก

World Trade Organization : RESTRICTED MTN.GNS/W/๑๒

WORLD TRADE ORGANIZATION

RESTRICTED
MTN.GNS/W/120
10 July 1991

(98-0000)

Special Distribution

SERVICES SECTORAL CLASSIFICATION LIST

Note by the Secretariat

The secretariat indicated in its informal note containing the draft classification list (24 May 1991) that it would prepare a revised version based on comments from participants. The attached list incorporates, to the extent possible, such comments. It could, of course, be subject to further modification in the light of developments in the services negotiations and ongoing work elsewhere.

SERVICES SECTORAL CLASSIFICATION LIST

<u>SECTORS AND SUB-SECTORS</u>	<u>CORRESPONDING CPC</u>
1. <u>BUSINESS SERVICES</u>	<u>Section B</u>
A. <u>Professional Services</u>	
a. <u>Legal Services</u>	
b. Accounting, auditing and bookkeeping services	862
c. <u>Taxation Services</u>	863
d. <u>Architectural services</u>	8671
e. <u>Engineering services</u>	8672
f. <u>Integrated engineering services</u>	8673
g. <u>Urban planning and landscape architectural services</u>	8674
h. <u>Medical and dental services</u>	9312
i. <u>Veterinary services</u>	932
j. <u>Services provided by midwives, nurses, physiotherapists and para-medical personnel</u>	93191
k. <u>Other</u>	
B. <u>Computer and Related Services</u>	
a. <u>Consultancy services related to the installation of computer hardware</u>	841
b. <u>Software implementation services</u>	842
c. <u>Data processing services</u>	843

MTN.GNS/W/120

Page 2

d.	Data base services	844
e.	Other	845+849
C.	<u>Research and Development Services</u>	
a.	R&D services on natural sciences	851
b.	R&D services on social sciences and humanities	852
c.	Interdisciplinary R&D services	853
D.	<u>Real Estate Services</u>	
a.	Involving own or leased property	821
b.	On a fee or contract basis	822
E.	<u>Rental/Leasing Services without Operators</u>	
a.	Relating to ships	83103
b.	Relating to aircraft	83104
c.	Relating to other transport equipment	83101+83102+
d.	Relating to other machinery and equipment	83106-83109
e.	Other	832
F.	<u>Other Business Services</u>	
a.	Advertising services	871
b.	Market research and public opinion polling services	864
c.	Management consulting service	865
d.	Services related to man consulting	866
e.	Technical testing and analysis service	8676
f.	Services incidental to agriculture, hunting and forestry	881
g.	Services incidental to fishing	882
h.	Services incidental to mining	883+5115
i.	Services incidental to manufacturing	884+885 (except for 88442)
j.	Services incidental to energy distribution	887
k.	Placement and supply services of Personnel	872
l.	Investigation and security	873
m.	Related scientific and technical consulting services	8675
n.	Maintenance and repair of equipment (not including maritime vessels, aircraft or other transport equipment)	633+ 8861-8866
o.	Building-cleaning services	874
p.	Photographic services	875
q.	Packaging services	876
r.	Printing, publishing	88442
s.	Convention services	87909*
t.	Other	8790

The () indicates that the service specified is a component of a more aggregated CPC item specified elsewhere in this classification list.

2.	<u>COMMUNICATION SERVICES</u>	
A.	<u>Postal services</u>	7511
B.	<u>Courier services</u>	7512
C.	<u>Telecommunication services</u>	
a.	Voice telephone services	7521
b.	Packet-switched data transmission services	7523**
c.	Circuit-switched data transmission services	7523**
d.	Telex services	7523**
e.	Telegraph services	7522
f.	Facsimile services	7521**+7529**
g.	Private leased circuit services	7522**+7523**
h.	Electronic mail	7523**
i.	Voice mail	7523**
j.	On-line information and data base retrieval	7523**
k.	electronic data interchange (EDI)	7523**
l.	enhanced/value-added facsimile services, incl. store and forward, store and retrieve code and protocol conversion	7523**
m.		n.a.
n.	on-line information and/or data processing (incl.transaction processing)	843**
o.	other	
D.	<u>Audiovisual services</u>	
a.	Motion picture and video tape production and distribution services	9611
b.	Motion picture projection service	9612
c.	Radio and television services	9613
d.	Radio and television transmission services	7524
e.	Sound recording	n.a.
f.	Other	
E.	<u>Other</u>	
3.	<u>CONSTRUCTION AND RELATED ENGINEERING SERVICES</u>	
A.	<u>General construction work for buildings</u>	512
B.	<u>General construction work for civil engineering</u>	513
C.	<u>Installation and assembly work</u>	514+516
D.	<u>Building completion and finishing work</u>	517
E.	<u>Other</u>	511+515+518

** The (**) indicates that the service specified constitutes only a part of the total range of activities covered by the CPC concordance (e.g. voice mail is only a component of CPC item 7523).

4.	<u>DISTRIBUTION SERVICES</u>	
A.	<u>Commission agents' services</u>	621
B.	<u>Wholesale trade services</u>	622
C.	<u>Retailing services</u>	631+632 6111+6113+6121
D.	<u>Franchising</u>	8929
E.	<u>Other</u>	
5.	<u>EDUCATIONAL SERVICES</u>	
A.	<u>Primary education services</u>	921
B.	<u>Secondary education services</u>	922
C.	<u>Higher education services</u>	923
D.	<u>Adult education</u>	924
E.	<u>Other education services</u>	929
6.	<u>ENVIRONMENTAL SERVICES</u>	
A.	<u>Sewage services</u>	9401
B.	<u>Refuse disposal services</u>	9402
C.	<u>Sanitation and similar services</u>	9403
D.	<u>Other</u>	
7.	<u>FINANCIAL SERVICES</u>	
A.	<u>All insurance and insurance-related services</u>	812**
a.	Life, accident and health insurance services	8121
b.	Non-life insurance services	8129
c.	Reinsurance and retrocession	81299*
d.	Services auxiliary to insurance (including broking and agency services)	8140
B.	<u>Banking and other financial services (excl. insurance)</u>	
a.	Acceptance of deposits and other repayable funds from the public	81115-81119
b.	Lending of all types, incl., inter alia, consumer	8113

	credit, mortgage credit, factoring and financing of commercial transaction		
c.	Financial leasing		8112
d.	All payment and money transmission services		81339**
e.	Guarantees and commitments		81199**
f.	Trading for own account or for account of customers, whether on an exchange, in an over-the-counter market or otherwise, the following:		
	- money market instruments (cheques, bills, certificate of deposits, etc.)		81339**
	- foreign exchange		81333
	- derivative products incl., but not limited to, futures and options		81339**
	- exchange rate and interest rate instruments, inclu. products such as swaps, forward rate agreements, etc.		81339**
	- transferable securities		81321*
	- other negotiable instruments and financial assets, incl. bullion		81339**
g.	Participation in issues of all kinds of securities, incl. under-writing and placement as agent (whether publicly or privately) and provision of service related to such issues		8132
h.	Money broking		81339**
i.	Asset management, such as cash or portfolio management, all forms of collective investment management, pension fund management, custodial depository and trust services		8119+** 81323*
j.	Settlement and clearing services for financial assets, incl. securities, derivative products, and other negotiable instruments	or	81339** 81319**
k.	Advisory and other auxiliary financial services on all the activities listed in Article 1B of MTN.TNC/W/50, incl. credit reference and analysis, investment and portfolio research and advice, advice on acquisitions and on corporate restructuring and strategy	or	8131 8133
l.	Provision and transfer of financial information, and financial data processing and related software by providers of other financial services		8131
C.	<u>Other</u>		
8.	<u>HEALTH RELATED AND SOCIAL SERVICES</u> (other than those listed under I.A.h-j.)		
A.	<u>Hospital services</u>		9311
B.	<u>Other Human Health Services</u>		9319
		(other than 93191)	
C.	<u>Social Services</u>		933

MTN.GNS/W/120

Page 6

D.	<u>Other</u>	
9.	<u>TOURISM AND TRAVEL RELATED SERVICES</u>	
A.	<u>Hotels and restaurants (incl. catering)</u>	641-643
B.	<u>Travel agencies and tour operators services</u>	7471
C.	<u>Tourist guides services</u>	7472
D.	<u>Other</u>	
10.	<u>RECREATIONAL, CULTURAL AND SPORTING SERVICES</u> (other than audiovisual services)	
A.	<u>Entertainment services (including theatre, live bands and circus services)</u>	9619
B.	<u>News agency services</u>	962
C.	<u>Libraries, archives, museums and other cultural services</u>	963
D.	<u>Sporting and other recreational services</u>	964
E.	<u>Other</u>	
11.	<u>TRANSPORT SERVICES</u>	
A.	<u>Maritime Transport Services</u>	
a.	Passenger transportation	7211
b.	Freight transportation	7212
c.	Rental of vessels with crew	7213
d.	Maintenance and repair of vessels	8868**
e.	Pushing and towing services	7214
f.	Supporting services for maritime transport	745**
B.	<u>Internal Waterways Transport</u>	
a.	Passenger transportation	7221
b.	Freight transportation	7222
c.	Rental of vessels with crew	7223
d.	Maintenance and repair of vessels	8868**
e.	Pushing and towing services	7224
f.	Supporting services for internal waterway transport	745**
C.	<u>Air Transport Services</u>	
a.	Passenger transportation	731
b.	Freight transportation	732
c.	Rental of aircraft with crew	734
d.	Maintenance and repair of aircraft	8868**

e.	Supporting services for air transport	746
D.	<u>Space Transport</u>	733
E.	<u>Rail Transport Services</u>	
a.	Passenger transportation	7111
b.	Freight transportation	7112
c.	Pushing and towing services	7113
d.	Maintenance and repair of rail transport equipment	8868**
e.	Supporting services for rail transport services	743
F.	<u>Road Transport Services</u>	
a.	Passenger transportation	7121+7122
b.	Freight transportation	7123
c.	Rental of commercial vehicles with operator	7124
d.	Maintenance and repair of road transport equipment	6112+8867
e.	Supporting services for road transport services	744
G.	<u>Pipeline Transport</u>	
a.	Transportation of fuels	7131
b.	Transportation of other goods	7139
H.	<u>Services auxiliary to all modes of transport</u>	
a.	Cargo-handling services	741
b.	Storage and warehouse services	742
c.	Freight transport agency services	748
d.	Other	749
I.	<u>Other Transport Services</u>	
12.	<u>OTHER SERVICES NOT INCLUDED ELSEWHERE</u> 95+97+98+99	

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

นายรณรงค์ พูลพิพัฒน์

ประวัติการศึกษา

ประถม-มัธยม ร.ร.วชิราวุธ วิทยาลัย
 วิทยาศาสตร์บัณฑิต สถาบันราชมนังคภิทยาเขตเกษตรบางพระ
 ปริญญาโทบริหารธุรกิจ Strayer University, Campus of
 Washington DC., USA

ประวัติการทำงาน

๒๕๓๗

กองพาณิชย์กิจต่างประเทศ กรมการค้าต่างประเทศงาน
 ๑) การค้าประเทศสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป แคนาดา
 ๒) การค้าต่างตอบแทน

๒๕๔๒

สำนักเจรจาการค้าทวิภาคี กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์งาน
 ๑) การค้าประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น

๒๕๔๕

สำนักเจรจาการค้าบริการ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศงาน
 กลุ่มงานการค้าบริการระดับภูมิภาค

ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้อำนวยการสำนักการเจรจาการค้าบริการและการลงทุน
 กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

หน้าที่รับผิดชอบปัจจุบัน

- ประธานการประชุมอาเซียนในขณะทำงานด้านบริการภายใต้ความตกลงการค้าบริการ อาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ (ASEAN-Australia-new Zealand FTA)
- หัวหน้าคณะเจรจาในคณะกรรมการประสานงานด้านบริการอาเซียน (ASEAN Coordinating Committee on Services) ทำหน้าที่จัดทำข้อผูกพันเปิดเสรีการค้าบริการในอาเซียน เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC
- หัวหน้าคณะเจรจาจัดทำข้อตกลงการค้าบริการในทุกกรอบความตกลงของ Bilateral FTAs และ ASEAN FTAs
- หัวหน้าคณะทำงานจัดทำเอกสารคำถาม-คำตอบเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และความตกลงการค้าเสรี
- คณะอนุกรรมการพิจารณาถ้อยแถลงคำขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจของคน ต่างด้าว กรมพัฒนาธุรกิจการค้า
- คณะกรรมการตามที่ได้รับแต่งตั้งตามคำสั่งกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

หน้าที่อื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายเป็นครั้งคราว

- เช่น - การประชุมเจ้าหน้าที่ด้านการค้าอาวุโสอาเซียน (SEOM)
- การประชุมรัฐมนตรีการค้าอาเซียน
 - การกำหนดท่าทีไทยในการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการและการลงทุน
 - เอกสารทางวิชาการ ฯลฯ

งานรับผิดชอบที่ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว

- เช่น - หัวหน้าคณะเจรจาการจัดทำความตกลงการลงทุนอาเซียน-จีน
- ร่วมในคณะผู้แทนไทยเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการการค้าบริการองค์การการค้าโลก
 - ร่วมในคณะผู้แทนไทยในการประชุม APEC
 - ผู้แทนในคณะอนุกรรมการพิจารณากำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการถ่ายทอดเทคโนโลยี
กรมพัฒนาธุรกิจการค้า
 - The Expert Meeting on Trade in Services “Services-led Competitiveness: Peer Learning from Emerging Global Players” OECD, Paris

งานสาธารณะ/สังคม

- เช่น - ที่ปรึกษาสมาคมสถาบันบูรณาการพัฒนามนุษย์แห่งประเทศไทย

การบรรยายทางวิชาการ

- เช่น - มหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน
- สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา
 - สถาบันพระปกเกล้า
 - หน่วยงานต่าง ๆ

การฝึกอบรมและประชุมเชิงปฏิบัติการในต่างประเทศ เช่น

- International Workshop on Services Trade Statistics, organized by the World Bank, Durban, **South Africa**
- Specialized Course on Trade in Services, Geneva, **Switzerland**
- Intensive Training Session for Negotiators of International Investment Agreements, Organized by Nankai University and UNCTAD, Tianjin, **China**
- Trade negotiations skills training course, organized by the World Trade Organization, **Taiwan**
- Public International Trade Laws, Strengthening Multilateral Trade Negotiation Skills and Trade Negotiation, Exercises Simulation, Center for Trade Policy Sydney, **Australia**

- Invited by the U.S. Government to participate in the study of U.S. trade and economy, under An exchange program of the United States Government, **USA**
- Multilateral Trade Negotiations training course, organized by the Canada International Development Agency, **Canada**

ติดต่อ ronnarong@moc.go.th